

ДАВАР

ГОДИНА 2005.

БРОЈ 31

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

ТРПЉЕЊЕ

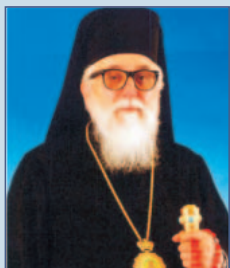
Трпљење најбоље укрођава насилнике.

Заиста ништа тако не обуздава оне који вређају, као кротко трпљење увређених. Оно их не само уздржава од даљњих порива, него их приморава да се раскају и за раније, и чини да одлазе од увређених дивећи се њиховој кротости, и најзад од непријатеља постају пријатељи. Освета, напротив, производи потпуно супротне последице...(Златоуст).

*Икона Св. Саве
из једне од хиландарских келија
у Кареји (Св. Гора)*

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ
ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

МАРТ

1. У Сарајеву, примио у посјету г. Јана Клифа, Амбасадора Велике Британије;
- у Сарајеву, примио у посјету г. Махмуда Садрија, Амбасадора Ирана;
6. У резиденцији „Конак“ у Сарајеву присуствовао пријему у част посјете председника Ирана Мохамеда Хатамија;
- у Сарајеву, примио у опроштајну посјету г. Александра Гришченка, Амбасадора Руске Федерације;
11. У Сарајеву, примио у посјету генерала Дејвида Ликија, команданта ЕУФОР-а;
- у владичанском двору у Добоју, председавао сједницом Епископског савета БиХ;
- у Дому свете Текле у Сарајеву, присуствовао предавању, које је, у оквиру Духовне трибине Хришћанског културног центра из Сарајева, одржао Епископ захумско-херцеговачки Г. Григорије;
14. У храму св. Василија Острошког на Вељинама, служио св. Литургију и у чин презвитера рукоположио ђакон Борислава Ливопољца;
16. У капели Богословског факултета и Богословије у Фочи, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
18. У храму св. Пророка Илије на Сокоцу, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
- у Дому свете Текле у Сарајеву, присуствовао предавању, које је, у оквиру Духовне трибине Хришћанског културног центра из Сарајева, одржао Епископ умировљени захумско-херцеговачки Г. Атанасије;
19. На Теодорову суботу, служио св. Литургију у капели Богословског факултета и Богословије у Фочи, у чин ђакон рукоположио г. Владислава Ковача из Сарајева и причестио студенте и богослове;
21. У саборном храму у Темишвару, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
- одржао предавање на братском састанку свештенства Епархије Темишварске;
- посјетио манастир Бездин и у Саборној цркви у Араду одржао помен жртвама арадског логора у Првом свјетском рату;
23. У храму Свете Тројице у Рогатици, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
24. У Сарајеву, примио у посјету г. Мацида Маруфа, Амбасадора Палестине;
- у Сарајеву, примио у посјету г. Вернера Алмхофера, новоименованог Амбасадора Аустрије;
- у хотелу Холидеј Ин у Сарајеву, присуствовао

пријему који је у част грчког националног празника приредила Амбасада Грчке у Сарајеву;

25. У храму св. Арханђела Михаила и Гаврила у Сарајеву, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
- у Дому свете Текле у Сарајеву, у оквиру Духовне трибине Хришћанског културног центра из Сарајева, одржао предавање на тему „Преображење Христово - Наговјештај страдања и васкрсења“;

27. У храму св. Саве у Блажују, служио св. Литургију;
- у Саборној цркви у Сарајеву, присуствовао великопосној духовној академији;
28. Присуствовао васкршњем пријему Врхбосанске надбискупије и кардиналу Винку Пуљићу честитао велики Господњи празник;
29. На Богословском факултету у Фочи, примио у посјету амбасадора Вернера Внента, замјеника Високог представника, с којим је разговарао о поврату зграде Богословије у Сарајеву;
- у Сарајеву, присуствовао сједници Међурелигијског вијећа БиХ;
30. У храму Успења Пресвете Богородице на Палама, служио Литургију Пређеосвећених дарова;

АПРИЛ

1. У храму св. Василија Острошког на Вељинама, служио Литургију Пређеосвећених дарова;

- у парохијском дому на Палама, обратио се новинарима на конференцији поводом годишњице напада на парохијски дом у Палама и тешког повријеђивања свештеника Јеремије Старовлаха и његовог сина Александра;

- у храму Успења Пресвете Богородице на Палама, служио молебан за здравље оца Јеремије и Александра Старовлаха;

3. У храму Успења Пресвете Богородице у Мокром, служио св. Литургију;
- присуствовао миси задушници у сарајевској катедрали, коју је, поводом упокојења папе Јована Павла Другог, служио кардинал Винко Пуљић;
4. У Прибоју одржао предавање на братском састанку свештенства Епархије милешевске;
5. Поводом упокојења папе Јована Павла Другог, посјетио Папску нунцијатуру у Сарајеву, сусрео се са Нунцијем надбискупом Сантосом Кастелом и уписао се у књигу жалости;
6. У храму св. Петра Дабробосанског у Војковићима, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
7. На празник Благовијести, служио св. Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Чајничу;
8. У храму Рођења Пресвете Богородице у Травнику, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
- у Какњу, извршио освећење реновираног храма св. Апостола Петра и Павла;
- у Дому свете Текле у Сарајеву, присуствовао предавању, које је, у оквиру Духовне трибине Хришћанског културног центра из Сарајева, одржао Проф. др Јован Делић;
9. У сали парохијског дома у Палама, у оквиру Духовних предавања Православне хришћанске заједнице из Пала, одржао предавање на тему „Преображење Христово - Наговјештај страдања и васкрсења“;
10. У храму Рођења Пресвете Богородице у Зеници, служио св. Литургију;
- у храму Преображења Господњег у Сарајеву, присуствовао великопосној духовној академији;
13. У храму Преображења Господњег у Сарајеву, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
14. У храму Рођења Пресвете Богородице у Бугојну, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
- посјетио Начелника Општине Бугојно и разговарао о потребама и проблемима Православне цркве и православних вјерника у Бугојну;
- у Дому свете Текле у Сарајеву, присуствовао

- предавању, које је, у оквиру Духовне трибине Хришћанског културног центра из Сарајева, одржао Епископ браничевски Г. Игнатије;
16. У манастиру Добруну, примио у посјету г. Перу Букељовића, Предсједника Владе Републике Српске;
 17. Поводом 60 година од пробоја јасеновачких логора, у Доњој Градини одржао парастос жртвама Јасеновачког логора и бесједом се обратио присутним званицама;
 20. У храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
 22. У Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву, служио Литургију Пређеосвећених дарова;
 23. Уочи празника Цвијети, присуствовао празничној литији и Вечерњи у храму св. Василија Острошког на Велинама;
 24. На празник Цвијети, служио св. Литургију у храму Вознесења Господњег у Подграбу;
- у храму св. Петра Дабробосанског у Војковићима, присуствовао великопосној духовној академији;
 25. На Велики понедељак, служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру Добруну;
 26. На Велики уторак, служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму св. Апостола Петра и Павла у Рудом;
 27. На Велику сриједу, служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму св. Георгија у Трнову;
 28. На Велики четвртак, служио св. Литургију у храму Успења Пресвете Богородице на Палама;
- у Саборној цркви у Сарајеву служио Велико бденије са читањем дванаест Страсних јеванђеља;
 29. На Велики Петак, у Саборној цркви у Сарајеву, служио Вечерње са изношењем Плаштанице, а потом и великосуботно јутрење са статијама;
 30. На Велику Суботу, служио св. Литургију у капели Богословског факултета и Богословије у Фочи и причестио ученике четвртог разреда Богословије;

МАЈ

1. На празник Васкрсења Христовог, служио св. архијерејску Литургију у Саборној цркви у Сарајеву, уз саслужење свештеника и ђакона. Св. Литургију је директно преносило неколико радио и телевизијских кућа;
- служио Пасхално Вечерње у храму св. Апостола Петра и Павла у Рудом, са читањем Јеванђеља на осам језика;
2. На Васкршњи понедељак, служио св. Литургију у храму св. пророка Илије на Сокоцу;

3. На Васкршњи уторак, служио св. Литургију у манастиру Соко град у Епархији шабачко-ваљевској;
4. У Сарајеву, примио на честитање Васкрсења Христовог кардинала Винка Пуљића;
6. На празник св. великомуч. Георгија, а поводом храмовне славе, служио св. Литургију у храму св. Георгија на Равној Романији и преломио славски колач;
8. На Томину недељу, служио св. Литургију у манастиру Добруну;
11. У Сарајеву, примио у посјету г. Метјуа Рајкрофта, новоименованог Амбасадора Велике Британије;
12. На празник св. Василија Острошког, са Епископом хумским Г. Максимом, служио Св. Литургију у капели Богословског факултета и Богословије у Фочи и преломио славски колач поводом славе ових двију школа, а потом присуствовао свечаној

академији те дојели диплома и награда;

14. На сарајевском аеродрому пожелио добродошлицу Архијепископу кентерберјском др Ровену Вилијамсу;
- присуствовао свечаном пријему који је, поводом доласка Архијепископа кентерберјског, уприличила Амбасада Велике Британије;
15. У манастиру Житомилићу, са више Архијереја Српске православне цркве служио св. Литургију, којом је начелствовао Његова Светост Патријарх српски Г. Павле, те присуствовао свечаној академији у част обнове ове светиње;
16. У Сарајеву присуствовао првом предавању на хришћанско- муслиманском семинару „Грађење мо-

стова“ чији је покровитељ Архијепископ кентерберјски др Ровен Вилијамс;

17. У Сарајеву, примио у посјету учеснике хришћанско- муслиманског семинара „Грађење мостова“;
18. У Народном позоришту у Сарајеву, присуствовао свечаном пријему уприличеном поводом окончања рада хришћанско- муслиманског семинара „Грађење мостова“;
- 19-26. У Патријаршијском двору у Београду, учествовао у раду Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве;
29. Уз саслужење Епископа хумског Г. Максима, служио св. Литургију у храму св. Николаја у Дражевници - метоху манастира Добруна - и освештао темеље новог конака;

ЈУН

3. У Београду, учествовао у раду конференције „Заједно у уједињеној Европи - положај и перспективе српске заједнице у земљама окружења“, коју је организовало Министарство за дијаспору Републике Србије;
6. У Пријеполу у Епархији Милешевској, освјештао нова храмовна звона;
9. На празник Вознесења Господњег, поводом храмовне славе, са Епископом милешевским Г. Филаретом служио Св. Литургију у Подграбу и преломио славски колач;
15. У сједишту Међурелигијског вијећа у Сарајеву, са осталим члановима МРВ БиХ, примио у посјету Администратора УСАИД- а г. Андреја Нациоса и његовог замјеника др Кента Хила;
- у Сарајеву, примио у посјету др Кристину Краузе, новоименовану директорку сарајевског представништва Фондације Конрада Аденауера;
- у Сарајеву, примио у посјету г. Константина Шувалова, новоименованог Амбасадора Руске Федерације;
19. На празник Силаска Св. Духа на Апостоле, служио св. Литургију у храму Рођења Пресвете Богородице у Штрпцима;
20. На Духовски понедељак, служио св. Литургију у храму Свете Тројице у Благају;
21. У храму Успења Пресвете Богородице у Палама, служио св. Литургију;
27. У Сарајеву примио у посјету делегацију новинара академије католичке бискупије Ротенбург-Штутгарт
28. На Видовдан, са више Архијереја СПЦ служио св. Литургију у манастиру Раваници у Епархији браничевској;

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, $\square$ ивога Присуства $\square$ јег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и $\square$ ивот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

БОЖИЈЕ СТАРАЊЕ

У дубинама Јудејске пустиње, у Палестини, налази се манастир Аве Теодосија који је он саградио у 5. веку. Како су године пролазиле манастир је постао велики, са много отаца који су се старали о старачком дому, радионицама, дому за сирочад и дому за сиромашне који су постојали у оквиру манастира.

Но, када је први пут основано, ово општежиће је било веома сиромашно. Често су се оци суочавали са проблемима, а не мало пута нису имали ни оно најнужније за своје одржање. Међутим, њихова вера у Бога и молитве њиховог Старца, Светог Теодосија, увек су им помагале и избављале их из тешких тренутака.

Једне Велике Суботе монаси су се сусрели са тужним стањем. У манастиру није било никаквих намирница, чак ни просфоре за Божанску литургију. Тражили су и поново тражили, али нису нашли ништа. Време је пролазило и приближавао се велики тренутак Васкрсења. Одлучили су да те празничне сјајне вечери не једу, јер их је на то обавезивала ситуација. Али оно са чиме нису могли да се помире било је то да ће остати без Светог Причешћа. Узалуд су поново почели да траже неку заборављену флашицу са вином или неко парче хлеба. Било је немогуће да пронађу било шта.

Схвативши да су се нашли у потпуној немаштини, отишли су до свог Старца, Светог Теодосија, и испричали му о тешкој ситуацији и о својој туги. Старац их мирно саслуша. Њихове речи га уопште нису узнемириле.

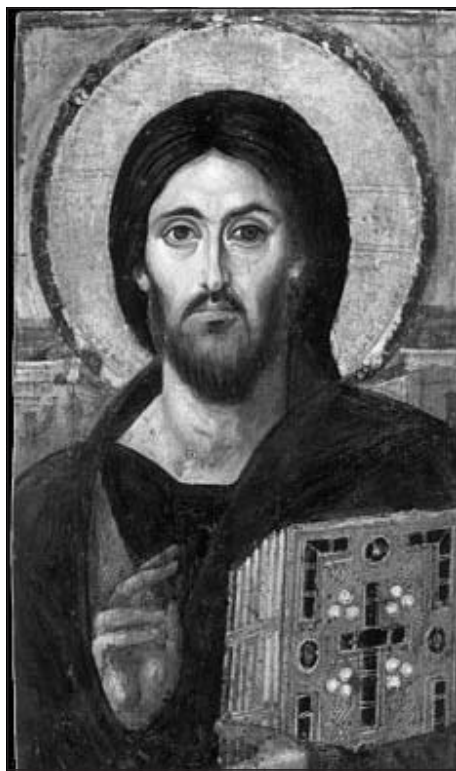
- Тако стоје ствари, Старче, рече на крају неко од отаца. Блажени Теодосије, који је до тада ћутао, одговори:

- Идите, децо моја, и побрините се да све буде спремно за ноћашњу Свету Литургију. И ви се спремите па ћемо да дочекамо вече.

- Узалудна утеха, прошапта један монах.

- Старац га чу па рече:

- Да није можда, децо моја, наш Бог ослабио у својој сили? Можда Онај који је у пустињи хранио народ израиљски, данас више није у положају да даје? Или можда Онај који је са пет хлебова и две рибе наситио мноштво које га је следило, не може више да чини чуда?

Монахе су задивиле Старчеве речи, али више од свега задивила их је његова вера и његово убеђење да ће све ићи како треба. Пођоше да изађу из Старчеве келије, када га зачуше како говори:

- Да спремите не само Олтар, него и васкршњу трпезу. И да знате, оци моји, да ће се Онај који се стара о птицама небеским, постарати и за нас.

Оци одоше ћутке. Старчеве речи биле су заиста утеха њиховој тузи и разочарењу. Али негде у дубини осећали су да им је те речи Старац упutio само зато да би ублажио њихову забринутост. Били су скоро сигурни да неће моћи да прославе Васкрс.

Сунце је већ било зашло када се зачуло куцање на вратима. Оци се збунеше. Ко би то могао бити у то доба и у тај дан... Отворише главна врата манастира и суочише се са неким незнацем. Са собом је имао две натоварене камиле.

- Оци благословите, рече незнанац.

- Бог те благословио, одговорише монаси.

- Опростите ми што вас узнемиравам у ово доба, али дешава се нешто што не могу да објасним, рече незнанац и настави: Заветовао сам се да сваке године у овај дан носим намирнице у један скит, ту ниже. И већ сам уочицао да ту будем на ноћној васкршњој литургији, а следећег дана да се вратим. Тако пођох и ове године. Но, кад сам стигао овде изван вашег манастира, ове две моје камиле зачудо престадеше да иду, клекнуше доле те их је било немогуће подићи и натерати да наставе. Никако нису слушале. Тада, дакле, помислих, можда је, на крају крајева, воља Божија да ове ствари остану овде. Зато сам вам покуцао, носећи се мишљу да вама оставим ове намирнице, и моје камиле одмах устадоше и приђоше улазу у манастир.

Била је то заиста Божија воља. Његова промисао се побринула за потребе манастира. Храна коју им је донео незнанац била је довољна не само за васкршњу празничну трпезу, него све до Педесетнице, па и дуже. А ни просфора за Божанску Литургију није недостајало свих тих дана.

Монаси су се дивили Старчевој вери у Бога. Од тога дана су Светог Теодосија поштовали још више, док је у њиховом животу нада у Бога заузела посебно место.

ТРПЉЕЊЕ

Трпљење се састоји у томе да се невоље великодушно сусрећу и трпеливо, без роптања подносе, и гњев који се распаљује укроћава... и у свему на Божју вољу ослања.

Невоље се догађају и побожнима и безбожнима, али их једино побожни трпеливо и великодушно подносе...

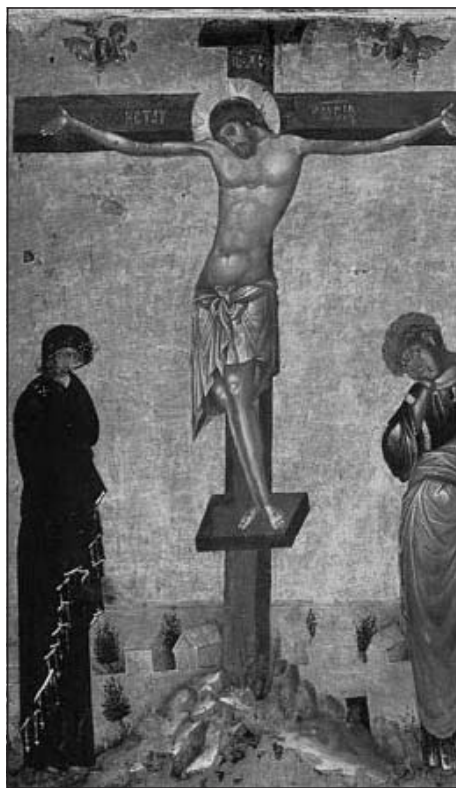
Право трпљење је, не само не светити се, него и не хтети светити се, ономе који нас је увредио, ма нас срце и подстицало на то. Веће и највеће трпљење је не осећати увреде и болове у срцу својем. Такав је заиста умро за свет, тело и грех, а жив за Христа. Такав се не размеће похвалом, нити вређа увредама, тих је и кротак. (Тихон Задонски).

Трпљење из вере проистиче

Истинско хришћанско трпљење из вере проистиче, и без вере не може бити. Пошто тело наше увек хоће своју вољу да слуша, да живи у угодностима овога света, па зато кад се догоди противно, буну се и негодује. Али вера која живи у срцу ову буну укроћава и смирује, указујући да се све то по Божјем промислу догађа; да Бог шаље казне, не из гнева, него из љубави, јер кога Бог љуби, онога и кара (Јевр. 12, 6); да ће невоља брзо проћи; да после пролазне жалости долази вечна радост; да се нетрпљењем и негодовањем вређа доброта Божја - и тако се узбуђено срце укроћава и утешава (Тихон Задонски).

Трпљење ради Бога доноси велику награду

Не бојте се... Ко трпи ради Бога, тај, уколико су жешћа његова страдања, утолико ће се више удостојити награде. Тешећи себе овим, храбро и са захвалношћу подносите вређања, прослављајући Бога за све што вас сретне у животу... (Златоуст).

Трпљење неопходно за спасење

Ко жели да угоди Богу, постане наследник Божји по вери и назове се сином Божјим, рођеним од Духа Светога, тај пре свега треба мушки да трпи све невоље које на њега наиђу,.. било то телесне болести и страдања, било срамоћење и увреде од људи, или различите невидљиве невоље, какве на-

воде на душу лукави духови, са намером да је ослабе, баце у лењост и нетрпљенивост, а тиме и да јој спрече спасење...

Зато душа треба да буде готова да за Христа претрпи сваку невољу и свако искушење, јавно или тајно, и у Господа да се нада, зато што је у Његовој власти да се душа, по Његовом допуштењу, подвргава невољама и да је он избавља из сваког искушења и невоље...

Душа која се моли Богу, узда се у Њега, и од Њега очекује помоћ, не може бити остављена. Уколико се она више подвизава, прибегавајући Богу са вером и надом, и очекујући од њега помоћи и заштите, утолико је брже Господ избавља из невоља у које је запала...

А ако душа не подноси чврсто невоље и искушења, него почне да се љути и малаксава, да негодује и да се једи... или чак да очајава, таква душа није достојна живота, зато што се није угледала на светитеље и није ишла стопама Господњим...

Кад људи лончари знају, колико времена треба да држе у ватри суд који су од земље направили, да би он био што бољи за употребу, колико боље зна Премудри и Савршени Бог, колико треба, да се искушава душа човекова, која жели да Му угоди и стекне вечни живот.

Као што није згодан за употребу суд који се не испече довољно, тако и душа која се не прекали искушењима и невољама... (Јефрем Сирин).

КЊИГА ЉУБАВИ

Неки византијски цар бејаше наручио од једног краснописца да му припреми препис Старог и Новог завета. Дуго је трајало док није било довршен, али је зато резултат био задивљујући. Ову прекрасну Библију, чија је вредност превазилазила петнаест златника, цар је даровао једном Старцу пустињаку који му је једном помогао. Тај Старац, мало пре свог упокојења, предаде овај драгоцени дар свом послушнику Геласију.

Године су пролазиле и Геласије постаде духовник једног скита са прилично монаха. Обичавао је да прекрасну Старчеву књигу оставља у Цркви скита да би је користили сви оци. Ова је Библија била истински украс и изазивала је дивљење свих. Једног јутра, по завршетку службе, стиже у скит један калуђер пролазник. Иђаше да се састане са неким Старцем у једном скиту који се налазио прилично далеко, али када је доспео до скита Аве Геласија намисли да мало застане.

Пошто га дочекаше и почастеше, оци га одведоше у Цркву да се поклати светињи. Оставише га да се помоли, али га искушење наведе да угледа драгоцену књигу. Није се одупро помисли да је украде и тако је сакри испод своје мантије и брзо напусти скит. Ава Геласије одмах увиде крађу, али не рече ништа другим оцима, јер није хтео да хватају лопова.

А онај калуђер, стигавши у град није губио ни часа. Смesta поче да трага за неким ко би био заинтере-

сован да купи ову скупоцену књигу. Убрзо нађе једног купца, и одмах почеше да се цењају. У почетку је калуђер тражио шеснаест златника, али купац није прихватао да да толико новца јер је веровао да не вреди толико. Дуго су се расправљали око цене све док купац предложи:

- А да ми је оставиш, оче, на неколико дана да је покажем једном познанику који се разуме у то?

Калуђер се сложи да је остави купцу на неколико дана да би овај упитао за мишљење и свог пријатеља. Веровао је како ће на крају успети да заради прилично новца. А купац чим узе књигу отрча до Аве Геласија, кога је много поштовао, па га упита за мишљење.

- Аво, неко ми нуди на продају ову Библију за шеснаест златника. Шта кажете, вреди ли толико или да је не купујем? рече и показа Библију Ави. Ава Геласије одмах препозна Старчев дар и без икаквог узбуђења рече:

- Узми је, брате. Заиста вреди, барем колико ја могу да видим.

Купац се захвали Ави, узе Библију и радостан због куповине коју је требало да обави стиже у град и нађе калуђера. Но, тада му паде на ум да слаже да би покушао да спусти цену.

- Хајде човече... Чекао сам те... Шта је било? рече калуђер када га сретне.

- Благослови оче. Али, бојим се да ћу те разочарати.

Отишао сам и показао књигу коју си ми дао Ави Геласију, али ми рече да не вреди толико колико кажеш. Вредност јој је много мања.

На сам помен Авиног имена калуђер задрхта.

- Рече ли ти Ава још нешто? запита калуђер.

- Не, оче... Ако, дакле, желиш даћу ти дванаест златника да је задржим, одговори купац.

Али, од свега што је купац говорио калуђер није чуо ни речи. Мисли су му биле са Авом Геласијем и са његовим поступком.

- Дакле, договорили смо се, упита купац.

- Нисмо, брате мој... Не и хиљаду пута не. Опрости ми што си се толико трудио, али променио сам мишљење. Не продајем ову књигу, рече и узевши Библију изгуби се у градским улицама. - Дуго је пешачио а

у њему се одвијала права борба, Авина врлина и љубав коју је показао тиме што га није одао, пробадале су као игла његово срце које је било узнемирено крађом коју је починио. Много је суза текло из његових очију и са истинским покајањем упути се друмом који је водио према Авином скиту.

Стигавши у скит угледа Аву Геласија како седи на клупици при улазу. Паде на колена пред Авине ноге и не престајући да лије сузе мољаше га да му опрости његово страшно недело. Ава му заиста и опрости због његовог истинског покајања.

- Бог те благословио, брате. Али и ја тебе нешто молим. Узми ову Библију као дар због нашег познанства, рече Ава.

Али где калуђере да нађе снаге да прими књигу коју је био украо? Са још већим сузама и са болом у души рече Ави:

- Молим те, Аво мој! Прими натраг књигу коју сам ти украо, јер иначе моја душа неће наћи смирења. Молим те...

- Ако тако стоји ствар, мој брате, онда иди и остави је тамо одакле си је и узео, рече Ава, а калуђер одмах отрча и постави драгоцену Библију на њено место, у Цркву скита, тачно тамо одакле је беше кришом узео.

Доброта Аве Геласија из корена је променила овог калуђера који затражи од Старца да остане код њега као послушник. И заиста, Ава га прихвати и од тада калуђер није ниједном више починио сличну грешку.

ЖИТИЈЕ ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ ЕЛИЈА

Преподобни Елиј у пустињама египатским засија међу монасима испосничким подвизима и дивно угоди Богу. Он од детињства би дат у манастир на служење Господу, васпитан у уздржању и целомудрију, научен кротости и смирењу, и удостоји се благодати Божје, и доби дар чудотворства од младости своје. Јер још као дечак, када га шиљаху по огањ, он узимаше жеравицу у хаљине и доношаше старцу, а хаљина му се не опаљиваше. Видећи то, братија се дивљаху чуду и жељаху да подражавају дивно живљење дечка који светлошћу превазилажаже старце.

Једном блажени Елиј, ходећи сам по пустињи, зажеле да једе меда, и угледа на камену дивно саће меда; али досетивши се да је то вражија замка, он сам стаде корити себе, говорећи: Одлази од мене, саблажњива жељо, јер је писано: по Духу ходите, и жеља телесних не извршујте (Гал. 5,16). И одмах се уклони са тог места и повуче дубоко у пустињу, и пребиваше у пошћењу, изнуравајући и као кажњавајући тело своје за неуздража-

ње. У трећу недељу свога пошћења он угледа у пустињи по земљи дивне јабуке и друго изврсно воће, но разумевши опет да је то искушење вражије, рече: Нећу окусити, нити ишта од овог додирнути, да не саблазним брата свога, то јест душу своју, јер је писано: Не живи човек о самом хлебу, но о свакој речи која излази из уста Божјих (Мт. 4,4; 5 Мој. 8,3). Постећи се и четврте седмице, блажени Елиј задрема мало и угледа где му у виђењу предстаде анђео Господњи и рече: Устани, и што наћеш предложено теби једи без икакве сумње и поткрепи се!

Пробудивши се, он угледа извор студене воде и око њега неко мирисно и врло укусно зеље. Он онда једе од тог зеља и пи воде са извора, те поткрепи тело. Потом он говораше братији да никад у животу свом није јео тако дивну храну. Кренувши мало са тог места, он нађе пећину, настани се у њој и проведе неко време. А кад природа тела његовог захтеваше хране, он би се преклонувши колена, помолио Богу, и одмах му се

невидљивом руком доношаше чист врућ хлеб, маслине и развоће. Једном пође преподобни у пустињу да посети братију који живљаху у оскудици и понесе им хране коју му слаше Бог. Путујући тако он се замори под тешким бременом хране коју ношаше, па угледавши дивље магарце где по пустињи пасу, он викну к њима говорећи: У име Господа нашег Исуса Христа, нека један од вас дође овамо и понесе моје бреме! - И одмах се издвоји из стада најјачи магарац и кротко приђе светом монаху. Он натовари на магарца своје бреме, па и сам уседе на њега, и брзо стиже до келија пустињске братије, обрадовавши братију донесеном храном, а магарца отпусти у пустињу.

Опет другом једном приликом преподобни Елиј оде у један пустињски манастир рано у недељу, и видевши да се у цркви не врши служба, он упита, због чега дан Господњи, недеља, остаје без богослужења. Братија одговорише да презвитер, који живи са друге стране реке, није дошао из страха од крокодила који се појавио у реци и већ појео многе људе. Светитељ им рече: Ако хоћете, ја ћу отићи и позвати презвитера. - Братија одговорише: Не! Та и ко би те превезао на ону страну, када се из страха од крокодила сви боје и да приђу скели! - Но свети Елиј, уздајући се Бога, пође; и кад би на обали реке призва име Господње, и одмах се појави крокодил и приђе њему. И крокодил, који је навикао да тамани људе, постаде по Божјем наређењу превозник праведнику; јер он са кротошћу и страхом прими светитеља на своја леђа, пренесе га преко реке и постави на другу обалу. Преподобни онда брзо оде до презвитерова обиталишта и стаде га молити да дође братији. Но презвитер, не познајући га, упита га ко је и откуда је. Он му каза да је не-

давно дошао у манастир. Презвитер, иако виде блаженога у старој и искрпљеној хаљини, он по речима и благодушности познаде у њему Божјег човека, и рече му: Брате, ти имаш бедну телесну одећу, али дивну и изврсну одећу душе.

И уставши пође са њим ка обитељи. Када стигосе до реке и не нађоше чиме да се превезу преко реке, преподобни Елиј рече презвитеру: Не узнемиравај се, оче! Бог ће нам одмах сада спремити чамац! - И громким гласом позва к себи крокодила. Чувши светитељев глас, крокодил се појави, приђе к њима и кротко им подметну своја леђа, да узиђу на њега. Преподобни Елиј најпре сам узиђе на крокодила, па онда позва и презвитера говорећи му: Оди овамо, оче! Не бој се! - Али презвитер, угледавши крокодила, уплаши се и побеже назад. Братија пак, стојећи на другој обали, посматраху ово чудо, како човек Божји прелази реку ношен крокодилем, и дивљаху се тому са страхом. Препловивши реку, преподобни изиђе на обалу и изведе са собом крокодила, и рече му: Боље ти је да сам умреш, него да људе уништаваш и тела њихова једеш! - И тог часа крокодил паде и издахну.

Свети Елиј проведе у том манастиру три дана, поучавајући братију богонадахнутим речима. Будући прозорљив, он знађаше помисли сваког брата и прозираше свачију савест, и свакоме засебно говораше од каквог искушења пати. Једноме говораше: Духом нечистим распаљујеш се, брате! - другоме: гневом се запаљујеш; - трећем: патиш од лакомства; и свакоме откриваше каква га страст мучи. Исто тако он на корист свих обелодањиваше врлине врлинских монаха, називајући једног кротким, другог праведним, трећег трпеливим, четвртог послушним, свакоме указујући какву врлину има. Јер живот свих и сва тајна дела, добра и зла, беху му откривена од Бога. И сваки од побеђи-

ваних страстима причаше о себи да је онако како Елиј каже. И умилење им обузимаше срца, и они исправљаху свој живот. После многих духовних разговора преподобни отац Елиј рече братији: Спремите трпезу, јер ће вам сада доћи страна братија. - И стварно, чим братија по речи светитељевој спремише трпезу, стигосе у манастир братија из далека. Пошто их чесно примише и угостише, свети Елиј оде у пустињу. А један од млађе братије мољаше га да му допусти да обитава с њим у пустињи. Светитељ му рече: Тешка је то ствар, брате, и захтева много труда, јер треба чврсто стајати против ђавољих искушења и много шта трпети. - Брат обећа да ће све поднети. Светитељ га онда прими и одреди му да живи у другој пећини. У идућу ноћ на њега нападоше бесови, најпре невидљиво, смућујући му ум рђавим помислима, па затим видљиво, као страшна привиђења навалише на њега и дављаху га желећи да га умртве. А он, утекавши из пећине, отрча ка преподобноме и исприча му своју невољу. Утешивши га с мало речи и утврдивши га у трпљењу и вери, старац га поново одведе у исту пећину, обележи прстом то место унаоколо, огради га крсним знаком, и наложи брату да наоружан именом Господњим борави ту без страха. И живљаше тај брат у пустињи неповредљив од демонских насртаја, и удостоји се хране доношене невидљивом руком, као и преподобни наставник његов кога хранише сам Бог.

Достигавши дубоку старост и саторивши многа чудеса, свети Елиј се представи Богу, коме угоди, у четвртог века, и би прибројан к лику преподобних који на небу стоје пред престолом Оца и Сина и Светога Духа, Једног у Тројици Бога, коме слава, сада и увек и кроза све векове. Амин.

*Из Житија Светих
за Јули*

ЗНАЦИ И СТЕПЕНИ НЕГНЕВЉИВОСТИ И КРОТОСТИ

О својој негневљивости не треба да судимо на основу тога што се ретко гневимо, будући да у спокојној усамљености, окружени услужношћу и уважавањем од свих, можемо да не срећемо поводе који побуђују нашу раздражљивост. Напротив, треба да испитујемо са каквим расположењем срца подносимо увреде и бешчашће. Стога свети оци предлажу следеће начине (за проверу) негневљивости:

1. „Ко се, будући врећан и омаловажаван од других,- примећује преподобни Симеон,- силно жалости у срцу, нека схвати да у себи носи древну змију. Ако, пак, са ћутањем подноси увреду или са дубоким смирењем одговара увредиоцу, он је ослабио или сатро ту змију“.

2. „Почетак безгнева је,- говори свети Лествичник,- ћутање уста кад је срце узбуђено, средина је ћутање мисли при тананом узнемирењу душе, а врхунац - непоколебиви мир и поред тога што дувају нечисти ветрови“ (Сл. 8). Свети отац још јасније на другом месту објашњава: „Први ступањ блажене трпељивости јесте у томе што се понижење подноси, макар и са горчином и болом у души. Средина је, бити у таквим околностима без туге. А крај (ако само има краја), сматрати увреду за похвалу“ (Сл. 8).

3. „Знак је најдубље кротости у томе да се и у присуству онога ко нас изазива сачува спокојство у срцу и љубав према њему“ (Сл. 8).

4. „Видео сам,- сведочи свети Лествичник,- тројицу монаха који су у исто време претрпели увреду исте врсте. Први се увредио, али је оћутао. Други се обрадовао себе ради, а ожалостио због оног који му је нанео увреду. А трећи, замисливши штету коју је ближији тако самоме себи нанео, заплака врелим сузама. Тако су се заједно могли видети подвижник страха, награде и љубави“ (Сл. 8).

РАЗУМЕТИ ЈЕДНОГ ЧОВЕКА ЗНАЧИ РАЗУМЕТИ СВЕ ЉУДЕ

Све је повезано и у свету и у човеку и не може се издвајати тако да се сматра као да је то нека засебна животна целина. Говорећи о међусплетовима органа нашег тела Паскал каже: „Ми немамо довољно знања да бар колико-толико схватимо живот човечијег тела. Ево шта би за то било потребно: телу треба места, временна кретања, топлоте, светлости, хране, ваздуха воде, и много другог. А у природи је све у тако тесној вези међу собом да се не може знати једно а да се не изучи друго. Не могу да се познају делови а да се не изучи целина. Живот свога тела ми ћемо разумети тек онда кад научимо све оно што њему треба; а да то постигнемо неопходно је да изучимо целу васиону. Но, васиона је бесконачна, и њено познање је недостижно човеку. Према томе ми не можемо потпуно да разјаснимо ни живот свога тела“. Све ово могло би да се каже и за сазнање човека.

Сазнање своје природе, свога бића и свога ја, намеће човеку потребна знања и спољње природе, јер је човек само малени микрокосмос који је опкољен природом са свих страна као макрокосмосом. Описивањем спољње природе човек, донекле, описује и самога себе; изражавањем самога себе човек изражава цео свет и све у свету. Изречено наше ја постаје јасно, најјасније сведочанство јасноће света; јасноћа света око нас за човека, сведочи о јасноћи и величини његовог сопственог ја.

Ничега великог нема у видљивом свету што се, истовремено, не

би могло назвати малим у односу на нешто друго, нити малог које се не би могло назвати и великим у исто време. једино је душа људска - човеков самосвесни и слободни дух - највећа вредност видљивог света, нешто што је велико и драгоцено, без обзира каквим калом споља било обавијено. Човекова душа вреди више од галаксија, јер галаксија није свесна човека, а чо-

век ње јесте. Читав пространи свемир може да изгледа човеку само као једно једино мало горушичино зрно, и једна једина жива ћелија као читав свемир, али његова душа нема никакве компарације у видљивом свету. Отуда Христос каже: „Каква је корист човеку ако сав свет добије а души својој науди?“ (Мт. 16, 26)

Човек је биће које садржи у себи читав свет, па је за сазнавање човека потребно знање читавог свемира. Део света се не може сазнати без сазнања његове целине, нити се целина света може знати без знања њених делова.

Из људске перспективе, знати шта је човек, значи посматрати га

као пролазно и статично биће. Апсолутно знати, шта је човек, значи посматрати га као вечно биће, видети вечност човека. Уколико би неко од људи желео да зна потпуно човека, онаквог какав он јесте према себи и другима, треба да га зна као пролазно и као вечно биће, да посматра човека са два аспекта; као физичко биће у просторно-временској димензији стварности, и као душевно и духовно биће у идеалном, односно вечном свету. Отуда, да би се знао човек, морају се знати оба света: природни и натприродни, реални и идеални, човечански и божански. Међутим, како, као пролазно биће сазнати вечност кад нам је прошлост заборављена, садашњост замагљена а будућност тотално непозната?

У методологији сазнања човека кренимо од скромнијег - од познавања људи.

Сазнати шта је само један једини човек значи, истовремено, знати све људе света: све људе који су били, све људе који јесу и све људе који ће икада бити у животу.

Сваки човек-појединац садржан је у свима људима света, налази се замотан у цело човечанство. Сваки поједини човек налази се, делимично, у свима људима човечанства. Сваки човек био је присутан у првом човеку који се појавио на позорници живота; сви су људи присутни човечанству сада и сви ће бити садржани у свима људима који се роде до краја света. Сваки човек је дакле у свима људима света, и сви људи света су у сваком човеку.

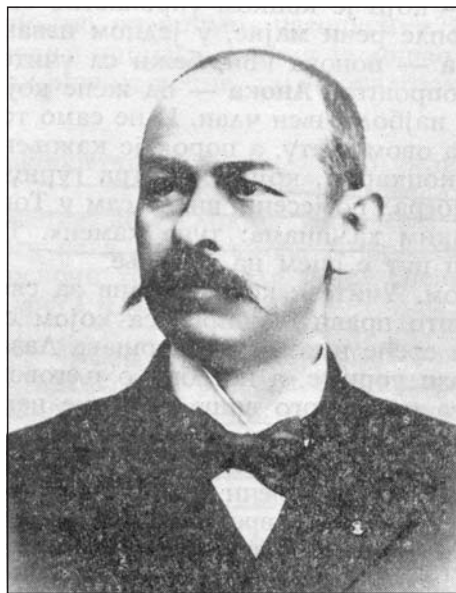
ЈАНКО ВЕСЕЛИНОВИЋ (1862 - 1905)

Најбољи писац приповетки из сеоског живота, прослављени песник Мачве, њених „рајских душа“ и „богатих сиротана“ - Јанко Веселиновић, родио се у Црнобарском салашу (парохија глоговачка) у свештеничкој породици (од оца Милоша и мајке Јелисавете) 1. маја 1862. године.

Основну школу завршио је Јанко у Глоговцу са децом која су му касније постала другови скојима је живео и о којима је писао. Нижу гимназију завршио је у Шапцу, а одатле је прешао у учитељску школу у Београду. После свршеног првог разреда, напустио школовање и јави се да полаже учитељски практични испит. Године 1880. положи испит са успехом и исте године буде постављен за привременог учитеља у Свилеуви, а после две године буде премештен у Глоговац. Сељакајући се отада из села у село, као и сви учитељи, 1888. године буде Јанко премештен за Шабац. До 1893. године био је премештан из Шапца у село, из села у Шабац, а те године дође у Београд, за помоћника уредника Српских новина. Као и сви тадашњи људи и Јанко није остао по страни политичког живота. Због тога је био отпуштен из службе па чак и осуђиван. Остајући без службе Јанко се бавио разним пословима. Пре свега тога је нагнало да се лати писања. Једно је време био председник општине у Коцељеви, а у Београду је био уредник „Звезде“ (од 1898 до 1901). Касније је као члан књижевно-уметничког одбора ступио у Народно позориште, где је извесно време вршио дужност драматурга. Осим „Звезде“, уређивао је једно време и политички лист „Дневник“.

Прешавши из здраве сеоске средине у Београд, Јанко је, живећи неуредним животом у друштву ондашњих књижевника (Брзак, В. Илић, Домановић, М. Павловић и др.), вео-

ма брзо навукао клицу туберкулозе, којој је рано подлегао. Вративши се својој Мачви оронулог здравља, он није могао да се опорави. Подлегао је потмулој болести у најбољим годинама свога живота (у 43 години). Умро је у свом Глоговцу и ту је сахрањен на Видовдан 1905. године, уз учешће целе Мачве и многих јавних и културних радника, као и пријатеља и поштовалаца. Између осталих, говор му је одржао и Сима Матавуљ, који је поред осталог рекао: „Ово

трошно тело сада ћемо сахранити у овом непознатом сеоском гробљу, али ће сахрана огласити звона Српства! Ова ће рака примити остатке човека самоука, који постаје учитељ ученим, због ње ће се село Глоговац прославити! Људи који овако лежу у гроб нису само жртве неумитног природног закона, него су као оно добро Христово семе, које, паднувши у добру земљу, стоструки род доносе. Класична земља Мачва, родила је дивове из првог устанка, и дива на перу, Јанка! Благословена родност њена неће престати. То надање надахњује гроб Јанков!“

Личност Јанкова

Рођен у селу у сеоској свештеничкој породици, он је одрастао међу сељацима је провео најбоље године. Колико је био близак сељацима и њиховом животу, најбоље сведочи он сам у својим „Писмима са села“, писаним пред смрт (1904), где вели: „У свакој могућој прилици ја сам се умео наћи са сељацима, и они су ме волели без икаква друга интереса него само мене ради; исто као и ја њих. Ја сам са младићима и девојкама ишао по прелима, а са старицама сам се налазио код суднице, код механе, на слави, на свадби, на даћи. Био сам им искрен, па и они мени“... На селу, као и доцније у вароши, Јанко је носио сеоско одело и на селу се као и сви други оженио лепом и младом сељанком „са којом су га девојке на прелу опевале“. И касније када је отишао у Београд, није никада прекидао везе са селом. Када му се год пружила прилика, а наручито и увек о крсном имену, он је из Београда одлазио на село, да на очевом огњишту и у друштву са сељацима прослави тај дан. Све што је имао и што је доцније стекао Јанко је дуговао селу. Љубав према њему надахнула га је да напише најлепше приповетке које су пронеле његову славу широм Српства. Село је за њега било неисцрпан извор. „Имао бих шта писати и да имам двадесет руку на расположењу, јер ја гледам живот, а живот даје вазда материјала“... „Треба само љубав према свему па ћеш лако све разумети“... Запојен здравим сеоским оптимизмом Јанко је био целог живота ведрога духа, спреман за шалу. Имао је по причању савременика „вилински глас“, због чега је био радо приман у друштва. А као народни човек знао је све обичаје народне и лепо је гудео у гусле.

ХРИШЋАНСКИ СМИСАО СТРАДАЊА

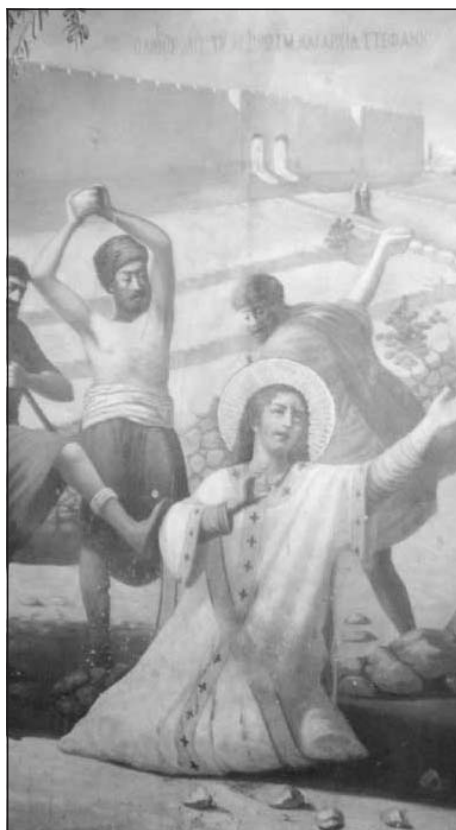
Бог је устројио све у свету за добро људи. Неоспорно је да страдање само по себи, које није осмишљено одухотвореним разумом, остаје зло с којим се треба и може борити; али оно може бити окренуто и на нашу корист.

Према страдању се може односити двојачко: или као рањена звер која трчи у своју јазбину, да би тамо стењала или угинула, или као духовни човек, који је одлучио да ојача кроз искушења.

Нико не упозна себе самог док не прође кроз страдања. Болести, недобронамерност људи који нас окружују, распршена машта о љубави, о личној срећи, разочарење у блиског човека, тешка несрећа, смрт ближњих, самоћа, избегавање казне често нас приморавају да се замислимо и трезовно оценимо свој живот, и да почнемо да тражимо другачији пут. Шта зна човек који је свим силама избегавао страдања? Само онај, ко је страдао може да гледа на живот отворених очију и да у њему види све озбиљно и велико. Господ шаље искушења ради човековог добра. Задобивши ударац, људска природа почиње да се буну, тежи да избегне бол, лишавања, опасности. Одрасли човек копни, као болесно дете, не схватајући зашто га родитељи воде у болницу ради озбиљне и тешке операције, која међутим може да му спасе живот. Али дете на крају ипак схвата да су родитељи поступили правилно. Тако и нама наш Отац Небески шаље искушења, како бисмо ми кроз њих исцелили ду-

шу ради вечног живота. Вера у Бога је - знак истинског хришћанства.

Страдање је - школа братске љубави. Онај човек који је сам страдао може да схвати туђе невоље и спреман је да му притекне у помоћ. Ко сам није прошао кроз искушења, није преживео боли, тај не зна које речи треба упутити своме брату или сестри која страда - такав човек не уме да састрада.

дава. Највеће разумевање и љубав се најчешће може добити од људи којима није стран тежак рад, потреба, дуго растајање од ближњих, болест. Управо они боље од свих других схватају туђу несрећу и крећу му у сусрет. По-

знато је много случајева када сиромашни родитељи са много деце усиновљавају сирочад, који и без тога једва спајају крај с крајем, али који их воле као своју децу. Код човека се од богатства, комфора, среће, крепког здравља често рађа неодговоран однос према свему тужном и трагичном што нас окружује, његово срце се затвара и отврдњује.

Страдање је - школа смирења и истине. Дешава се да заслепљени, горди човек мисли да је способан за велика дела, и жеља за влашћу и самовеличањем га подстиче на подухвате који превазилазе његове моћи. Он заборавља да је у овом свету само пролазно и ограничено биће.

Таквом човеку страдање враћа истински поглед на живот и на самог себе. Ако се он не побуну и не затвори у грчевитој богоборачкој самоуверености, онда страдање може да му да неки „нови осећај“, да му отвори очи за духовни хоризонт, који је дотад за њега остајао заклоњен земаљским победама. Као што слеп човек не може да разуме причу о јарким бојама у свету који га окружује, тако и човек који је занесен својим сујетним бригама или похотама за уживањем, не схвата ништа о духовном животу, и њему то објашњавати је исто што и разговарати с њим на њему непознатом језику. Али се често дешава да му страдање отвара очи, и он одједном види себе несрећног, слабог и усамљеног, и тог тренутка му Отац Небески пројављује Своје

покровитељство, човек се сусреће са Богом, кога он пре у својој уображености није познавао и кога је одрицао.

Страдање је - школа самоограничавања, одвајања од претходних радости - пут аскезе. Човек се тако лако веже за све претходно. Страдање, болести, старост, несреће, разводи - све то показује да земаљски живот пролази. И духовни човек размишља о томе да ће доћи дан када ће све земаљско нестати за њега, и да зато треба да буде спреман на то одвајање од материјалних ствари, тражећи Нематеријално. На тај начин је човек ученик у животној школи, а његов учитељ је страдање. И задатак ученика је да из те лекције извуче што је могуће више духовне користи. Пастирска служба је састрадавање са оним који страда, и откривање његовом духовном погледу очишћујућег и испушитељног смисла страдања.

„Како благи Бог може да допусти наша страдања?“ - питају слаби у вери, самољубиви, који се ките својом привидном праведношћу. „Невоља и туга на сваку душу човјека који чини зло“ (Рим.2, 9). Да ли је Бог крив за та страдања? Да ли ми желимо да грех не повлачи за собом бол, то јест да се грех не искупи, како би свет утонуо у греху? По речима светих отаца, наши греси се искупљују невољама, јер ако нема невоља - нема ни спасења. У сваком човеку, без обзира на то колико он био праведан и чист, постоји стихија греха, која не може ући у Царство Небеско, и која треба да изгори; тако да греси горе и сагоре нашим страдањима.

Библијски пророци су управо тако схватили и преживљавали страдање као казну за грех. Али с Новим заветом је дошло и ново, дубоко схватање смисла страдања. „Јер који се год у Христа крстисте, у Христа се обукосте“ (Гал. 3, 27). А ако је са Христом, онда је то и са невољама, и нема другог пута за хришћанина него кроз бол унутрашњу и спољашњу. Тако се ничим заслуженим, невиним страдањем гради невидљиво Царство Божије, саставља и изграђује Његово страдајуће Тело - Црква Христова. Наша бол је - знак нашег изабраништва, нашег синовства. „Кад бисте били од свијета, онда би свијет своје љубио“ (Јн. 15, 19). Знак да смо Христови су - наша страдања, и што више страдамо тим више „нисмо од света“. Зашто су сви свети, следећи Христа, тако страдали? Контакт са светом и погружавање у њега изазива бол код Христових следбеника, док деца овога света остају неповређена.

Наша љубав према Богу се мери нашом спремношћу да примимо послата нам искушења и да у њима видимо руку Божију, и меру Божије љубави према нама. Шта значе речи апостола Павла: „Јер наша лака садашња брига доноси нам вјечну и од свега претежнију славу“ (2 Кор. 4, 17)? Шта означава та тајанствена веза између страдања и „славе“, то јест духовног сијања, расцвета, снаге? То није само завет вечне славе Царства Небеског, већ и њен одблесак овде, сада, у овом пролазном и трулежном свету. Све наше тешкоће и туге, које носимо добровољно (пристајући на њих), хране

и укрепљују душу, непосредно се замењују духовним богатствима: то је благодатни ветар, који шири једра нашег духа. Тог тренутка када човек са захвалношћу прихвата страдања која му шаље Бог, он одмах осећа такав мир и срећу, да све око њега постаје светло и радосно.

Болесног преподобног Серафима Саровског (1759-1833) је посетила Мајка Божија; и нас, посећују вишње силе уколико смирено подносимо болести. Болест није несрећа, већ поука и Божија посета. Господ нас бескрајно жали, али шта да се ради ако смо ми тако огрезли у својој ситној сујети да бисмо могли да дамо неке искре светог огња само онда када нас савладавају несреће, катастрофе. Страдање носи очишћење, а у сузама истиче наша земаљска плоть, и рађа се тело духовно, јер се у невољама ми учимо најважнијем: смирењу. Наш духовни раст зависи од тога како ми подносимо страдања. Храброст пред њима, и спремност на њих је знак праве душе.

Наша страдања постају „краткотрајна и лака“ ако их посматрамо у односу на „овај свет“: то је у суштини једина истинска тачка гледишта. Ако постоји само овај свет, онда је у њему све - потпуна бесмислица: разводи, болести, страдања невиних, смрт. Све то добија смисао у светлости океана невидљивог живота, који запљускује мало острво нашег овоземаљског живота. Када човек нађе у себи снаге да се сложи са искушењем коју му Бог шаље, он тиме чини огроман корак напред у свом духовном животу.

КАДА ЈЕ ЗАРАЂЕНИ НОВАЦ БЛАГОСЛОВЕН?

Сам Христос је имао посла са новцем. Зато га је Он примао од неких жена, које су Га свуда следиле (Лк. 8,3). Он га је такође делио као милостињу- руком Својег ученика, нарочито одређеног за то; а то је према сведочанству Јеванђеља био Јуда (Јн. 13,21). Једном је Господ чак сатворио чудо, да би платио установљени државни порез, наложивши Петру да баци удицу и из уста прве ухваћене рибе узме статир (Мт. 13,21). У крајњој мери новац није био грехом у очима Спаситеља.

Но, Христос је знао такође за двосмислено својство новца. Он је одмах увидео да су две лепте сиромашне удовице, бесконачно вредније, него заглашујући прилози (донације) неких богаташа (Лк.12,43). И наш народ се не односи са презиром на новац уопште, већ према злочинима који немају аналогије у историји, и који се врше и продужавају да се врше у Русији, помоћу новца. Обратите пажњу- служење Христово није случајно наишло на препреку, која је настала међу Њим и богатим младиком, у моменту када га је Он позвао да остави све и следи за Њим (Лк. 18,23). Сам Христос ће завршити Свој пут, као жртва грамзивости једног од Својих ученика,- управо онога који је располагао њиховим заједничким новцем.

У читавом Јеванђељу ми можемо видети ову двосмисленост својствену новцу. Сетимо се приче о неправедном управитељу, кога Христос тим мање не похваљује за његову сналажљивост. Отписавши дугове дужника својег господара, он добија њихову благодарност за своју срамоту. Но, поступајући тако, он обмањује свог господара и поново је непоштен према њему. Ништа не показује боље двоструки карактер новца. Господ га при томе назива имањем не-

праведним. И када Он хвали овог управитеља и предлаже га за пример чадима овог света- то једино због тога, што прича упућује на друго благо- оно које је на небесима. И због тога што показује како сиромашни помоћу новца добијају олакшање: „Начините себи пријатеље богатством неправедним да би вас кад осиромашите примили у вечна обиталишта“ (Лк.16,9).

У очима Христовим постоји само један начин да се сачува новац и при- да му се смисао- а то је да се подели са другима. Христос је суров само према онима који су постали робови новца и згрћу га само за себе.

Живот непрестано сведочи о овоме. Новац постаје препрека између Бога и људи. „Нико не може служи-

ти два господара: јер или ће једнога мрзети, а другога љубити; или ће се једнога држати, а другога презирати. Не можете служити Богу и мамони“ (Мт.6,24). Пре или касније, ви ћете бити пред избором.

Новац постоји ради тога, да би се принео плод у стицању највишег блага- живота вечног: „Продајте имања ваша,- каже Христос,- дајте милостињу. Сатворите од новца вашег, који вам не користи нимало, неисцрпну ризницу на небесима, коју ни молац ни рђа не могу покварити, и где лопови не подкопавају и не краду“. Ето какво богатство предлаже Господ свима који ишту богатства. И додаје: „Јер гдје је богатство ваше, ондје ће бити и срце ваше“ (Мт.6,19-21). Овим речима, између осталих, Црква поучава све православне, ступајући у Велики пост. Оне појашњавају све што се тиче чудне двосмислености новца.

У области новца, ма како се то не- коме чинило неочекиваним, на крају крајева све зависи од срца: „Јер где је благо ваше, тамо ће бити и срце ваше“. Ово је исто као када би нас пре- ко новца који поседујемо- Господ за- питао: „Но, где је ваше стварно бла- го? Шта сте ви у ствари изабрали? Ако сматрате да сте изабрали Мене, до кога степена се простире ваш избор?“ Нема ничег зачуђујућег у то- ме, што Господ условом Свог учеништва, поставља захтев одбацивања свега. Раније или касније, Господ ће тражити од нас да поделимо своје бо- гатство (материјално или духовно) са другима. Пре или касније, али искључиво ради љубави према њему и зато што ми хоћемо да постанемо Његовим ученицима.

И зато што ми мимо Христа, не на- лазимо ни на небу, ни на земљи дру- гог блага.

„Руски дом“ бр.3-2005.г
Превод: Небојша М. Тосовић

ИСТИНСКА СЛУЖБА (наставак из прошлог броја)

Дође и на њега ред. Владика гледаше право у њега па малко шаљиво рече:

- Тебе, оче, не познајем. Мора бити да ти је добро где си, кад мој праг ниси објашао!

- Немам обичај без невоље узнемиравати ваше преосвештенство! - чврсто одговори Родион, па додаде: ја сам свештеник Родион Манускриптов!

- Одакле си?

- Из места Лугова!

- Место Лугово... Лугово... Нешто ми је са свим познато, а не могу да се сетим. Па шта желиш ти оче Родионе Манускриптове! Презиме ти је лепо, звучно!

- Из оног Лугова, ваше преосвештенство, куда сте благоволили послати за настојатеља свештеника Обновљенскога, који је свршио академију, - објасни отац Родион.

- Обновљенски!... Ђирило, Ђирило? викну владика, и лице му сину милим осмјехом: - њега ја знам. Магистрант, паметан човек и добар хришћин!

Те владичине речи подсекоше ноге оцу Родиону. Он никад није мислио да би владика толико ценио Ђирила. На против, он је пре мислио да су њега, магистранта, за неку грешку послали у село, пошто друге академце, баш и који нису магистранти, задржавају по градовима на бољим местима. Како сад да се жали? А владика, као да је хтео са свим да збуни Родиона, додаде окренувши се свима молитељима:

- Тога младога свештеника ја стављам за углед свима осталим. Магистрант академије, па по својој жељи отишао је у село да послужи јединому од ових малих!

Молитељи начинише насмејана лица, што је сваки узимао да ће то помоћи да му се молба уважи. Али отац Родион, који није скидао очију с владике, опази да лице његово на један мах узме неки забринути израз. И владика, окренувши се к њему, некако свечано упита:

- Имаш ли што о њему да ми кажеш?
- Имам, ваше просвештенство.
- Хајдемо! Хајдемо! То ме интересује!
И преосвештени му прстом заповеди да иде за њим.

Отац Родион бејаше тиме врло задовољан. У оделитој соби, где нема никога, он, без узтезања, може казати све. Напавши се у соби, владика седе и Родиону заповеди да седне. Он мораде послушати, али се стараше да заузме што се може мање места.

- Е, дела испричај ми оче! Мене веома занима тај млади пастир! рече владика и пуначке његове руке узеше бројати дуге бројанице.

- Не могу ништа радосно казати вашем преосвештенству! - поче смирено отац Родион, као да би од срца жалио што ће владици разбити добро мишљење о Ђирилу. И све по реду, до најмањих ситница, исприча што му је тешко, не додавши ништа а и не оставивши ништа.

Владика га саслуша с дубоком пажњом. Али се на лицу његовом није опажало ни одобравање ни неодобравање. А кад отац Родион тужно описа како спахинуца одређује плату и заћута, владика се на један мах диже и узнемишљено ходати по соби. Отац Родион такође уста и стајаше, пратећи владичино ходање не само очима, него и свим трупом својим. Али се ево владика устави:

- Тако, тако!... раче он замишљено: - де кажи ти мени по чистој савести, по свештеничкој савести, кажи ми, не говори ли он парохијанима штогод бунтовно? На прилику, против „власти предржастих“?

- Боже сачувај ваше преосвештенство, не! - брзо још и са жаром рече отац Родион: - тај грех на душу своју нећу узети. Што није, то правце и велим: није!

Опет се владичино лице засија. Он приђе оцу Родиону и, спустивши му руку на раме, рече простим, готово пријатељским гласом: - Тебе ја разумем оче Родионе! Разумем те, јер сам и ја грешник - Али треба умети разумети и њега. Ја и ти смо се удаљили од апостолскога живота, а он, тај млади пастир, хоће к њему да се приближи. Сад размисли - с гледишта духовнога - да ли он ружно ради? Не! не ради ружно, него ради врло добро. И спахинуца је честита душа, њој треба захвалност послати. А по светском рачуну ти си одиста оштећен, признајем, признајем. Имаш ли велику породицу?

- Шест кћери, ваше преосвештенство!

- Шест кћери? С дивљењем и чак с неким изразом ужаса, викну владика: - тебе је Бог благословио! Нема се шта рећи.

И опет поче ходати по соби. Да, да, да! говораше он као сам себи: - ту је судар два начела: телеснога и духовнога! Да је он отишао у калуђере! Али није хтео, жеђ за радом, хоће да живи с људима, на селу! Он би био дивни мисионар. Да, да, да! Е, па шта ти управо хоћеш? а? упита он најпосле уставивши се.

- Што ви нађете за добро, ваше перосвештенство! - смерно одговори отац Родион.

- Виш какав је мајстор! Што нађете за добро. Ја ту не могу ништа да нађем. Не могу ја њему заповедати да остави лепо поступање, па да почне ружно! Видиш и сам да је ружно што свештена лица воде трговину светињом, ружно, видиш! Али гледамо кроз прсте, зато што се не умемо другојаче да помогнемо, а међутим је тело слабачко. Него што ћу ја с тобом?

- Ваше преосвештенство! Он, то јест, отац Ђирило, вели: кад би вама било угодно преместити га на другу парохију.

- Аја! То не може бити! То би личило на казну; а ја немам рашта њега казнити. Него може бити ово: тебе ја могу преместити!

На ту понуду отац Родион саже главу, и изнемоглим гласом одговори: - Не смем ја вас учити, ваш преосвештенство!

Ту владика загледа у сат да се је заговорио. Отац Родион оде, добивши заповест да иде кући и да чека премештај. Хтео је проговорити што и за ђакона Симеуна и за ђака Дементија, па се тргао помисливши да је боље не мешати се у туђе послове.

Тај исти дан отац Родин Манускриптов, враћао се на својим колима у Лугово, у најмрачнијим мислима. Ишао је у град с надом да извојује своје пређашње благостање, а сад изишло Бог те пита што! Петнаест година је он мирно цвetaо у Лугову; стекао имање, начинио тврду и велику кућу, а сад му на један мах ваља то све оставити, селити се Бог те веси куда, и под старост изнова кућу закућавати. А све му је тому крив онај луди магистрант, који је, уз то, неким чудом ушао у милост владици. Нити је он могао разумети ни одобрити те милости. Много је година он живео, и није ни чуо за такве новине, без којих је свима било боље.

Дома заста ђакона и ђака који га чекају.

- Добио сам да ће ме преместити Бог свети зна куда! кратко и суморно рече им он.

- А шта ће бити од нас? упита Дементије.

- Од вас? По свој прилици, ништа!

Они се одмах дигоше и одоше. Путем размишљаваху, да је своја кожа сваком најскупља.

Луговска зима бејаше дуга и досадна. На крају новембра паде снег и својим белим покривалом покри сву околину. Ниске сељачке кућице готово утонуше у снег који их бејаше засуо до кровова. У децембру духну југ и снег се окопни, путеви и поља претворише се у бласто, у ком су тонули и људи, и стока и кола. За Божић стиже мраз, јак и сух. И даље иђаше права јужна зима - без снега, с ветровима, не толико зла сама собом колико се је тако чинило јужњаку, који је навикао на дуго и топло лето. Мраз је држао до фебруара, а тада наста рана топлина, и овде онде јавну се из земље зелена травица.

У црквеној кући, где је наставао настојатељ, бејаше топло. Кућа је била тврдо зидана, а огрев је био јевтин. Удовица Текла није ништа нирадила него довлачила у собу гориво, а пећи су гутале све што се у њих наложи.

Марија Гавриловна скраћивала је да не све на један начин, чамећи страховито из дана у дан. С Крупејевом се је познала, али се нису подудариле. За Наду Алексијевну, она је била веома проста. За два три вечера, што су провеле заједно, већ су исказале све што су могле једна другој. Нада Алексијевна још на првом састанку држаше се према њој много формално, а то разби Мурину живу жељу да се зближи с каквим образованим чељадетом. Простодушна кћи окружног проте, у дубини душе своје, делила је људе на два логора: на „образоване“, и на „просте“, и мислила је да је доста двојици људи да су оба из логора образованих људи, па да им се и душе сложе. Али је образованост ове две жене била толико различна, да оне готово нису могле разумети једна другу. Мура је свршила гимназију, и прочитала десетину књига, за које су јој рекли да су добре, и да их треба прочитати. Сав свој век она је била под старањем родитељским. Једина удаја била јој је први самостални корак. А Нада Алексијевна је проживела живот оригиналан, пун разноврсних утисака, много је што шта научила из књига и из живота, а главно што је - саставила је себи одређене погледе на живот и на људе. С тога она није ни могла држати се према Мури другојаче него с хладном љубазношћу, а Мура према њој с неким чуђењем и небивањем.

При свем том једном преко недеље, најчешће у суботу, црквеној кући дојездиле би каруце у којима је седела Нада Алексијевна са својим синчићем. Са увек милим осмејком она је, не излазећи из кола звала Марију Гавриловну, посађивала би је поред себе, и одвозила би је својој кући. Ту би оне ручале, а после вечерње, долазио би и Ђирило. Сад би се почињао разговор, који је трајао до пола ноћи. За време тих разговора. Мура је ћутећи седела, слушала њих двоје и чамотињала.

(наставак на 50. страни)

СРДАЧНА СКРУШЕНОСТ

Несумњиво је да је истинско умилење дар Божији. Међутим, и Господ даје дарове своје само онима који траже и отвара онима који куцају, и само подвижници уз напор задобијају Царство небеско (уп. Мт. 7,7 и 11,12). Стога је и онај ко жели да стекне велики дар суза дужан да, са своје стране, употреби велико усрђе и сва могућа средства на која указују свети оци.

Пошто се сузе рађају, узрастају и умножавају заједно са сећањем на смрт, свети Лествичник пре свега саветује подвижнику: „Немој престати да замисљаш и да истражујеш бездан тамнога огња, и нежалостиве слуге, неостеливог и неумољивог Судију, бескрајни хаос подземне ватре, и страшно место под земљом, и силазак у тесне поноре, и уопште све заједно, да би похотљивост која се налазе у нашој души била потиснута великим страхом, да би се душа сјединила са непролазном чистотом и примила у себе сјај невештаствене светлости која блиста јаче од било каквог пламена“. „Нека ти лежање твоје у постели дочарава полагање у гроб, па ћеш мање спавати. Нека те седење за столом подсећа на језиву трпезу вечних црва, па ћеш мање уживати у јелу. И не заборављај на жеђ у оном вечном огњу док пијеш воду, па ћеш свакако победити своју природу“ (Сл. 7).

Сами услови скорбног, усамљеног и неутешног живота могу и треба да потпомогну проливање суза. „Питаш о делатностима и размишљањима којима човек може да постане као мртав у својој келији“, обраћа се једном подвижнику преподобни Исаак Сирин. „Зар човек који је ревностан и трезвен душом има потребе да пита како да се понаша када је усамљен? Какво друго занимање може имати монах у својој келији изузев плача? Зар он има времена да се од плача окрене некој другој помисли? И какво је занимање боље од њега? Само пребивање монаха и његова усамљеност која је слична боравку у гробу, далеком од радости људ-

ске, уче га да је његова делатност - плач. И само значење имена његовог на то исто призива и побуђује, будући да се он назива тужним, тј. оним који је испуњен горчином у срцу. И сви свети су се са плачем пресељавали из овог живота. И кад су свети плакали (као што и јесу у читавом овом животу њихове очи увек биле пуне суза), ко онда не (треба) да плаче? Утеха монаху долази од њего-

вог плача. И ако су савршени и победници овде плакали, како ће онај ко је препун рана издржати ако престане да плаче? Да ли онога ко испред себе види мртваца где лежи и ко је и сам усмрћен гресима треба учити каквом мишљу да се искористи (да би се побудио) на сузе? Душа твоја, која је за тебе дража од читавог света, усмрћена је гресима и лежи пред тобом: зар ту није потребан плач?“ (Сл. 21). „Нека те на подвиг плача побуђује и сама одећа твоја“, додаје свети Лествичник. „Сви који оплакују мртве облаче се у црно. Ако не плачеш, плачи због тога (што не можеш да плачеш). А ако плачеш, плачи још више, због тога што си самог себе, гресима својим, свргнуо са тако високог положаја у такву беду“ (Сл. 7).

Међутим, често се дешава да никаква размишљања, никакве тужне околности не могу да изазову сузе из оштећеног и окамењеног срца. „Често се дешава,- примећује свети Лествичник,- да површне људе чак и сузе понесу. Стога се оне неким и не дају. Такви људи, старајући се да их заслуже, смима себи задају бол, сами себе осуђују и муче уздасима, патњом и јадам душевним, дубоком сетом и жалошћу. Премда сматрају да им то уопште не корист, они на један безопасан начин замењују сузе“ (Сл. 7). Међутим, и оне који су пригњечени тугом која осушује, свети Генadiје, патријарх цариградски, ободрава: „Ти немаш сузе? Не очајавај, него често уздиши и то тешко и из срца. Сузе су дар Божији и ти ћеш их мало по мало, уздисањем и умилењем, испросити од Бога. Јер, писано је: Ко иште, добија, ко тражи, налази, ко куца, отвара му се“.

Постоје и друга, спољашња, и утолико лакше употребљива средства за побуђивање плача, која предлажу свети оци. На пример: а) „Човек стиче плач трудом,- говори Варсануфије Велики,- посредством многог поучавања у Писму, трпљења и самоодрицања“ (Одг. 6). б) „Ако човек,- учи свети Јован Пророк,- налазећи се међу људима, одсеца своју вољу и не обраћа пажњу на туђе грехе, стићи ће плач. Јер, тиме се сабирају његове помисли. Сабравши се на такав начин, оне рађају у срцу тугу по Богу (2 Кор. 7,10), а туга (опет) - сузе“ (Одг. 34). в) „Ако чуваш свој језик,- уверава преподобни Исаак,- Бог ће ти дати благодат срдачног умилења“ (Сл. 85). г) „Срце се скрушава од три врсте уздржања, говори преподобни Марко Подвижник,- тј. од уздржања од сна, хране и телесног покоја. Нико не може да има скорб и тугу по Богу ако најпре не заволи њихове узроке. Страх Божији и прекори приближавају теби тугу, а уздржање и бдење те спајају са жалошћу“.

ИСТИНСКИ ВЕЛИК

Живела једном једна благословена породица. Родитељи, који су веровали у Бога и имали велико смирење, вођаху своје двоје деце Христовим путем. Од малена ова два детета завољеше Бога. Прислуживање у Цркви, поред свештеника, бејаше једна од њихових највећих радости. Када довољно поодрастоше, одлучише да остатак свог живота посвете Цркви.

Тако, дакле, оставише своје старе родитеље, угодности и задовољства овога света и за љубав Христу прихватише монашки живот. Један изабра подвижништво и самоћу пустиње. Стога оде дубоко у њу, нађе један скит и постаде пустињак.

Други брат, онај млађи, сматрао је општежитије бољим и сигурнијим путем за постизање свога циља. Нађе један манастир са светим игуманом и смиреним оцима и поста монах у њему. Његова послушност беше савршена и узорна. Сви оци у манастиру су га вољели и поштовали, јер је увек био спреман да послуша заповести које би му давали. Чинило се да његова воља уопште не постоји.

Време је пролазило и послушност млађег брата поста позната у целој покрајини. Тако његова слава доспе и до дубина пустиње, тамо где се подвизавао старији брат. Када пустињак то чу не поверова и хтеде да и сам опроба послушност свога брата. Отиде тако из пустиње и стиже у манастир у којем је био његов брат. Срете га и замоли да прошетају наоколо да би се испричали, јер се толико година нису видели. Млађи брат прихвати са задовољством, те тако изађоше из манастира.

Шетајући стигоше до једне реке за коју је старији брат од раније знао да је пуна крокодила.

- Уђи у реку, брате, и изађи на супротну обалу, заповеди пустињак.

- Нека је благословено, одговори млађи брат и приђе реци. Старији брат је био сигуран да млађи неће успети и да ће га појести крокодили. Међутим, добри послушник, који никада у свој ум није стављао зле помисли него је једноставно следио заповести других, уђе у реку и пливајући стиже на супротну страну. Свирепи крокодили не само што му нису учинили ништа нажао, него су, напротив, све време док је он пливао, следили га отпозади и лизали му ноге. Овај приказ зграну пустињака. Остаде без речи.

Кренуше, дакле, да се врате у манастир. На путу, мало пре него што ће стићи, наиђоше на неког мртваца. Неки су га опљачкали и убили. Био је наг и двојици браће га беше жао.

- Хајде, брате, да скинемо сваки по један део одеће и да обучемо овог несрећника, рече пустињак.

- Опрости ми, брате, али није ли боље да се помолимо за њега, можда му се Бог смиљује и васкрсне га. Тако и учинише. Добри Бог услиши њихову молитву и васкрсе мртваца. Ово велико чудо испуни пустињака себичношћу те рече:

- Ово чудо нам подари Бог због мог великог подвизавања у пустињи.

Млађи брат не рече ништа и калуђери наставише свој пут до манастира. Но, на улазу у манастир чекаше их игуман.

Он беше свети човек и Бог му бејаше открио све што се тога дана догодило. Чим се два брата приближише, игуман одведе пустињака у страну и рече му строго:

- Због чега си, дете моје, свога брата изложио толикој опасности у реци? И знај да је послушност твог млађег брата била та која је васкрсла мртвога.

Пустинјак не издржа. Игуманова реч га протресе и сузе покајнице се

појавише у његовим очима. Затражи опроштај од Бога и од игумана, и одмах оде да тражи свога брата. Када га угледа, паде на колена и рече:

- Опрости ми, брате мој. Згреших Богу и теби. Опрости ми што те код реке доведох у опасност. Опрости ми.

Млађи брат му опрости и од тога часа живљаху у љубави и подвизаваху се заједно за спасење својих душа.

УКОРЕВАЊЕ

Не укоревај никога ни због чега. Не окривљуј и не укораваш никога неразумишљено и у журби; у томе је пад твој. Не укоревај брата свога и не грди га, ма видео да он преступа све заповести Божје. Иначе ћеш сам упасти у руке непријатеља својих. Не укоревај никога, да молитва твоја не би била мрска Богу... (Антоније Велики).

Једном ава Исаија, пустињак египатски, спази брата да тешко греши. Он није хтео да га укори, рекавши: Ако Бог, који га је створио, види шта он чини и трпи га, ко сам ја да га укоравам? Ми смо одбацили лако бреме самоукоревања, и ставили на себе тешко бреме самооправдавања (ава Јован Колов).

Кад слуга сам укори себе пред господарем и призна: згрешио сам, господар се смиљује и опрости му (ава Мојсеј).

ЗАЉУБЉЕНОСТ

Врста привржености, која се у уметничкој литератури и у суштини обично назива „љубављу“ је - заљубљеност. Рецимо, пре свега, у оквиру наше теме нешто о пожуди; она може да пређе у заљубљеност, а и не мора. Разликоваћемо пожуду и заљубљеност не због схватања моралности, већ ради прецизности. Снажне и одговорне заједнице мушкарца и жене у којима нема никакве заљубљености, и чак је никада није ни било су потпуно дозвољене. Наравно, таква заједница тешко да ће бити одговорна и јака уколико није заснована на другим врстама љубави: привржености, милосрђу или другарству. Али сада је реч о нечем другом. У наше време многи сматрају да је заљубљеност - плод или маска пожуде. У ствари човек много чешће у почетку доживљава сасвим друго, скоро духовно осећање. Заљубљеном је потребна одређена личност, а не наслада коју од ње може да добије. Заљубљеност чудотворно преображава потребу у поклоњење. Заљубљени тежи неком, у земаљском животу незамисливом потпуном сједињењу са предметом своје љубави. Осећај тога брише границу између „ја“ и „ти“, између „узимати“ и „давати“.

Што се тиче пожуде као такве, треба рећи да савремени људи у односу на њу упадају у две крајности: или јој придају превише велики значај, или је лицемерно прећуткују. Наравно, телесно сједињење мушкарца и жене као облик земаљске заједнице између Бога и човека, као природна тајна, у потпуности заслужује озбиљно разматрање јер оно у свету налаже најозбиљније обавезе. Али многе ствари, које су озбиљне по својој суштини могу да постану неки чудан идол, ако се према њима односимо помало иронично. Ако не обојемо страст, онда много лакше подносимо њено нестајање, јер је она по својој природи изузетно променљива.

Често се сматра да је опасност брака - у непотребној телесној (то јест у повлађивању пожуди) или душевној наслади (у заљубљености). У ствари опасност је друкчија - у служењу мамону. Ожењеном мушкарцу или удатој жени је теже тражити само Царство Божије и правду његову (Мт.6, 33). Ту опасност је могуће избећи, уколико обоје, и мушкарац и жена, имају један те исти хиришћански систем вредности; међутим то

бива много ређе него што бисмо ми то желели. Ако се муж и жена не труде да живе по тој истини, онда је брак изузетно тежак, то је онда крст, али се дешава да и такав брак доноси плодове. Наравно, не треба, знајући од раније различита мишљења, приморавати себе и другог на свакодневно мучеништво; али ако се то и десило у браку који већ постоји не треба заборавити да се неверујући муж освећује верујућом женом, и неверујућа жена - верујућим мужем.

Хришћански мислиоци су писали о томе да је Брак Христа са Црквом - крсни, мученички брак. Искрено говорећи, само телесно сједињење и не може да буде лако. То је непрестана брига, непрекидно опраштање (опраштање, али не и попустљивост!), снисходљивост према слабостима другог и захтевност према себи. Све је то могуће и чак и неизбежно у хришћанском браку, а бесплодно и погубно је потчињавати се ради мужа или жене закону „овога света“.

Осећање заљубљености је веома снажно, чак снажније од страха пред несрећом и чак и пред смрћу. Заљубљеност „не тражи своје“, „побеђује страх“, излази ван оквира самољубља. Оно личи на рајски глас. Али

оно у свом чистом облику може постати веома тешко зло. Обично се сматра да на грех лакше наводи бездуховно, ниско осећање. Али није баш сасвим тако.

У наше време се заљубљеност лако обојује, али њена божанственост није по сличности, већ по блискости. Ако ми ради ње жртвујемо љубав према Богу, милосрђе према ближњему, онда нас она не може привести у Царство Небеско. Њено потпуно самоодрицање је - само модел, припрема за ту љубав којом ми треба да љубимо и Бога, и ближњег, она нас само приближава Ономе Који је сама Љубав. Као да нам Христос говори њеним устима: „Ево с којом радошћу, и како пожртвовано ти треба да Ме љубиш, и сваког малог од Моје браће, а не само тог човека“.

Али, ако се заљубљени тој љубави поклања безусловно, онда ће се она од Божанског подобија претворити у демонско. Њена опасност је у томе што она захтева безусловно потчињење и поклоњење. Она као Ангели не чује зов самоће, као демони не чује ни Бога, ни ближњег. Од свих врста љубави, она највише личи на Љубав Божију и зато најлакше постаје идол. Подвлачимо: сама заљубљеност, а не вољени човек постаје идол, и лажни бог. У браку је просто немогуће обожити мужа или жену - томе смета приврженост и домаћа једноставност. Али и ван брака је мало вероватно обожење заљубљених; заљубљени се поклањају самој заљубљености, и она лако преузима Божанска пуномоћја.

Када човек каже: „Ја сам то урадио из љубави“, он се не стиди, већ горди. Заљубљеност има свој закон и они који му се потчињавају превазилазе оквире добра и зла. „Љубав“ оправдава њихове поступке - не само грехе против целомудрености и супружничке верности, већ и (што је посебно страшно) неправду, бездушност. Људи често због заљубљености вређају родитеље, остављају децу, разарају породице, не саосећају са ближњима и приморавају их на страдања.

Међутим, идол као и сваки лажни бог их обмањује. Заљубљеност је најнепостојанији вид љубави. Човек то не може да схвати док је заљубљен. Од њега не треба тражити обећања - јер он само и мисли како да их да, и то „заувек“ - тешко, а да није прва реч љубавних објашњења. Чак и онај ко се непрестано заљубљу-

је сваки пут искрено мисли да је управо тренутно осећање вечно. То је лако разумети. Заљубљеност нас веома брзо и снажно мења. Она тренутно надвлађава нашу самосталност, повећава похоту, и ставља своје вредности изнад свих земаљских радости, и ми без икавог напора испуњавамо заповест о љубави према ближњему, али само према једном човеку. Али то стање се никада не може одржати самом заљубљеношћу.

Онај, ко полаже наду само на заљубљеност се неизбежно разочарава и почиње да криви другог или само себе због тога што се уздао у обично, веома пролазно осећање. Заљубљеност човеку даје обећања, а он сам треба да их испуни. Људи који теже истинској, одговорној заједници, знају да та скромна ствар захтева смирење, милосрђе и Божију благодат, то јест живот у Христу. Ако свега тога нема, заљубљеност нестаје и њен крај је страсан. Истински заљубљени људи муче једно друго - узимају, не дајући, досађују, боре се за власт једно над другим, за сопствену слободу, ниподаставајући милосрђе, наслађујући се осветом и понижавањем онога, кога су још јуче страсно уздизали. Њихов живот се може упоредити са адом, док су они у време заљубљености били на небу.

На тај начин сваки природни вид љубави нестаје, и страсно се изопачује уколико постане идол. Није довољна само природна љубав; она је животна и добра само онда када је употпуњена са хришћанским врлинама и благодаћу Божијом.

Када тога нема, онда природна љубав представља сметњу за љубав према Богу. У наше време је о томе теже говорити него раније, јер се природна љубав данас највише одражава у љубави према себи и зато је опасно захтевати од човека да одбаци заљубљеност и приврженост; можда он још није дорастао до њих. Веома је лако не љубити ближње и мислити да је то због љубави према Богу. Некоме је сасвим лако мрзети жену или мајку. Пре него што почнемо да говоримо о надметању природне љубави са љубављу према Богу, размотримо ту опасност.

Верујући људи, а посебно новообращени, често сматрају да се срцем не сме везивати низашта друго сем за Бога јер је љубав према људима обременена страдањима. Такав поглед је савршено нетачан. Господ нимало не подстиче тежњу за животом у којем

нема страдања. Та тежња није типична за хришћанство, већ за древне стоике. Христос је нарочито волео Свог ученика Јована. Он је плакао над умрлим Лазарем. У суштини, висока, „духовна“ загарантованост избегавања страдања је - просто мит. Ако желиш да оградиш своје срце, немој га предавати ни човеку, ни животињи, али ће оно тада бити много пре не у власти Бога, већ почињено ситним греховним прохтевима и демону самољубља.

Истина, ни најбезаконитија, ни најпомамнија љубав није толико противна Богу као окорелост. „Знао сам да си Ти тврд човек“ (Мт. 25, 24). Богу се не приближавамо избегавајући страдања, већ прихватајући их Њега ради.

Наравно, свака природна љубав може да постане неумерена, али то значи и „неопрезна“ или „превише велика“. Природна љубав је неумерена тада када се опредељујемо за њу а не за Бога уколико дође до таквог избора. Њу треба одбацивати када нам смета да

идемо за Господом. Сетимо се Христових речи о мржњи према ближњима (Лк. 14, 26). Разуме се да се ту не ради о мржњи у обичном смислу речи - не о злоби, или досади, нити о жељењу зла.

Христос учи да ће човек који служи два господара једнога омрзнати а другог заволетити. Није ствар у осећањима, нити у одбацивању и усхићењу - такав човек ће служити једном, а не другом господару, сагласујући се са њим. Наша „мржња“ према ближњима треба да се заврши на томе да се не слажемо с њима и да их не слушамо онда када они од нас захтевају измену наших обећања Христу. Они то могу сматрати мржњом, али то нимало не противуречи заповести „поштуј оца својега и мајку своју“ (Исх. 20, 12), и уопште љубави према ближњима.

Да ли је то тешко или лако? Људима који су навикли да доминирају је превише лако, а милостивим и онима који љубе је веома тешко. Ствар треба поставити тако да ближњи унапред знају које вредности ми не можемо да жртвујемо ради љубави према њима. Тада ће и сам избор и породични конфликт бити много лакши. Међутим, за хришћанина је он увек могућ и то треба имати на уму. У суштини, ако заљубљена или њен пријатељ то не схватају онда је боље избећи такав брак и такво дружење. Родитеље и децу не бирамо, па је због тога веома распрострањен конфликт по питању вредности.

ФРЕСКА

*Кад би се моја мисао у твоју фреску
преишорила
моја би књижа твојим бојама
проговорила.*

*Кад би моје мисли зрнцима твојеска
заискриле
све би се у душе фресака окамениле
и уздигнућим кажијрстој
проговориле.*

*Очи ширине неба и неслућених
видика
одсликавају се у ореолима свештачког
лика.*

Радоје Тасић

„КАО ШТО И МИ ОПРАШТАМО“

Ава Силуан је био један од оних Стараца око којих се скупљало много света, како калуђера тако и обичних лаика. Бескрајна љубав коју је показивао према свима, али и његово дубоко теолошко знање, учинили су га изузетним. Ако би се неко нашао у његовој близини, није желео ништа друго до да га слуша. За све проблеме и тешкоће имао је да каже утешну реч и да пружи савет.

Мноштво света је долазило само да чује његове благословене речи, али није било мало ни оних који су често одлазили код Аве да се исповеда и да затраже помоћ у духовној борби.

Један од таквих бејаше и Ђорђе, благочестиви домаћин који је обрађивао своје имање на Истоку. Често је одлазио код Старца, а овај би га саветовао о свему што би га занимало.

У последње време, међутим, већ дуго није био код Аве. Имао је проблема са једним суседом који му је чинио зла. Од њега је претрпео многе муке, али је био трпељив и превазилазио их је својим молитвама Богу. Но, како су дани пролазили сусед је бивао све гори а малтретирања за скромног Ђорђа било је све више. Једног дана његовом стрпљењу дође крај, а његова ојађеност беше толико неиздржива да се разгневи на свог суседа и одлучи да га казни. Међутим, сам није могао да му науди. Стога је сматрао бољим решењем да га преда суду.

Но, за једну такву одлуку требало је да пита Старца из пустиње. И заиста упуту се у скит Аве Силуана. Када стиже, Ава га прими са радошћу и одмах одоше у Црквицу скита. Приликом исповести Ђорђе откри Старцу своје договорштине са тврдокорним суседом, али и своју одлуку да га преда суду.

- Не иде друкчије, мој Аво, рече Ђорђе. Трудио сам се колико сам могао. Молио сам се из све снаге. Али и ја сам човек. Не могу више. Видите, у почетку је само био непријатељски расположен према мени. Потом преварама успе да ми узме пола имања.

Ја и тада бејех трпељив. Оговараше ме свуда. Изгубих и пријатеље и познанике. Ширио је различите оптужбе о мени и свет преста да говори са мном. Али, најгоре од свега, Аво, је то што је пре неколико дана покушао да ме отрује. О томе се ради. Обuze ме огорченост и одлучих да га казним због свега што ми је учинио. Али, Старче, немам ни снаге ни храбрости. Стога ћу га предати суду, те ће га тако стићи заслужена казна, а ја ћу добити своју правичу.

Ово изговори Ђорђе, а Ава Силуан, ћутљив и смирен, одговори му:

- Чини како желиш, дете моје.

- Зар не мислиш, Старче, да ће бити још праведније, ако га казне строго? Имам познанике судије који ће се побринути за то, рече Ђорђе.

- Чини оно што ти пружа утеху, одговори Ава незаинтересовано.

- Било би то боље и за његову душу, је ли Аво? упита Ђорђе. Али Старац не одговори.

- Е, па, да идем ја полако, рече Ђорђе, да не досађујем више твојој љубави. Идем право судији.

- Стани мало, дете моје. Не жури толико, рече Ава. Хајде прво да се помолимо да Бог благослови твој поступак.

Старац устаде, доведе Ђорђа и обојица стадоше пред икону Свдржитеља. Пошто се прекрсти, Ава поче да говори:

„Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као што је на небу. Хлеб наш насушни дај нам данас, и не опрости нам дугове наше као што ни ми не опраштамо дужницима својим“.

На ове последње речи Аве Силуана, Ђорђе повика:

- Али Старче, не иде тако Молитва Господња. Да нисте мало погрешили?

- Заиста, дете моје, не иде тако Молитва Господња, рече Ава строгим гласом. Таква је, међутим, стварност. Пошто си ти одлучио да брата свога предаш суду, ја се другом молитвом за тебе не могу молити.

Ђорђе занеме. Узе благослов и врати се својој кући. Авине речи се дубоко урезаше у његову душу. Одлучи и тако и учини: трпео је суседову злобу све док овај није умро. А Ђорђе настави свој врлински живот понављајући поуку Старца Силуана:

- *Ойросиши нам дугове наше, као што и ми ойрашићемо дужницима својим...*

О ПЛАЧУ

„Ако си достигао плач,- опомиње свети Лествичник,- чувај га свом снагом. Он се врло лако губи пре него што се у потпуности усвоји. Као што се восак топи на пламену, тако и њега лако упропашћавају немир, телесне бриге и разузданост, а нарочито многоговорљивост и лакрдијашење“. Јер „ако смиреноумљу ништа тако не одговара као плачм онда му без сумње ништа није тако супротно као смех“. „Онај који понекад плаче, а понекад збија шале и живи разуздано, личи на човека који пса сластољубља гађа хлебом уместо каменом, пошто га само на изглед гони, а у ствари га привлачи к себи“ (Сл.7).

„Не буди као они што сахрањују мртваце, који час плачу за њима, а час се опијају због њих. Буди као они који су осуђени да раде у рудницима, које њихови чувари сваки час туку“, наставља свети отац (Сл. 7).

„Има вештастава,- примећује он,- која пресушују изворе суза, а има и других вештастава која производе у нама муљ и гамад. Захваљујући првима, Лот је противзаконито општио са кћерима, захваљујући другима ђаво је пао с неба“ (Сл.7).

„Ко се у души поноси својим сузама и осуђује у себи људе који не плачу, личи на човека који од цара измоли оружје за борбу против непријатеља, а употреби га против самог себе“ (Сл. 7). „Добивши сузе,- убеђује свети патријарх Генадије,- чувај их свом силом својом: избегавај преједање и пи-

јанство, а особито осуђивање било ког човека. Испитуј своја дела, а човеку кога је створио Бог, не суди“.

„Покајници,- тврди свети Лествичник,- никада неће прибећи тужним песмама или нарицању над самим собом, будући да такве тужбалице заустављају плач“. „Често је једна реч била довољна да заустави плач. Но, било би чудно, кад би нас једна реч, исто тако, враћала плачу“ (Сл.7).

„Онима који плачу,- тврди он,- не приличи бављење теологијом, јер се тиме упропашћује њихов плач. Онај који се бави теологијом изгледа као човек који седи за учитељском катедром, а онај који плаче, као онај ко живи на ђубришту, одевен у врећу“ (Сл. 7).

Свети ава Исаија подробно набраја признаке одсуства страха Божијег и истинске скрушености срца код Хришћанина: „Ако, будући врећан, негодујеш, онда немаш истинско покајање. Ако жалиш због отетих ствари, немаш страха Божијег. Ако се смуђујеш

када те неко лажно набеди, у теби нема страха Божијег. Ако радо слушаш похвале, у теби нема страха Божијег. Ако у разговору са другима настојиш да твоје речи превагну, нема у теби страха Божијег. Ако се жестиш што се речи твоји пренебрегавају, нема у теби страха Божијег. Јер, све то значи да је стари човек још снажан у теби и да нема онога ко би га изгнао и преузео истински и благодатни плач. Неопходно је да нам се отворе очи ума да бисмо познали сами себе и да бисмо схватили да је онај ко иде за својом вољом - непријатељ Божији. Уколико будеш испуњавао заповести Божије и управљао дела своја по Његовој вољи, уколико схватиш да човек, сам од себе, не може угодити Његовом величанству, уколико непрестано будеш имао грехе своје пред очима - наћи ћеш заштиту од свог непријатеља (који се стара да те победи гордошћу, тј. тиме што ћеш себе сматрати праведним) и сачуваћеш целим здање које се зида покајаним плачем. Тада ћеш схватити да си спознао самог себе као и то - где се налазиш. Тада се срце твоје неће уносити мишљу да је однело победу. Јер, све докле не стане пред суд и не чује коначну одлуку, те сазна за своје место, човек не може знати да ли је угодни Богу или не. Човек никада не треба да верује себи. Напротив, он треба да је у страху и неспокојству све док се налази у телу. Блажени су они који се никада не ослањају на своја дела, него су увек обузети страхом, те нису смели пред Богом. Блажени су и они који се, спознавши Његову величину и сопствену немоћ, старају да се покоре

ПЛОДОВИ СВЕТОГ ПОСТА

Његовој вољи (онако како Он хоће), и који у таквом трепетном осећању оплакују сами себе, не судећи друге и остављајући суд Богу - Судији“.

Ето колико је наизглед безопасних случајева због којих се може изгубити плач, који је добијен често уз велики труд! Стога се не треба препуштати немарности и онда кад се већ овладало тим драгоценим богатством. „Чувај пажљиво,- подстиче свети Лествичник,- чувај блажену радосну тугу светог умилења. И немој престати да је негујеш у себи, докле год те она не подигне одавде и чи стога не приведе Христу“ (Сл. 7). Да би се сачувао и задржао благодатни дар суза свети оци опредељују да се истраје са делатношћу за време које долазе сузе, и да се не мењају произвољно подвизи делатног благочешћа. Преподобни Теодор Енатски је говорио да је „познавао инака који је безмолствовао у келији и као рукодеље имао плетење ужади. Када је седео плетући уже и занимао се (уједно) и умном молитвом, њему су долазиле сузе. Тада је он устајао на молитвословље. Међутим, сузе би тада пресушивале. Тај брат би опет седао и прихватао се ужади, усредсређујући мисли у себи, и сузе би опет долазиле. Исто тако су се сузе јављале и кад је седео и читао. Кад би, пак, устајао на молитву, оне су се брзо заустављале. Чим би се поново хватао књиге, оне су се враћале“. Поводом тога, преподобни Теодор је закључио: „Истинита је поука светих отаца да је плач учитељ: он сваког човека учи ономе што је за њега корисно“.

Многа и разноврсна добра доноси подвижнику свети, благоразумни и истински пост. Оци Цркве нису налазили довољно речи да детаљно опишу сва благотворна дејства његова. „Заволи поштовано и богоугодно дело - предивни пост“, подстиче преподобни Јефрем. „Пост је колесница која узноси на небо. Пост одбија искушења и подстиче на подвиг благочашћа. Он је сажитељ трезвоумља, виновник целомудрено-

сти. Пост узводи молитву на небо. Пост је мајка здравља. Код оних који посте тело је часно и душа драгоценна. Пост је мир у домовима. Пост је старатељ и чувар девствености. Пост је пут ка покајању. Пост је виновник суза“. „Пост је гашење пламена телесне пожуде,- наставља свети Лествичник,- одстрањење рђавих мисли, ослобођење од сновиђења, очишћење молитве, светилник душе, стра-

жар ума, спас од огрубелости, двери умилења, смирено уздисање, ведре скрушеност, одмарање многоговорљивости, основ безмолвија, чувар послушности, олакшица сна, здравље тела, виновник бестрашћа, отпуштање грехова, врата и блаженство раја“ (Сл. 14). „Трпеза оног који свагда пребива у посту,- допуњује преподобни Исаак,- слађа је од сваког мириса измирне и благоухања мира. За трпезом усред испосника седи Вољени и освећује их, претварајући горчину злопаћења у неизрециву сладост. Духовни и небески служитељи Његови осећују њих и њихово свето јестиво. И ја знам једног од братије који је наведено јасно видео својим очима. Блажен је онај ко је себи заградио уста за свако сластољубље, које одваја од Саздатеља! Блажен је онај коме је храна хлеб који је сишао са неба и дарова свету живот! Блажен је онај ко је на својој њиви угледао росу живота која по милосрђу исходи из недара Очевих и ко је ка Њему подигао око! Јер, кад отпије од ње, зарадоваће се и процветаће срце његово и биће обузет весељем и радошћу. Онај ко је у храни својој угледао Господа свога, сакрива од свих и сам се њоме причешћује, не ступајући у општење са недостојнима, да не би постао њихов судеоник и да не би остао без озарења лучом Господњом. И тако, блажен је онај ко ради Бога пребива у безмолвију, и сам једе хлеб свој, будући да увек беседи са Богом“ (Сл. 8).

ПРИЧА О ГОЛУБУ

Стајао сам у цркви на уобичајеном мјесту. Човјек који одржава цркву замоли ме да се попнем уз степенице и затворим врата на просторији на спрату. Степенице су биле несигурније него што сам очекивао - дјеловале су као да ће сваког часа попустити. Ипак нису, и стао сам на терасу, вјероватно предвиђену за хор. Угледао сам врата и тек тад схватио да су то врата звоника. Загорачио сам једном ногом унутра и ухватио браву. Свјест да је у близини нешто јако старо мамила је унутра. Савјест (а можда то није била она, већ моја одлика да каткад „комарца оцјеђујем, а камилу прождирем“) је говорила да сам послан само да затворим врата. Размишљање прекинух кораком и уђох.

Прије него сам стигао и погледати ка звону зачу се клепет крила и угледах голуба како лети и удара у прозор свом својом површином. То се можда једном и поновило. Онда је стао. Био је јако мршав, мало рашчупаног перја. Поглед унезвјерен, саме очи као да су изашле из њега. Стекох утисак да је доста слаб. Вјероватно му ово није био први покушај враћања на слободу. Ко зна како и кад је ушао безбрижан и не слутећи ништа, а онда установио да летјети ка небу није више могуће. Док је био слободан то му није било нарочито важно, у ствари изгледало му је природно. Са још једним голубом ушао је овамо. Тај је већ био угинуо и лежао је на поду. Био је крупнији од њега, могуће и тврдоглавији у настојањима да изађе кроз прозор.

Кренух да му отворим прозор, али он се узнемири и поче да скакуће и маше крилима. Пошто се плашим животиња (па чак и безазлених голубова) одлучих да изађем и затворим врата због чега сам и дошао. То и урадох. Сиђох низ степенице и стадох на мјесто гдје сам и раније стајао, трудећи се да опет будем миран, као што обично изгледам, док у себи најчешће лутам и будем свуда сем гдје треба. Ако голуб остане горе ко зна кад ће га наћи. А не-

ма пуно снаге. Можда се нада да ћу му помоћи. Махајде, то је само голуб. Зашто бих се морао обраћати оном човјеку због њега (ионако не волим да се обраћам људима, поготово онима који ме не знају: док сам им непознат, и занимљив сам им, и имају поштовање према мени; кад ме упознају то не могу да одрже)? Сад већ моја савјест осјети да се налази у сличној соби као што је она горе, и да се гуши јер покушавам да је „замалтеришем“. Питаћу га.

Пошто се нешто слично и раније догађало разумјео је о чему говорим. Вратио сам се горе. Голуб је био миран. Стајао је на оквиру прозора. Пришао сам тепајући му. Нисам желио да га уплашим. Направио је пар корака и скочио у страну на неке мердевине. Кренуо сам и отворио прозор са олакшањем, мислећи да је то довољно. Загорачио сам према мердевинама а он је скочио према прозору, а затим, тек након неколико мојих ријечи, прешао прозор и стао на лим с вањске стране.

Двоумио се! Ходао је час лијево, час десно жељан слободе али несигуран у себе. Схватио да га не смијем узнемирити па да покуша полетјети. Можда би тако пао на бетон, а то заиста не бих волио да се деси: нисам се због тога вратио. Опет почех да му тепам, с намјером да га узмем и изнесем ван. Полако сам му прилазио молећи се Богу и трудећи се да голуб осјети моју добру вољу. Повлачио сам се на сваки његов нагао покрет. Први покушај пропаде, али не неповратно. Још неколико топлих ријечи и - у рукама ми је. Полако сам ходао низ степенице пажљиво га држећи. Пред црквом сам га спустио на траву. Хвала Богу да сам га донио читавог. Вратио сам се горе и затворио врата и прозор.

О голубу сам морао да размислим. О томе да ли је његов напор био непотребан.

Кад се нађемо негдје гдје не желимо да се нађемо, одвојени од Неба а осјећамо жељу за њим јер знамо какво је, како оно није далеко од нас, треба ли да лупамо у неки прозор до бесвјести (или смрти) или да сачекамо да неко, кога је Бог послао, дође по нас. Да је голуб тако урадио желећи своје небо, имао би снаге да одмах са прозора полети њему. Да је смирено прихватио мјесто гдје је и схватио превару стакла као лажног отвора ка небу, можда би чак и низ степенице стигао вани. Да ли би могао то сам? С друге стране, да ли би му била указана ова помоћ тада? Да ли би неко дошао по њега да се није до задњег зрна снаге трудио да иде ка небу? Да ли би био достојан? Да ли би научио лекцију добро? Да је човјек, да ли би крст његов то био? Мислим да не би.

Боже Госпode, да ли личим на овог голуба? Да ли се за Небо тако борим? Не. Одајем поштовање голубу и вјерујем да ће сад много боље летјети него раније, више вољети небо и више ће га оно радовати. Ако хоћемо Небо морамо га желети, и трудити се и борити се за њега, јер једини прави пут ка њему је такав.

Тројице, II/III дан

ЗАГОНЕТКА ВРЕМЕНА

Загонетка времена се не може разрешити. Ипак, древни мудраци су покушавали да на извештан начин бар донекле подигну крајичак завесе над њом уз помоћ симбола и алегорија, да представе време у извесним опипљивим представама. Једна од таквих слика јесте Хронос - свирепи и немилосрдни божанство које прождире сопствену децу. Време рађа дане и ноћи: дане - као своје синове, ноћи - као кћери и одмах из прождире без остатка. Векови и миленијуми нестају у утроби незаситог времена.

Код Персијанаца и Миђана аналог грчког Кроноса представља божанство времена Зерван. Оно се приказује у облику човека с главом звери и са два крила. Зерван стоји на лопти, у његовим рукама је жезал. Лопта која се котрља означава кретање времена које се никада не зауставља, не прекида, не враћа. Осим тога, лопта означава космос, пошто су древни народи управо лопту сматрали најсавршенијим геометријским телом. Време влада космосом, оно га шутира својом ногом. Жезал у рукама Зервана је символ врховне власти, ништа не може да се супростави времену, нико не може да му се одупре.

Глава Зервана је глава чудовишта: време није цар већ тиранин, оно влада са неумољивом суровошћу, оно нема ни предака, ни потомака, оно је рођено само из себе, убија свакога кога сретне на своме путу. Зерван има крила: време је свуда присутно, од њега човек не може да се сакрије ни у

земаљским провалијама, ни на врховима планина, ни у бездану неба, испуњеном звездама. Својим жезлом Зерван руши стене и збацује звезде с неба. Зерван је увек сам. Он је господар света. Нико не сме да му се приближи и да стане поред њега. Само божанство смрти излази у сусрет Зервану како би из његових руку преузело свој плен.

Друга слика времена јесте египатска Сфинга, која лежи у подножју пирамида у пустињи и као да чува царство смрти. Сфинга делимично личи на Зервана, само што је код ње супротно: она има труп лава, а главу и груди човека. Ово је божанство философа, које ступа у дијалог с људима, поставља им питања, нуди загонетке, а затим их убија. Философи и мудраци покушавају да одгонетну тајне које сфинга чува, да одговоре на њена питања, али се испоставља да су беспомоћни као деца. И сфинга се са њима поиграва као с децом, а затим их дави својом лавовском шапом. Мудраци и философи нису кадри да се исцупају из власти времена, не могу да одгонетну загонетке сфинге, не могу да се одбране силом своје дијалектике којом су запањивали и освајали свет, и зато деле заједничку судбину с незналицама и умиру не сазнавши: одакле, куда и због чега, јер то људима може да открије једино Онај Ко је изнад времена.

Сфинга има главу и груди жене. Глава жене је символ земаљске лепоте. Време очарава људе, везује, привлачи као змија своју жртву

погледом. Једна страна груди сфинге означава живот, а друга смрт. У времену почиње човеков живот, у времену се завршава његово земаљско битовање. Једна дојка је пуна млека, а друга отрова. Сфинга је иабрала своје место у пустињи као на граници с вечношћу. Они који су подизали пирамиде мислили су да ће победити само време, али њима сад влада сфинга. Ове рукотворене планине, четворокраки симболи огња - само су илузија бесмртности.

Вавилонци су у олтарима својих храмова - зигурата - имали чудно изображење у облику спирале, које је такође представљало символ времена. То је уједно и круг и права линија: време је праволинијско, али уједно садржи извесне циклусе, који не затварајући се у цео круг, прелазе један у други. Ове циклусе древни Вавилонци су уочавали свуда: од космичких појава (кретања светила) до догађаја људске историје. То је пројекција времена у космосу или космоса у времену.

Древна индијанска племена Маја и Инка већину својих храмова посвећивала су страшном божанству времена. Градили су их на високој основи попут брда, а свака страница је представљала степениште с каменим степеницама. Сам храм, који се налазио на врху, имао је изглед засечене пирамиде. Степенице су симболички означавале дане људског живота. На простору храма сваке године су приношене људске жртве као знак тога да незасито време захтева жртве, да су људи његови заробљеници и таоци и да је смрт - апотеоза времена.

Стари Грци су смислили још једну представу времена: ћелав човек трчи по оштрици сечива. Немогуће га је стићи и ухватити за косу - тако се ни време не може стићи и вратити. Оштрица бритве означава неповратност времена, његову једнодимензионалност: човек који трчи по њој не може да скрене у страну. Међутим, овде постоји још један смисао: условитост самог времена. Прошлости нема зато што је већ завршена. Од реалности се претворила у нешто о чему може само да се размишља. Будућност објективно такође не постоји, она још није наступила, сва је у области претпоставки, у извесној потенцији егзистенције, опет - у области онога о чему може да се размишља. Реална је само садашњост, али ни она није ништа више осим граница између прошлости и будућности, танка као оштрица бритве.

Древни народи нису могли да открију тајну времена. Они нису били кадри да открију тајну вечности која им је изгледала као нека статика или пауза између циклуса космичке историје. Због тога је за древне народе време представљало знак осуђености на пропаст, било је слично страшној змији, која до смрти стеже плен у своме загрљају.

Тајном времена влада Црква, али ова тајна није једноставна. Бог је сторио време као припрему за вечност. Време није беспочетно и није бесконачно, оно протиче на позадини вечности. Време је стање припреме и избора, раскрсница путева, где се решава главно питање људског постојања: с ким је човек - с Богом или

без Бога. Време је могућност промене, настанка људске личности, испољавања или губитка богосличности, стицање онога што ће се открити у вечности.

Овде, на Земљи, је пребивање, док је у вечности истинско битије. Време је поље испитивања човека, а вечност је својство Самог Божанства, зато се за хришћанина вечност открива у времену, кроз удеонице душе у пред-

вечној благодати. Сликвито говорећи, вечност је као дах Божанства који душа може да осети за време молитве. За неверујућег, као и за древног паганина, време је само предворје смрти, негатив битија, рушење људских нада. Зато неверујући има само један начин да се бори против времена и смрти - да заборави на њих.

Архимандрит
Рафаил (Карелин)

ГОВОР НА САБОРУ У РАСУ

Чеда моја драга и одгајена мноме, ево знано је свима вама како Бог својим промислом постави мене да владам над вама, и како у почетку нађох упропашћену земљу, и помоћу Божјом и Пресвете Владичице наше Богородице колико сам моћи имао, не лених се, нити мира себи дадох докле све не поправих. И Божјом помоћу придодох вам и у дужину и у ширину, што је свима знано. Све вас, као и своју децу, однегових, ево досад, и научих вас како да се држите правоверне вере. Многи иноплеменници усташе на ме и нападоше ме као пчеле саће, али именом Господњим противњах им се и одолех им. Тако и ви, чеда моја драга, не заборављајте учења својега и правовернога закона, мноме установљеног. Јер, овога држећи се, имаћете Бога за помоћника себи и Пресвету Госпођу Богородицу, и моју, ако и грешну, молитву. А сада отпустите мене, господара свога, с миром, да виде очи моје спасење, које је спремио пред лицем свега света на откриће народима и у славу вама, пастви мојој. Јер видим како је све то што је човечје таште, како неће преостати после смрти, неће преостати богатство, нити ће сићи слава, јер кад дође смрт, све ово уништи. Због тога се узалуд ценимо. Кратак је пут којим ходимо, дим је живот наш, пара, земља и прах. За мало се јавља, па брзо пропада. Зато је, уистину све таштина. Јер је овај живот сенка и сан, и низашта се не цени сваки земаљски, као што рекоше књиге. Када сав свет стечемо, онда се у гроб селимо, где су заједно цареви и убоги. Зато, чеда моја драга, пустите ме одмах да идем видети утехе Израилеве.

Симеон (Сїеван)
Немања

ОСНОВНЕ ХРИШЋАНСКЕ ПОБУДЕ ЗА ДЕЛА МИЛОСРЂА

Осећање милосрђа се, као и свака врлина, чисти и образује постепено преко самопринуђавања и навикавања, да би се најзад дошло до најчистије бескорисне љубави. „Ако сам себе принуђава на састрадавање и чињење добра,- говори Атанасије Велики,- човек стиче добру навiku да милостињу радо даје. Чинити добро упорно, са веселим лицем, својствено је савршенима. Међутим, и они који се принуђавају да испуне заповест Божију о сиромашнима, угодни су Богу који је рекао: Царство небеско с напором се осваја и подвижници га задобијају (Мт. 11, 12)“ (Писмо кн. Антиохи). Због тога свети оци саветују и то осећање подгревају следећим подстицајима:

1. Изношењем и обећавањем награда које су у Речи Божијој нелажно приписане милосрднима. „Ко жели да навикне да даје милостињу,- говори преподобни Јован Пророк,- треба сам себе да подсећа на Богом обећану награду. Почињући од малих ствари, он увек треба да се уразумљује мишљу да онај ко даје мало и сам мало добија, а ко даје много - и сам много добија, по реченоме: Ко шкрто сеје, шкрто ће и жњети, а ко са благословима сеје, са благословима ће и жњети (Кор. 9, 6). Тако ће у њему, мало по мало, порастаи жеља да прими награду за много. И он ће увек успевати у тој врлини. Он чак може достићи такву меру савршенства да се разодрене од земаљских ствари и да духом буде на небесима“ (Одг. 629). „Начините себи пријатеље богатством неправедним (Мк. 16, 9),- убеђује преподобни Јефрем Сирин. Стекнимо међу сиромасима многе сведоке, купимо од њих уље и пошаљимо га испред себе. Јер, ево оних који продају уље за светилнике - удовице, сирочићи, меноћни, сакасти, хроми, слепи, губави, и сви сиром-

маси који седе код врата црквених. Њих привуцимо на своју страну и они ће помирити са нама Судију. Од оних који нам долазе не окрећимо лице своје, него их сусрећемо весело. Ка онима, пак, који нам не могу доћи сами шаљимо (дарове): то је још важније од првог. Нека се свако по црквама распитује има ли каквог сиромаха или странца. И кад га нађе, нека

се постара да га прими у дом свој и успокоји. Нека се свако постара да предухитри друге који желе да прихвате сиромаша. Нека сам то учини, будући да заједно са сиромашом у дом улази и Христос, који је нас ради осиромашао. Ко удељује милостињу даје у зајам Богу (Прич. 19, 17), тј. Ономе који је рекао: Кад учинисте једноме од ове моје најмање браће, мени учинисте (Мт. 25, 40)“ (65. сл. о љуб. према сиром.).

2. Убеђењем да су дарови милосрђа најпријатнија жртва Богу. „Бог прима оно што људи приносе као највећи дар“, уверава Макарије Велики (Сл. 7). „Бог нема потребе ни за чим,- расуђује преподобни Исаак,- али се весели када види да човек по-

маже Његов образ (тј. сваког човека) и поштује га Њега ради. Када ти неко затражи нешто што поседујеш, не говори у срцу своме: „Оставићу то души мојој да би имала чиме да се подмири, а њему ће Бог дати оно што му је потребно с друге стране“. Такве речи приличе неправедним људима и онима који не знају за Бога. Праведан и добар човек не уступа своју част другоме и не дозвољава да време благодати прође без дела. Сиромашног и потребитог снабдева Бог, будући да никога не оставља, али се ти, одбивши од себе убогог, уклањаш од части коју ти даје и удаљаваш од себе благодат Његову. Стога се, када дајеш, весели и говори: „Слава ти, Боже, што си ме удостојио да нађем некога коме је потребна помоћ“. А ако немаш шта да даш, још више се радуј и, благодарећи Бога, говори: „Благодарим ти, Боже мој, што си ми дао благодат да осиромашим ради имена твога и што си ме удостојио да окусим невоље које се налазе на путу заповести твојих - болест и сиромаштво, које су окусили и свети твоји који су ишли овим путем“ (Сл. 57).

3. Првенствено, најживљом, одушевљеном љубављу и побожношћу, вером да у лицу сиромаша проси и прима милостињу сам Господ наш Исус Христос, осиротели нас ради. „Љубав према брату своме,- убеђује преподобни Исаак,- не замењуј са љубављу према било каквој ствари, будући да је брат твој тајно примио унутар себе Онога који је драгоценији од свега“ (Сл. 5). „Када видиш беднога,- наставља свети Златоуст,- сети се речи које ти Господ наводи, тј. да хранећи (ближњег, храниш) Њега самога. Премда ти и не видиш Христа, ипак је Он сам у том образу и проси и прима. Стога се постиди да одбијеш кад проси. Јер, такав поступак је сраман и до-

стојан казне. Када проси, Он проси по блажности Његовој и ми треба да се хвалимо тиме. Не дати, пак, знак је суровости. Ти можда не верујеш да, пролазећи поред сиромашног верника, пролазиш поред самог Христа. Повероваћеш, међутим, кад те буде извео на средину пред сиромаше и кад ти буде рекао: Кад не учинисте њима, ни мени не учинисте (Мт. 25, 45). Христос те је начинио наследником неба, а ти му не дајеш ни оно земаљско. Он је тебе, који ниси учинио ништа добро и који си чак непријатељ Божији, помирио са Богом, а ти нећеш да даш Пријатељу и Добročинитељу премда си (и да се не говори о Царству и свему осталоме) обавезан да му одајеш благодарност и за само то што дајеш. Он је најпре тебе увео у дом свој, а ти нећеш да учиниш исто макар накнадно! Он је покрио твоју наготу, а ти ни после тога нећеш да удомиш странца! Он те је први напојио из своје чаше, а ти му не дајеш ни студене воде! Он ти је дао Духа Светога, а ти не подмирујеш ни телесну жеђ, премда си дужан да на добро употребиш Његове дарове! Зар ћеш сматрати безначајним да држиш чашу коју ћеш принети устима (сиромаша) и из које ће пити Христос? Схвати коме нудиш пиће - и дрхти... Христос те је прославио на небесима, а ти га заштити од глади, наготе, бешчашћа. Он те је учинио сажитељем анђела, а ти га барем прими под кров свој, пружи му уточиште, макар као служи. Каквог пакла смо ми достојни: дарови које смо добили су тако велики, а оно што се од нас тражи је тако лако. Па ипак, ни то (мало) не испуњавамо“. „Заиста, кад бисмо угледали самог Христа,- продужава велики учитељ,- свакако би свако потрошио све своје. Међутим, и сада је Он Онај исти који је рекао: „Ја јесам“. И тако, због чега не раздаш све! И сада чујемо како Он говори: Мени учинисте! Нема никакве разликеу томе да ли Њему или некоме другоме дајеш. И ништа мање нећеш учинити од

оних жена које су га тада храниле. Напротив, (учинићеш) још више. Не смућујте се! Није једно и исто - хранити Њега самог кад се Он јављао у свој слави, и служити беднога, убогог, сакатог, да би се испунила Његова заповест. Јер, тамо у твојој љубави учествује уважање према лицу и достојанству присутнога, а овде сва част припада твојем човекољубљу. Овде ти још веће уважање показујеш према Њему, будући да само ради заповести Његове служиш сличном теби служи Његовом и у свему му угађаш. И тако, угађај верујући Ономе који прима и који говори: „Мени си дао“. Кад ти не би Њему давао, Он те не би удостојавао свога Царства. Кад ти не би Њега одбацивао, Он те не би слао у геену. Он те не би осудио на мучење кад би ти простог човека презирао. Међутим, пошто је Он сам Онај кога пренебрегаваш, твој грех постаје велики. Тако је и Павле Њега гонио. И Он му је рекао: Зашто ме гониш (Дап. 9, 4)? И тако, будимо усрдни кад дајемо ближњима као да Њему саоме дајемо. Јер, Његове речи, без сумње, заслужују више поверења него наше очи“ (88. бес. на Мат. Јев.).

Шта је милосрђе

„Милосрђе је,- по речима преподобног Исаака Сирине,- туга побуђивана милошћу, која се ка свима састрадално окреће: оно не враћа злом чак и ако неко и заслужује да се са њим грубо опходи, док онога који је достојан добре награде обасипа обиљем“ (Сл. 8). Из тог схватања милосрђа открива се његова суштина: састрадавање и жалостивост срца према свим осећајним саздањима Божијим. Његова се, пак, узвишеност састоји у самопожртвовању за друге.

ОСУЂИВАЊЕ

Кад неко у твојем присуству почне осуђивати брата свога, сagni лице своје. Чим ово учиниш, постаћеш опрезан и пред Богом и пред њим. Узимај учешће у страдањима свакога, али телом својим буди далеко од свих. Никога не изобличавај, не ружи чак ни оне који су веома рђави по свом животу. Простри одећу своју под оним који пада и покриј га. Ако не можеш узети на себе грехе његове и поднети за њега казну и стид, ти буди стрпљив и немој га застидети. (Св. Исак Сирин)

О не осуђивању ближњих

Један од великих стараца подвижника сазнао је да је неки брат пао у блуд, и рекао: „О, рђаво је учинио“.

И шта се онда десило моја братијо, страшно: Свети Анђео му је донео душу сагрешившег и рекао му: „Погледај. Умро је онај кога си осудио. Гдје наређујеш да га пошљамо - у Царство или у пакао?“ Има ли ишта страшније од овога терета? Јер, шта друго значе речи анђела старцу, ако не: „Пошто си ти судија праведних и грешних, кажи шта наређујеш о овој смиреној души: помиловати је или предати на мучење?“ Поражен тиме, свети старац је све остало време свог живота провео у уздисајима, сузама, и у неуморном труду, молећи се Богу да му опрости грех. И то све што је павши на лице пред ноге анђела, испросио опроштај. Јер, речено анђелом: „Ето, Бог ти је показао како је тежак грех осуђивања, да више не би упао у њега“, већ је значило опроштај. Ипак, душа старца до саме смрти није хте-

О САВЛАДАВАЊУ ЗЛА ДОБРИМ

*Не дај да те зло побиједи, него
побиједи зло добрим.*

(Рим. 12, 21)

Божја је света воља, да живимо у љубави међу собом.

Тога ради овако нас учи свети апостол Јаков: одбаците сваку нечистоту и сувишак злобе, и с кротошћу примите усађену реч, која може спасти душе ваше (Јак. 1,21)

А свети апостол Павле заповеда: надвладај зло добрим.

И по томе намера ми је данас објаснити вам ову заповест светог апостола Павла. Сушајте. Чуј, брате, како заповеда свети апостол: надвладавај зло добрим.

Чуј, брате, заповест апостолову, па испитај себе, да ли ћеш наћи у делима својим, да се извршује ова заповест?

Да испитај себе, да ли ти се налази у уму подоста отркивно правило и ово и, да ли ти је доста удубљено у срцу твој?

Шта је зло у овом свету и шта је зло у човеку о томе ће казати искуство свакоме од нас, а кад нас зло нападне и ради против нас, па кад не би против тога никаквих средстава употребили, било би противно не само закону самоодржања и закону човекољубља, него и закону и вери Божјој; и кад не би усто да предупредиш да се зло не распростире, то би значило, да напушташ закон Божји и да идеш на руку да се шири зло, а то је толико као да одобравш да се зло шири против воље Божје.

И тако треба ти дићи се на зло, борити се с њим, и победити зло. Но чиме? Каквим начином? Каквим оруђем?

Да претпоставим, да си се решио да употребиш такво оруђе, с којим се на тебе напада, и да си наумио по праву да вратиш жао за жао, или као што српска пословица вели, жао за срамоту. Дакле, да учиниш увреду за увреду, оговарање и опадање за

оговарање и опадање, отимање за отимање, рану за рану.

Хиће ли бити зло побеђено и савладано овим начином? Не верујем!

На пример: ако те је ранио брат, а ти се дигнеш да му зајам вратиш, па и ти њега раниш, дакле дао си рану за рану; то се створило два рањена места једнога, и тако је зло удвојено, а није прекраћено, и увређени нанесе рану оном, који га је увредио, а тиме није излечио своју.

Увреди учинена за увреду, не само да не потиरे зло учинено, него му још даје повода, да се оно продужи већом силом!

У томе је већ било доста зла, кад је умишљена увреда да се учини, а кад се ти дижеш да се осветиш ономе, који те је увредио, ти га изазиваш, да ти он нанесе још већу увреду.

На тај начин зло се повећава, множи јер се супраник стара да учини супраника неспособном да га и даље вређа. И по томе свака увреда бива већа од пређашње.

По овоме можемо расудити, како нас верно учи апостол: ако се међу собом кољете и једете, гледајте да један другога не истребите (Гал. 5, 15).

И тако не да се зло злим победити, него се злим ствара још веће зло

Рећи ћете, може бити: како се казне убијце - смрћу? Како се води рат?

На то одговарам: друго је право појединога човека, друго је суда, а још друго врховне власти земаљске.

Власт врховна, неимајући судију над собом на земљи, мора сама да суди увреде, које се наносе царству, па мора и да употреби рат, који извршује царско правосуђе.

Но и ово врховна власт, одушевљена осећајем достојним висине своје, не чини то, да порази зло злим, но да заштити и да сачува благо, то јест да сачува безбедност и сопственог грађана. То, што је судска власт у унутрашњости државној мора да су-

дари са злим, да казни зле преступе стновника, и то треба разликовати од освете појединача.

Суд удара на зло да казни не себе ради, но да покаже правду ономе, који је невинно страдао; и тако суд не иде да учини освету, но да покаже правду ономе, који је пострадао, да покаже страдалнику или увређеноме састрадање; да покаже човекољубље; да покаже праведност; при том у добро устројеном царству, као што је наше, суд само открива кривца, а казни га закон; но и закон је грађански изречен духом хришћанскога правосуђа, па нема намере, да се освети за зло, но да пресече и да предупреди зло. Нема намере да убије убицу, но смрћу или затвором убијце да га стави у немогућност да чини убијства, и да оне, који живе, очува од насиља злочинства.

У овом духу кротак закон грађански осуђује и убијце не на смрт, но на живот ма да је овај одлучен од живота честитих грађана.

Што се тиче појединих људи, ако би сваки мислио да присвоји себи права она, по којима ради суд против преступника или по којима ради врховна власт против непријатеља царства, то би се јавило готово толико страна, које ратују, колико је људи, који имају силу владати својим члановима.

Свето Јеванђеље напомиње нам речи Христове: никоме да не чините силе, нити кога да опада те (Лк. 3, 14).

Па ово знајући, Хришћанине, како се усуђујеш радити против заповести Христове?

Нигде у св. Писму нећеш наћи, да ти се одобрава освета, да ти се одобрава зло чинити.

Ако ти је зло учинио, опомени се науке Христове, која се у томе састоји да прашташ увреду.

Опомени се оне наше пословице: ко тебе камењем, ти њега хлебом.

То ће рећи, ко теби учини зло, ти њему учини добро; дакле, врати му добрим учинено ти зло.

Опомени се речи св. Писма: ко ходи у правди и говори што је право; ко мрзи на добитак од насиља; ко затискује уши своје да не чује за крв и за-

жима очи своје да не види зла; тај ће наставати на високим местима (Исаија 33, 15-16).

Драги моји! Ваља признати, да нас има свакојаких ђуди, свакојаке нарави, свакојаких страсти, а то бива нешто по рођењу, нешто по васпитању и образовању.

Васпитање и образовање толико има уплива на наше наклоности, на наше страсти, да их је у стању да умекша и да ублажи и најопасније, или да их још већма изопачи.

То вам је познато да има међу нама љутих и напраситих, а има благих, мирних и лењих; има убојица, а има мирољубивих; има пијаница, а има трезвених: има крадиљаваца и варалица, а има чистих срца и правдољубивих итд. Једном речи има нас добронаравних и злонравних.

Али наука, васпитање и образовање створи и од злонравних да буду добронаравни.

По повесници света било је знаменитих људи у великом достојанству, који су били напрасити, па су се науком дотерали тако, да су се сетили слабости баш у оном тренутку, кад су хтели у напраситости да учине зло, и одмах су се тргли и одустали од зле намере.

Тако и ти, Србине, баш у оном тренутку, кад те повуче срце да се осветиш за учињено ти зло, тргни се, опомени се да си ти као Хришћанин дужан да прашташ увреду, и да се владаш по науци Христовој, па не враћај зло за зло, но ти му врати добрим; посрами га добрим, па ћеш га окренути на добро.

Остави освету Богу; јер је Он казао: Моја је света.

Остави учињену ти неправду суду, да извиди, и да ти досуди правду, а не узимај сам себи право да судиш у својој ствари.

Спаситељ наш, учећи народ, заповедио је овако: трпљењем својим спасавајте душе своје (Лк. 21, 19).

Дакле имај стрпљења, то ти заповеда закон Божји, а то ти заповеда и закон грађански; не буди на зло брз, не враћај зло за зло, но пре свега навикни се да победиш злу нарав своју, па онда не

ће ти бити тешко да претрпиш увреду, па да победиш зло добрим.

Да, онда ти неће бити тешко да послушаш речи св. Писма, које те саветује овако: мрзите на зло и љубите добро, и оставите на вратима суд, не би ли се Господ Бог над војскама смиловао на остатак Јосифов (Амос 5, 15).

Ако се навикнеш, брате мој, мрзити на зло, неће ти тешко бити чинити добро; неће ти тешко бити да победиш зло добрим.

Лепо нас учи пророк Захарија: ово је што треба да чините: говорите истину један другоме, судите право и мирно на вратима својим; и не мислите један другоме зло у срцу свом, и не љубите криве заклетве, јер на све то мрзим, говори Господ (8, 16 И 17).

Овде ти, брате саветује пророк и да не мислиш зло, а камоли да твориш.

И сам здрав разум каже ти, да не чиниш зло никоме, јер онда се злу и надај, чини дакле добро, па се добру надај.

Љубазни моји! Огромно зло претрпеше први Хришћани, па чиме се победи то велико зло?

Победи се благим; победи се невера вером; победи се порок и развратност врлином; победи се гоњење - трпљењем; победи се неправда великодушностју; победи се грабљивост сиротињом; победи се лукавство истином; победи се распра љубављу; победи се сила и јарост мучитеља крвљу мученика.

И тако је свесветско незнабоштво ишчезло, а благо Хришћанства овладао светом.

Добра победа не састоји се у томе, брате, да учиниш зло непријатељу, но да га стави у то стање, да ти не може он да учини зло.

А ово ти не може учинити накакав злотвор, ако ти тврдо стојиш у добру силом вере к Богу и силом љубави к Богу и људима.

Тврдо стојећи у вери и науци Христовој, ко би те могао одвојити од тога?

Тако вели св. Апостол: ко ће нас раставити од љубави Божје? Невоља или туга? Или гоњење? Или глад? Или голотиња? Или страх? Или мач? Као што стоји написано.

Видите, тако постојано мисли Хришћанин и остаје постојан у вери и љубави, па ће тако да победи све силе за љубав онога који нас возљуби и за нас страда.

Спаситељ уверава нас, да нема те силе на целом свету, која би могла поколебати онога, који побеђује благим зло.

Овако вели св. Апостол: јер знам јамчано, да ни смрт, ни живот, ни анђели ни поглаварства, ни силе, ни садашње, ни будуће, ни висина, ни дубина, ни друга каква твар не може нас да раздвоји од љубави Божје, која је у Христу Исусу Господу нашем (Рим. 8, 38 и 39).

И тако утврђујући вас у постојанству вере и љубави ка Богу и Господу нашем, напомињем вам науку апостолову: тако дакле, браћо, стојте и држите уредбе, којима се научисте, или из речи мојих, које вам говоре саме речи Спаситељеве или његових апостола.

*Григорије А.
Николић
јарох Иришки*

СРПСКИ ХОМЕР ИЗ БОСАНСКОГ ПОДРИЊА

Пише: Недељко Шиповац

Први српски устанак је рођена мајка многих значајних стваралачких личности српске историје. Четворо њене најдаровитије дјеце овјековјечили су је овим именима:

- Карађорђе Петровић, Црни Ђорђе
- Прота Матија Ненадовић
- Вук Ст. Караџић и
- Филип Вишњић

Први је био отац Српске револуције 1804. године, Прота Матија је памтио, биљежио и оставио најбоља писмена о Устанку. О трећем много знају и данашње птице на грани: дијак, и писар у штабовима устаничких војвода. Четврти, епископ јесеник револуције, човјек зле судбе. Није био слијеп код очију, него је био без очињег вида, са душевним свјетлилом и даром који су освјетлили епоху. Тај човјек је српски Хомер из босанског Подриња и у његову славу су исписане хиљаде страница, мудрих и одабраних. Нека им се додају и ове, писане са најбољим и најскромнијим побудама, маленим рукама, двјеста година након догађаја којима се поносимо, без остатка...

Шта је са својим унесрећеним животом урадио тај срећни човјек. Вук га је, слијепа и сиромашна, примио као најдражег пријатеља, Његош је био задивљен његовим пјесмама: свакако да је и слијепа јунак из Горског вијенца рељефна парадигма гуслара са обронака Мајевике и рукаваца Дрине на коју се наслања бурна српска повјесница. У писмима Вуку, титан са Ловћена именује га српским Хомером у народној поезији, „ко је хоће разумјети и коме је србкост мила“, вели Његош Вуку 1833.¹ И Његош се већ бјеше огледао у писању јуначких

пјесама, али је убрзо спознао да је Вишњић недостижан, о чему се код нас мало или недовољно зна.² У галерији старијих и савремених његошолога посебно и нарочито мјесто припада М. Панићу Сурењу, који вели:

„Када је требало чути шта тај Хомер каже о Првом устанку, Његош је ишао Вишњићу. И слушао га скоро у цјелини. А слушао га је не само због Првог устанка: Горски вијенац ће нам посвједочити колико се Његош код Вишњића и - поучио...“³

Као хучна планинска ријека пробила се Вишњићева пјесма о Устанку и Вожду, славећи и побуњени народ и његовог челног ратног команданта. Пјеснички узор био је рођен, а одмах по рођењу - недостижан. Ваљда, због раширености гусала и популарности гусала у народу, нема кутка земље на којој је живјело српско чељаде да није нешто знало о старцу са питоме босанске стране, који слијеп види даље од видовитих, иде по вашарима и саборима, обилази устаничке штабове по Подрињу. Ноћу и дању хода по Дрини као да му је чврста чада под ногама, као Мојсију Мртво море, иде и стално гледа, јер је рано обневидио, а слике из дјетињства, прије куге у Подрињу, шириле су се у недогледну даљину и насељавале густу тмицу његових слијепачких сновицица.

Нека врста светиње, свакако митологизованог и тајновитог чеда мајке, а не маћехе, историје, Провиђење дара Божијег, који ријетко Србима даје пуном руком, али кад даје баш даје - појединцу, како ово сад, 1804. - Устанак, Црнога Ђорђија, Вука, Хомера са Дрине, Проте који је већи писац него духовник. Величанствено! Бог зна да помилује, дакле, не само појединце...

Није се Вук Караџић тек тако обрадовао појави Вишњића. Окружен великим бројем непријатеља, у вријеме када је „тешко било носити атрибут Вуковац, а камоли бити - Вук“, како је писао Иво Андрић у једном од својих записа о Вуку, појавио се геније из подринских мочвара, који је снагом пророка заповиједао Вуковим језиком. Цјела једна научна реформа језика одједном је разрешена епохалним стиховима слијепог босанског чобанина, кога је немилосрдна куга одабрала да међу рибетима преживи, ископавши му очи, дарујући га унутрашњим хоризонтом неслучених видика. У његовим рукама су се тресле првљиве гусле, као крило птице у плаветнилу неба, али је пјесма из бесузних очију текла као бујица, ваљала брда и планине, помињала јунаке и часни крст, буну и побједу, Косово, Лазара, Немањине, српско царство, велику, сјајну, сунчану зору под Турцима ослијепљеном српском народу и њему као слијепој чеистици тог несрећног, величанствено непокореног народа. А ми, захвални потомци, препливаћемо Дрину с намјером да пронађемо село и дом српског Хомера, након толико година, благородни. Растпитуваћемо се, макар и поред омеђина, запуштених и скрханих у овом задњем рату 1992-1995. године, када се гинуло за исте идеале и гудиле пјесме о ослобођењу испод Турака као и у Вишњићеве устаничке дане. Кад га је, у општем зловремену, онако слијепа и увијек на друму, знао пронаћи, онак хром и спор, Караџић Вук, ваљда ћемо га пронаћи и ми, распитујући се код знаних и незнаких, јер свако је данас знан када је збор и говор о Филипу Вишњићу, чије име носи и прелијепа матична библиотека у Бијељини, среском мјесту...

1 Вукова преписка, књ. VI, стр. 359, издање 1912.

2 Само добри професори и ријетки студенти српске књижевности могу да се пријете Његошевих јуначких пјесама, на примјер, Бој на Мартиниће, Кавјака, Чардак Алексића, Пјесна за Вида и Мирчету, ...

3 М. Панић Сурењ, Филип Вишњић, Живот и дело, Просвета, Београд, 1967, стр. 132.

Изузетно уживљен у дело и епоху Филипа Вишњића, у његов трагички опечаћени живот и божанско спасавање ингениозном пјесмом, Сурењ је Вишњића приказао у тоталу, детаљ по детаљ - колијевању, рана путовања, породицу коју је збрисала неизлјечива болест, гробља, вјеру и празновјерје, „измишљено“, односно стварно и нестварно у његовој поезији, толстојевска тумарања по босанским и србијанским јасним пољанама. На крају му је утврдио и крупно мјесто у српској књижевности, без сполетног ударајући по неправдама које су му наноме не у досадашњим валоризацијама и ревалоризацијама наше умјетности. Након обавезног Почетка буне против хаџија, Сурењ је у свој избор уврстио дванаест Вишњићевих пјесама, а у коришћеној литератури, уз не заборавио ни Мушицког, Сарајлију, Ј. Хаџића, Љ. Стојановића, Сл. Јовановића, А. Белића, па ни историчара В. Чубриловића, али ни своје раније радове о народној поезији и Филипу Вишњићу...

ВУК И ВИШЊИЋ

Пошао свуда
намерник из Тршића
ал дошао кући
код слепог Вишњића

А какав је Вишњићу Филипе
сам је он камени
престо испод лије

На ђусле му поадали брци
поадали и брци
и Турци

У искојаним очима
где сунца ђасну
ухвати Караџић
лепошћу ужасну

Ал се не смеће
с фесићем и шћулом
преди Вишњићем
древним из Србије
и кад он јекну
ђудалом и ђрлом
Вук се доваћи
дивити аршије

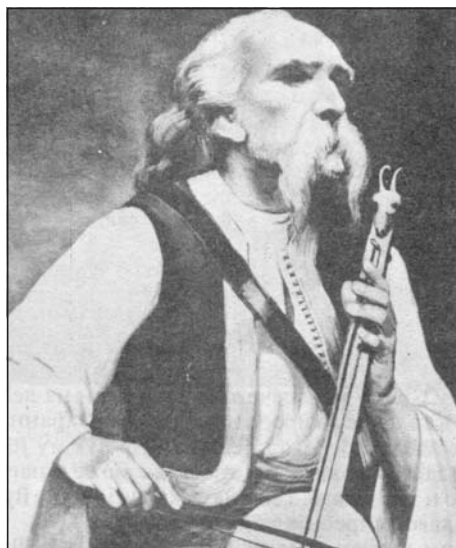
Ни преди историјом
нији преди Олимјом
седели су на троношћу
под авлијском лијом

Србија је ђруба
Евроја ђек ђлува
Вишњић је данђуба
а Вук је трошћува

Александар Секулић

Најприје се чуло за Вишњића у фрањевачким хроникама босанских следбеника велемученика Фрање из Асиза. Те „хронике“ су, дабоме, из турског земана, јер су неки фрањевачки самостани, вјештом политиком Рима и следбеника Реда, успјели да од Порте добију повлаштен положај, па су, тако, лукаво, сачували понешто грађе и историјских списа и о Србима, чијим су краљевима заувјек захвални за дозволу да по српским средњовјековним земљама, дакле и - Босни, која је била terra мисионис, земља за проповједање разних, чак и јеретичких вјера, шире римо-католичанство под окриљем свога

просјачког реда. Слабо писмени Турци, изузев ријетких летописаца, какав је био сарајевски хроничар Мула Мустафа Башескија, нису нам са својим неуредним и ријетким „дефтерима“ дохранили вриједније документе за нашу националну историју. Тај, ријетки, Башескија, народни писар и сиромас који је свикао на дневни редак, вели да је 1781. године помрло много свијета, „много несташне дјеце и породиља“. А наредне, 1782., покосиле су оспце такође много малолетних несрећника. А „куга се показала о Илијину-дне.. затим престаде, зато што дјеца од оспца мру, јер не могу бири двије ватре на једном мјесту...“

Сиромашног сарајевског, турског биљежника, који је ревно записивао посебно поморе, куге, буне, ратове, смакнућа, гајтан-фермане, вјешање српских устаника по босанским, сарајевским, звониким и травничким мучионицама, посебно многих Карађорђевих бораца који су распињани „коњама на репове“, што је и Андрић описао у „масовкама“ Конзулских времена, односно Травничке хронике, смјењује у свједочењу за наше потребе фрањевац Мијо Батинић:

„Тоже лето (1763) бист на Босни куга и помори без числа градове турске и хришћанске маале и села. Месеца августа шести дан како удари асталук у Гацко, горко помори, ко се разболе мало преболе. Бежаше у планину чељад, дојде куга у планину, па помори, нема ко копат.“⁴ Савремена наука помиње тридесетак „епидемичних година“ у XVIII вијеку. А ми смо ушли у ову невеселу тему због Филипа Вишњића, због кога ћемо трпити и многе друге нелагодности, али и узлијетати у душевне висине и национално-ослободилачке афекте.

Остало је у колективном запамћењу народа да се тешким болестима покушавало дохакати и враџбинама и љекаријама, ако их је било, молитвама, литијама, записима. Суреп, добро обавјештен о свакој ситници везаној за нашег главног јунака, сажима све до чега је дошао и саопштава нам да „сва та мешавина санитарних мера и враџбина слабо помагала: запевка је бивала све јача, гробља пунија. Срп рекоми чума поже човека јакоме пшеницу. Понекад је таква жетва знала да преполови људство, нарочито децу. Од 1775, када је Филипу Вишњићем текла осма година, велике богиње су харале Семберијом. Дете је из њих изашло рошава лица и празних очних дупаља...“⁵

Слијепи монограф Карађорђеве буне сада ће бити објашњен, у томе трагичном догађају, Војдовим писмом Проти Матији од 17. II 1812:

„Благородни Г. Оче прото и Г Војвода Евреме, здравствуйте.

У Стамболу и у турској велика болест се појавила зато све затворите ни птица да не прође нити који да се саставе са оним људима. Који би се тако уватио свој живот оће изгубити... Сохрани Боже да таква болест у Србију не би прешла...“ (Голубица, V, стр. 193-194.)

(наставак у следећем броју)

4 И Башескијин Летопис и Батинићева самостанска Хроника објављени су прије овог грађанског рата у Сарајеву, гдје је нестала и значајна библиотечка грађа аутора ових редака, па и ове занимљиве књиге за реконструкцију многих догађаја, веома садржајне и захвалне

5 М. Панић Суреп, оп. цит., стр. 16.

Несрећу недовољно дјечака наширко оће објашњавати вриједни Суреп, прибављајући свакојака документа епидемиолошке рироде, писма савременика, чак је кориштена и неопјављена грађа неких аутора о Првом српском устанку да би се што убједљивије описао „Реј Чарлс“ (краљ америчког цеза, слијепи ас на пијанину, који је, слијеп од дјетињства, остао без прстију, када му је тешки поклопац клавира откинуо шаке на неком од концерата од којих је живио...)

ИСКУШЕЊА ОД ДУХА БЛУДА

Безбројна су и неописива искушења која изазива демон блуда: он се претвара у хиљаде ликова, поприма најпријатнији изглед, само да би несрећну душу заплео у замку вечне погибљи. „Лилица се претвара да спаса, - говори свети Лествичник, - а демон глуми целомудреност. Само, лица то чини да превари птицу, а демон - да нам упропасти душу“ (Сл. 15). Оци подвижници нам саветују крајњу будност у односу на помисли и свагдашње неповерење у сопствене снаге. „Као што царски војник, - говори преподобни Пимен, - увек стоји спреман пред царем, тако и душа треба да је свагда спремна против демона блуда“ (Изр. от.). „Читавог свог живота, - опомиње свети Лествичник, - не веруј овоме блату, и не ослањај се на њега док се не сусретнеш са Христом“. Ево неких лукавстава демона блуда која су приметили свети подвижници:

1. „Змија сладострашћа се јавља у много видова: неискусне наговара да само једанпут пробају, па да прекину, а оне који су већ искусили (нечистоту), тај бедник наводи да се сећају свог греха, како би кроз сећање поново пали у грех. Многи међу првима остају мирни захваљујући своме незнању. Међу другима многи трпе узнемирење и борбу због тога што су окусили од ове гадости, мада се, уосталом, дешава и супротно“ (Сл.15).

2. „Погледајмо, - открива свети Лествичник, - да можда и наши духовни непријатељи (као што иначе бива у земаљском рату), у своме наступању против нас немају сваки свој посебни борбени задатак - једна чудна ствар коју сам приметио код људи када се налазе у искушењу. И видео сам грехе, један од другог теже“.

3. „Наш нечовечни непријатељ и заступник блуда говори да је Бог човекољубив и да опрашта овој страсти као природној. Но, ако испитамо мамац демона, видећемо да после учињеног греха они Бога називају праведним судијом. Оно прво нам говори да нас навуку у грех, а ово друго, да нас баце у очајање. Када се туга и очајање увуку у нас, ми више нисмо спремни да се опет подамо истом греху. А када се очајање угаси, поново нам тиранин наш говори о човекољубљу Божијем“ (Сл.15).

4. „Овај демон, много више од других, пази на тренутке када нисмо у стању покренути своје тело да се моли против њега. Тада тај зликовац највише и покушава да нам наметне борбу“. „Бежи од овог нападача, - упозорава свети отац, - када те после извршења таквог рђавог дела спречава да се молиш, да испољаваш побожност. Сети се онога који је казао: „Због тога што ми душа пати, мучена грехом као неким тиранином, осветићу се непријатељима њеним“ (уп. Лк. 18,5).

5. „Не заборављај се, младићу, - саопштава преподобни Јован. Знао сам неке младе људе који су се од свег срца молили за оне што су им драги, покренути на то блудом, мислећи да одују дуг успомене и закона љубави“.

6. „Приликом једног искушења, осетио сам да овај вук хоће да ме превари, изазивајући у мојој души безразложну радост и сузе и утеху. У свом неискуству мишљах да је то плод, а не губитак“. Због тога свети отац износи: „Они који су склони сладострашћу, често су саосећајни и милостиви, способни да плачу са тужнима, а и да ласкају. А они који воде рачуна о чистоти, обично немају

таквих особина“ (Сл. 15). „Треба да испитујемо, процењујемо и пазимо, када нам оно уживање које осећамо приликом појања на богослужењу долази од демона блуда, а када од речи Духа и оне благодати и силе који су садржани у њима“.

7. „Демон често има обичај (нарочито код подвижника и код оних што воде монашки живот) да употреби сву своју снагу, и бригу, и лукавство, и вештину, и препреденост, како би нас навео на противприродне грехе, а не на грехе који су у складу са људском природом. Мислим да ови најнесрећнији крвници упропашћују нас, јадне, противприродним гресима из два разлога: прво, због тога што ми у самима себи свуда носимо могућност таквог пада, и друго, што такви греси навлаче на нас већу казну“.

8. „Кад легнемо у постељу, пазимо: тада се сам ум, без тела, сукобљава са демонима. И ако је сластољубив, он радо постаје наш издајник. Нека сећање на смрт увек спава и устаје са тобом, као и непрекидна умна Исусова молитва, јер ти у сну ништа друго не може помоћи као то“.

9. „Истечења у сну могу настати услед узимања великих количина хране и услед претераног одмарања, могу настати и услед гордости, када уобразице због тога што извесно време нисмо имали истечења. Најзад, она могу бити последица осуђивања ближњих“. „Непристојна ноћна маштања, - додаје свети Василије Велики, - дешавају се још због неопрезног бављења душе током дана. А ако душа остане чиста, размишљајући о судовима Божијим, и ако се непрестано буде поучавала у ономе што је прекрасно и Богу угодно, и

сновиђења ће бити иста таква“. „А ко дође до закључка,- примећује свети Лествичник,- да код њега није по среди ни један од споменутих узрока, блажен је - трудбеник бестрашћа, будући да само због пакости демона трпи тако нешто, с времена на време, кад Бог попусти, како би помоћу једне безгрешне незгоде стекао највећу смерност“ (Сл. 15). Опште предупредујуће средство против ноћних оскврњења износи преподобни Пимен: „Уколико стално радимо и уколико смо пажљиви према себи, нећемо у себи наћи оскврњења“ (Изр. от.). И свети Лествичник опомиње о последицама: „Нико не би требало да у току дана машта о ономе што је сањао. И то је план демона - да нас оним што смо сањали прљају у будном стању“.

10. „Немој држати,- опомиње свети Лествичник,- да ће те уздржавање сачувати од пада: и неко ко баш ништа окусио није, с неба је био збачен“. „Када усхте да оскрнави ум таквих (уздржљивих) људи блудним сећањима,- описује преподобни Исаак,- ђаво најпре испитује њихово трпљење осетљивошћу према таштини. Зачетак ове помисли не представља страст. Међутим, када човека избаци из његове тврђаве, тј. када га наведе да почне да разговара са првом помисли и да се удаљи од тврђаве, ђаво га сусреће помислима блуда и скреће ум његов на неприличне предмете. Он га најпре смућује изненадним искрсавањем помисли, тако да се претходна целомудреност сусреће са предметима од чијег гледања је ум-управитељ био далеко. И ако га ђаво не упрља у потпуности, ипак га свргава са претходног достојанства. А ако одступи назад и одбије први додир помисли, које служе као повод за наилазак других, ум ће лако,

уз помоћ Божију, савладати и страст“ (Сл. 58).

11. „Да чујемо нешто,- износи свети Лествичник,- и о једном другом лукавству наших непријатеља. Храма која је штетљива за наше тело, у нама изазива болест тек после извесног времена или дан касније. Исто бива и са узроцима који прљају душу. Видео сам људе који се наслађују,

али не бивају места нападнути. А видео сам и људе који су заједно са женама јели и стајали, и нису имали никакву прљаву мисао. Но, када су се мало ослободили и постали самоуверени, помишљајући да већ имају мир и сигурност, изненада их је задесила несрећа у њиховој сопственој келији“ (Сл. 15). „Ако је твоја страст спокојна при разговору са женама,- објашњава преподобни Нил Синајски,- ипак немој веровати утиску бестрашћа: и пас је умиљат кад је окружен гомилом народа, а кад остане сам показује своју злоћу. Када успеш да останеш без осећања страсних покрета чак и при сећању на жену, можеш сматрати да си дошао до грани-

це целомудрености, а када њен лик у теби изазива маштања и њене стреле пробадају твоју душу, знај да си још далеко од те врлине. Не занимај се много лицем у мислима да не би сажегло гумно твоје душе. Јер, као што искра која се задуго задржи у плеви најзад производи пламен, тако и дуготрајно сећање на жену распаљује похоту“.

12. „Сви који хоћете да се научите чистоти - узвикује свети Лествичник - чујте за још једно лукавство и препреденост овог обмањивача, и чувајте се! Причао ми је један, који је био у том искушењу, да демон тела често прикрива своје присуство у човеку, побуђујући у монаху крајњу побожност, правећи у њему, можда, чак и бујицу суза док седи или разговара са женама, наговарајући га да их учи сећању на смрт и Суд, и да им говори о целомудрености, како би оне, јаднице, заведене његовим речима и привидном побожношћу, притекле вуку као пастиру. А он, још јаднији, ослободивши се дружењем са женама, на крају и пада са њима“.

13. „Сви демони се труде да помраче ум, како би потом у душу могли да убаце што им је драго. Јер, ако ум не заклопи очи, ризница не може бити похарана. А демон блуда чини то много више од свих осталих. Запленивши ум као водећу способност човеку, он нас често наводи и подговара да и у присуству других чинимо оно што чине само људи који нису при чистој свести. И када се после извесног времена ум отрезни, ми се стидимо не само својих бешчасних дела и речи, или поступака, и не само оних који су то гледали, него и нас самих, и ужасавамо се над својим пређашњим слепилом. Услед тога су неки, размишљајући о томе, често и престајали да чине такве ствари“ (Сл. 15).

О ТРПЉЕЊУ

*Који ѿрејѣиши до краја
ѿај ће се сѣсѣиши (Мтѣ. 10,22)*

Трпљење је потпора свих врлина: ниједна, наиме, врлина не може да се одржи без њега. Нико ко се обазире уназад није приправан за Царство небеско (Лк. 9,62). Онај ко мисли да има удела у свим врлинама ипак није приправан за достизање Царства небеског уколико не претрпи до краја и не буде спасен, тј. избављен од замки ђаволских. Јер, чак и они који су примили залог (Царства) имају нужду за трпљењем како би у будућности задобили савршену награду. Трпљење је неопходно за сваку науку и познање. И заиста је тако. Чак ни чулне ствари не настају без њега. Уколико, уосталом, неке од њих и настају, ипак им је потребно трпљење да би се одржале. И једноставно речено, свака ствар пре него што настане, захтева трпљење да би настала. Наставши, она се опет њиме одржава: без њега она не може нити опстати, нити доћи до савршенства. Јер, ако је (ствар) добра, трпљење јој служи као потпора и чувар. Ако је, пак, рђава, трпљење искушавањем даје олакшицу и великодушност, не дозвољавајући му да буде притешњен малодушношћу, које је паклени залог.

Њему је својствено да усмрћује очајање, које (иначе) умртвљује душу. Оно учи душу да се храбри и да не пада у унијеније због мноштва борби и невоља. Изгубивши трпљење и будући неискусан у борби, Јуда је потпао под двоструку смрт. Имајући га, првоврховни Петар је (као искусану у борби) и после пада победио ђавола, који га је оборио (Мт. 26, 75). Обревши трпљење и монах који беше пао у блуд, имађаше снаге да победи онога који га је победио, с обзиром да није послушао помисао очајања која га је подстицала да напусти

келију и пустињу и да се врати у свет. Напротив, он је са трпљењем говорио помислима: „Нисам сагрешио. И опет вам кажем: нисам сагрешио“. О божанствене разборитости и трпљења племенитог човека! Блажено трпљење је усавршило Јова и његова прва добра дела. Јер да се барем мало уклонио од њега, он би погубио и сва ранија своја дела. Међутим, Онај ко је знао његово трпљење, ради његовог савршенства и ради користи многих попустио је и ране (на њега).

Онај, дакле, ко је познао корист од трпљења, подвизава се, према Василију Великом, пре свега да га стекне. Наиме, он говори: „Немој се борити са свим страстима одједном. Јер, може се десити да не успеш, те да се обазреш натраг не показавши се приправан за Царство небеско. На-

против, бори се са сваком страшћу посебно, започињући са трпљењем оног што те сналази“. И заиста је тако. Јер, (човек) који нема трпљења никада неће моћи да опстане у чулној борби. Напротив, својим повлачењем он ће бити виновник и свог и туђег бекства и погибљи, сагласно речи коју је Бог изрекао Мојсију: Страшљивац нека не улази у бој (Пон. зак. 20,8), и остало... У чулној, тј. физичкој борби понеко још и може да не учествује. Остајући у кући и не излазећи у битку, он се лишава дарова и венаца и можда остаје у беди и бешчашћу. Међутим, мислена борба се не може избећи: не може се, наиме, наћи место где је нема. Борба се сусреће по свој творевини. У пустињи се налазе звери и демони, и остала злопаћења и страшилишта. У безмолвију се сусрећу демони и искушења. Међу људима, опет, наилазимо на демоне и људе који нас искушавају. И нигде нема места без искушења. Због тога без трпљења (човек не може наћи покоја).

Трпљење, пак, настаје од страха и вере, и започиње од разборитости. Разборити испитују ствари сагласно уму. Налазећи их у тескобама, као што је рекла блажена Сузана Богу: „Тесно ми је одасвуд (Дан. 13,22). Јер, ако испуним жељу безаконих старешина - погинуће ми душа због прељубе, а ако их не послушам - окривиће ме за прељубу и (с обзиром да су народне судије) осудити на смрт. Ипак, боље ми је да прибегнем Свемогућем, макар ми и смрт престојала“.

О дивне ли разборитости блажене жене! Јер, расудивши она се није преварила у својој нади. Кад се, наиме, сабрао народ и кад су заселе безаконне судије да је непорочну окриве и као прељубницу осуде на смрт, појавио се пророк од Бога, дванаестогодишњи Данило, и избегао је од смрти, и обративши смрт на старешине које су је безаконно хтели осудити. На

КО НЕ РАДИ ТАЈ ДА НЕ ЈЕДЕ

тај начин је Бог показао да је близу оних који Њега ради хоће да трпе искушења и који неће да изневере врлину због немара и тешкоћа, претпостављајући закон Божији трпљењем онога што их сналази и увесељавајући се надом на спасење. А и право је. Јер, ако предстоје две опасности (једна привремена, а друга вечна), боље је изабрати прву! Због тога свети Исаак говори: „Боље је претрпети опасност ради љубави Божије и пребегавати Њему с надом на вечни живот, неголи из страха од искушења отпасти од Бога и пасти у руке ђавола, те с њим отићи у муку“.

Отуда би било добро кад би човек могао да се, слично светима, радује у искушењима, показујући се богољубив. Уколико, пак, нисмо у стању да тако нешто учинимо, изаберимо бар оно што је лакше у предстојећој нужди. Јер, нама свакако предстоји невоља: или да смо овде у телесној опасности, царујући са Христом мислено у садашњем веку због бестрашћа (а затим и у будућем), или да отпаднемо, као што је речено, из страха од искушења и одемо у вечну муку (од које нека нас избави Бог путем трпљења невоља). Трпљење је, наиме, као неки непоколебиви камен, који стоји насупрот ветрова и таласа житејских. Онај ко је стекао не слаби услед поплава, не враћа се назад, нити се, опет, у покоју и радости предаје умишљености (надмености, него свагда пребива исти, и у благостању и у невољи). Због тога он остаје недоступан за ђаволске замке. Кад сретне олују, он трпи са радошћу, очекујући крај, а кад је лепо време он очекује искушење до последњег издицаја, по речи Антонија Великог. Он зна да у животу нема ничег непроменљивог, већ да је све пролазно. Због тога он не поклања никакву бригу било чему пролазноме, него све оставља Богу, који се брине о нама. Њему прлични свака слава, част и моћ у векове. Амин.

Хиландарска издања XII в.

Била у краља Матије веома лепа кћи, али тако лења да целог свог века никад није радила нити је умела што радити, већ је по ваздан седела пред оградом. Кад дође време да се уда, њен отац разгласи на све стране да хоће своју кћер да уда, али ко је узме, мора је за три године научити свакоме послу. Прошло је после тога доста времена, а краљеву кћер нико није заискао. Онда краљ посла своје доглавнике на све стране у свет да траже мужа за његову кћер.

Ови се разиђу куд који, а једни идући у путу виде неког момка где сам оре њиву на осам волова. Они му тако јаве да мора ићи с њима пред краља. Овај се уплаши, али шта ће кад мора. Кад дође пред краља, каже му краљ све по реду шта је и како је, а он обећа да ће девојку за три године

научити радити. После веселја, које је трајало читаву недељу дана, узме момак краљеву кћер и дође својој кући, а краљ га испрати далеко и на ранку каже му да се неће видети за три године.

Кад момак дође својој кући, истрчи мати његова пред њега и зачуди се лепој девојци. Сутрадан узме опет момак рало и волове па оде у поље, а матери рекне да не гони девојку на посао. Кад увече дође момак из поља, а мати изнесе јело да вечерају, онда син рече матери: „Мајко, ко је данас радио?“ - „Ја и ти“ - одговори мати. - „Е, ко је радио тај ваља и да једе“ - рече момак.

Краљевој кћери то није било по вољи, па се расрди и оде да спава.

Друго вече опет тако урадише.

Кад је био трећи дан, а девојка рече свекрви: „Мајко, дај ми да и ја што радим да не седим бадава.“ Ова јој даде да цепка дрва. Увече, кад седне момак за вечеру, опет запита матер: „Мајко, ко је данас радио?“ - „Нас троје: ја и ти и краљева кћи“ - одговори мати. А момак: „Е, ко је радио тај ваља и да једе.“ Па седоше и све троје вечераше.

Тако мало по мало научи се краљева кћи сваком послу.

Кад јој после три године дође отац у госте па виде како му кћи са свекровом раме уз раме ради, мило му беше, па рече кћери:

„Гле, па зар и ти знаш што радити?“ - „Знам богме“, рече она, „Јер код нас је тако: ко не ради тај не једе; него знаш шта, бабо, ако мислиш ручати а ти дедер расцепи које дрво.“

Краљ донесавши многе дарове и поклоне, преда их кћери и зету, па их онда све троје одведе са собом у свој двор. Краљ је после држао тог момка као рођеног сина, па му још за живо-та свога обећао краљевство.

Лав Толстој

Дјечија страна

ПАДАЛА ЈЕ КИША...

Падала је киша, јућиро јодне звало,
не бил сунце зраком, благо засијало.
Падала је киша, а јоворка нијема,
Крећала се сјоро, сузом кайље сјијена.

Браћиа сузе љуше
све се наде руше.
Тужно јеца мајка,
ићихо из ићикрајка.

Падала је киша, ићуѓа ићревелика,
На челу колоне Крстї и Твоја слика.
Падала је киша, звона ићужно јече,
Низ лица сесїрица, ићићок суза ићече.

Браћиа сузе љуше
све се наде руше.
Тужно јеца мајка
ићихо из ићикрајка.

Падала је киша, ићићом и ићрестїала
Па зрака је сунца, ићужне обасјала.
Док ићастїири смерно, ићужне молїћве ићоје,
Крстї и слика скуїа, на Твом ѓробу сїиоје.

Браћиа сузе љуше
све се наде руше.
Тужно јеца мајка,
ићихо из ићикрајка.

Али нада ићиња да душица Твоја,
Неѓдје на Небеси ићуна је сїокоја.
Гдје анђели живе, и ѓдје радостї влада
Вјечно насмејана, и вјечно си млада.

Браћї се ићїеши сликом
и вољеним ликом.
А мајка још ићражи,
лик, мио, НАЈДРАЖИ.

С. Ј. Г.

посвећено
духовном чеду
+Мирјани Марјановић
из Добруна

МАЈКА

Прва ријеч коју дијете научи је ријеч „мама“. Најсрећнији дани у нашем животу су дани проведени у родитељском дому, под брижним оком маме која нас пази, његује, облачи, испраћа у школу и дочекује нас. Све најљепше успомене из дјетињства везане су за мајку. Њено срце увијек куца за нас. Наши успјеси у школи и животу је веселе, а све наше невоље њу ражалосте више него нас. Када смо слаби она је још слабија, а када напредујемо њеној срећи нема краја. Ни пред ким се не можемо исплакати и изјадати као пред својом мајком. И нико нас неће боље разумјети и утјешити од наше мајке. Мајчина љубав је несебична, нема граница и никада не престаје. Зато свака мајка заслужује много поштовања и љубави.

Милица Буровић
8 година

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

НАЈБОЉА ДРУГАРИЦА

Моја најбоља другарица се зове Зорица. Има осам година. Има кратку смеђу косу и смеђе очи. Добра је другарица, увијек са мном дијели ужину и никада не тужака учитељу. Заједно идемо у школу, заједно сједимо и заједно се враћамо.

Марија Андрић
Вишеград
6 година

ДАВНО ЈЕ ТО БИЛО

Давно је то било,
док сам скако чило.
кад ми једно вече
бака њихо рече.

Суштра служба има
иако је зима
у каћели мило
звоно је звонило.

А таа је каћела,
прејуна анђела
они њесме тоје
мило деће моје.

За све добре људе
да злобе не буде
да се срећа ишири
сваку злобу мири.

На сјавање крени
ајде, блазо мени
јер бака те води
чим се сунце роди.

На службу код Бога
биће дјеца многа
и од тоје сједа
да добијеш меда.

Давно је то било
давно се десило
јушро магла хусица
иума њиха хусица.

Корачам уз баку
маглом ко то мраку.
А срећна ми душа
њесму њишца слуша.

Давно је то било
давно се десило
жруца људи већа
у руци им свећа.

Молићено тоју
ко њчеле у роју.
Сви се тоило моле
сви се слажу воле.

И тада ме бака
сва срећна и лака
поведе до тојше
њун сјаја љејоше.

Примих вина хлеба
као да је с Неба
сав њосијадох лаким
срећним, тојлим, јаким.

Давно је то било,
давно се десило
кад ми бака рече
једно кишино вече.

То ме и сад снажи
смирава и блажи.
На Небу ми бака
мила, њежна, лака..

с. Ј. Г.

јер је таквих Царство Божије.

Дјечија страна

ДОБРУН

Мирно је. Само се чује шум ријеке и пјесма умилних птичица. Вјетар ласори и спрема се киша. Лишће се њише на лаганом вјетру. Тај мирис који се шири опија све. Разиграни мачићи, пас и кокоши су једини на киши. Земља упија воду хранећи земљу и цвијеће. Аута пролазе, иду негдје према своме одредишту. Нека иду према манастиру. Уморна лица из њих гледају и желе да изађу из тих досадних справа на четири точка да уживају ходајући по зеленој, лијепој трави, док их киша кваси. И да не морају стално бити на сивом камену, бетону, гдје све ври од врућине, људи, буке, јер се ту не могу одморити.

Онај ко жели да одмори себе и своју душу нек дође у ово прелијепо

мирно мјесто које се налази у близини Вишеграда. Видјеће да је то рај за одмор и човјечију душу. Тада на том одмору ће схватити да овдје треба долазити сваког љета. Овдје људима није битно да ли је неко лијеп и како је обучен, већ какву има душу.

У Добруну се могу видјети многе дивље животиње као срне, вукови, лисице, и др. које живе у дивљини.

Али, ово није права дивљина, ово је код неких људи животна средина, коју воле. Зато људи не желе да напусте Добрун због мира који влада у њему. Вољела бих да се у Добруну не изгради све што посједује град јер би изгубио сву љепоту и оно по чему је познат сада. Али ако се то деси, он неће бити оно што јесте.

*Крстјина Кајор
Сарајево*

КОСОВСКА МОЛИТВА

*Кроз нишан гледа војник у црном
нишанску сјраву прецизно ишима
да убије шамо, испред себе
све што има.*

*На крову цркве прва гранања сјаде
у праху звоник несја
„Јеси ли срећан што ме рушиш
човјече-гаде?“*

*Шкрије гредe пламен их лиже
у ујробу цркве звоно паде
иконе горе - вријеме сјаде.*

*Из њеела ојет звон звони
у иштини свейишељи моле
и босиљком крше на шроје
„Лазаре сине,
не дамо наше Косово Поље.“*

*Драгица Грбић
Вишеград*

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

ЧУДОТВОРНА ИКОНА СВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ЧАЈНИЧУ

Она сија, кад свијетлосији није,
Она жрије, кад се Сунце скрије,
кад све сјава, Она сву ноћ бдије
жрлећ' Сина с руке обадвије.

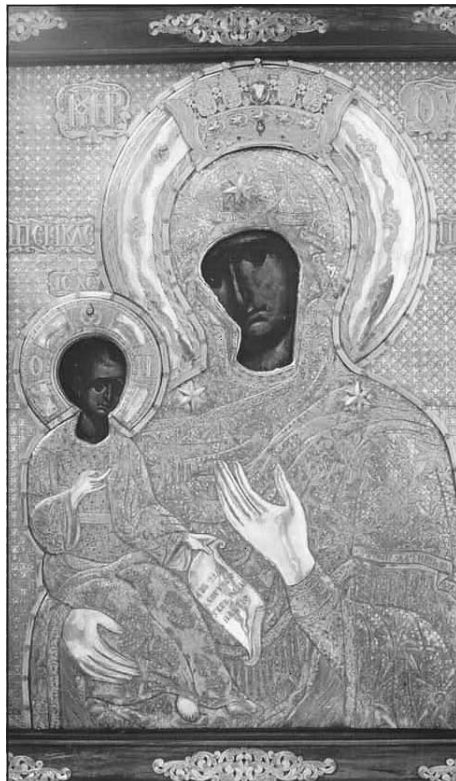
Уздигла се над нама високо,
цио свијетл сјао јој у око,
погледам нас праи са висине
ије нас ишпији и о нама брине.

Болесноме, ишпиј пресјаи причаи,
враи наду, говор му повраи,
још немоћне болеснике многе,
излијечи и диже на ноге.

Праведнику дарује усјјехе,
покајнику оираишја жријехе,
из срца нам пороке одваја,
указује на ишјевае Раја.

Покајмо се, признајмо жријехове,
измолимо Њене благослове,
прижрлимо моралну чистиоћу
ишпијућ Ону, ишпио сија и ноћу.

Војислав Анђелић

ПРАВДА

Колико велико и мало,
чезне и жуди за правдом
ишпио је ишпију луди злих ђуди.

О човече!
Не губи наду у правду,
иако извесно није,
ишпио се правда
ишпио дуго крије.

Као да никада
ни постојала није.

Душан Јокановић

БОЖЕ

О велики и силни Боже мој,
велик си и широк.
Као у небесном ипросирансјиву
звезда рој.

Анђели ије величају и славе,
и небеским шаром
разлеже се њихов ијој.

О велики и силни
и многомилосјиви Боже мој!

Душан Јокановић

Свети Сава
рад Алексе Александровића,
6 година, из Београда

јер је таквих Царство Божије.

ЗАШТО ЈЕ ВРЕМЕНА СВЕ МАЊЕ?

Човек данашњице даноноћно осећа вапијући недостатак времена: чини му се да време лети све убрзаније и убрзаније. Ноћ смењује дан, као да јутро отвара трепавице неба, а вече их већ за трен поново затвара...

У детињству нам се чинило да дан траје необично дуго, да Сунце полагаано, готово неприметно, попут какве огромне лађе, плови по бескрајним просторима неба, да би, најзад, после дуге пловидбе, доспело до луке скривене тамо далеко, иза планина на граници хоризонта. Наступа сумрак, као предворје ноћи, као пауза током које ће бити промењене декорације.

Али гле ! Спада копрена ноћи, пали се, као свећица, прва звезда, искричаво разливајући своју светлост по дубинама модроплавог, кристално прозирног неба. Прође неко време, појави се друга звезда, да би се небо наједном прекрило звездама, као да је нечија рука расула цео навиљак огњене сламе по небеском своду. Све је тамније плаветнило неба, све сјајније звезде над земљом. А тај почетак ноћи за дете траје дуго, дуго, помислило би - неколико година. И само време детету се чини мелодичним и лаким, попут полако певане успаванке.

А каквим нам се то исто време чини сада ? Чини нам се да се оно скратило, као да га је нека невидљива сила савила у свитак или свом силином притисла, као што се теретом одозго притисне савитљива опруга. Недостатак времена је хронична болест нашега века. Задувани смо од немања времена а, као да нам недостаје кисеоник. Наше доба, доба техничког напретка, требало би да нам пружи могућност да стижемо да урадимо више него икада раније; па ипак, сви ми осећамо да време ишчезава у незнатном правцу, као да се сурвава у дубоку провалију, тако да не успевамо да изађемо на крај са оним обимом посла који смо раније завршавали са лакоћом.

Димензије времена

Многи веле: „Сећам се онога доба када смо читали добре књиге, посећивали се и дружили, понекад радили и у две смене, а сада - лепо немам времена ни да отворим књигу, а са пријатељима најчешће разговарам телефоном.“

У чему је проблем ? Зар је могуће да је хронично болестан сам хронос ? Рекао бих да се најдубље мисли о времену могу наћи код блаженог

Августина у његовој бесмртној „Исповести“. Августин указује на чињеницу да постоје два начина мерења времена: спољно и унутрашње. Спољни аспект времена односи се на календарско време, које поседује одређене објективне оријентире прихваћене као еталони. Та димензија времена је стабилна и константна. Унутрашња димензија времена односи се на његов душевни доживљај, на ње-

гово опажање у складу са ритмом и процесима у самом организму. Ово време је субјективно, и њега човек доживљава као непрестану компресију, као скраћивање и убрзавање самих календарских периода.

Ова загонетка тешко се може одгонетнути, и зато овде неминовно улазимо у сферу претпоставки, у својеврсно моделирање. Човек је у сваком трену изложен приливу информација. Те информације не нестају, него се складиште у његовој меморији у некаквим нама непознатим кодовима. Свака информација изискује одређено место у аналима меморије, и зато можемо рећи да се у нама стално одвија процес прераде спољне информације.

Ако бисмо психу упоредили са куглом које се окреће око своје осе, код детета је та кугла мање оптерећена информацијама, она се зато креће брже, и то је разлог због кога му се време чини споријим. Касније та кугла, примајући нове информације, постаје све тежа, њено кретање се успорава, и човек то субјективно доживљава као убрзање самог времена. Разуме се, ово је само једна веома груба схема, међутим, немамо претензије да овде понудимо математичку формулу времена коју још нико није успео да извуче из корена бесконачности. Жеља нам је да само појаснимо своју мисао.

Двосекли мач

Знање је попут двосеклог мача: с једне стране, оно нам пружа ослонац, а са друге, прилив информација, затрпавајући нашу психу, одузима нам и само време. Штавише, сувишна информација остаје на површини; она се не претвара у знање, него ушљаку, у мртви баласт смештен у нашој подсвести као у потпалубљу.

Зашто су подвижници одлазили у пустиње или се затварали у својим келијама као да су у гробовима, узимајући са собом само најнеопходније

ствари ? - Управо да би се изловали од информација споља, тачније, да би их свели на минимум. Зато им је мисао постајала бистра и проицљива, а молитва задобијала посебну дубину. Чак и најједноставнија ствар коју поседујемо заузима одређени простор у нашој души. Човек мора да чува ту ствар, да се брине за њу, да је - изразићемо се сликовито - начини делићем своје душе. Да, управо је то у питању: ствари не заузимају само простор у кући, него и у души - у мислима и осећањима. Те ствари скрађују оно време које је димензија доживљаја душе, као да га гутају. И зато, ослобађајући се од ствари или на неки начин мењајући амбијент у коме живи, човек осећа као да расте потенцијал његове душевне слободе.

Ко влада својим чулима влада читавим светом

Духовни живот мора бити усмерен на борбу за време. У нашем односу према спољашњем времену од великог су значаја доследност и постојање реда у обављању послова. Ако је наш однос према пословима хаотичан, за њихово извршење потребно нам је далеко више времена него што ти послови објективно изискују. Потребно је такође смањити своје потребе, телесне и душевне, и тада ће многе бриге отпасти саме по себи. Када је реч о унутрашњем времену, морамо имати изузетно добар филтер који је у стању да пречисти бујицу информација што надиру на нас. Поред тога, морамо научити да неко време проводимо у тишини, остајући насамо са својом сопственом душом. Наше очи, уши и језик често се претварају у пукотине кроз које се неконтролисано излива унутрашњи садржај нашег бића. Ово води ка унутрашњем опустошењу. Зато хришћанска аскеза захтева контролу спољашњих осећања и оног великог дара који називамо „речју“.

За обраду, паковање, сортирање и складиштење информација у огромним магацинима меморије неопходно је константно расхрстовање психичке

енергије. Ако информације свих врста: вербалне, сликовне итд., укључујући и оне емоционалне, прелазе одређени ниво, оне, попут тешког рада који превазилази наше снаге, разарају психу и ремете равнотежу између механичке и креативне меморије. Познато је да човек који уноси велику количину хране чини своје тело тромим и подложним болестима. Његови мишићи претварају се у сало. На исти начин долази и до „психичког деблања“, када меморија постаје проширено црево душе.

Највећи енергетски потенцијал поседује људски дух - то око душе. При изложености бујици информација, што већ личи на поплаву, душа одузима енергију духу и тиме као да атакује на дух. Душа, као агресор, окупира област која припада само духу и црпи његове снаге, као вампир сише крв своје жртве. Дух малаксава и клоне, а уколико овакво стање потраје годинама, дух се парализује, не могући више чак ни да схвати стање у којем се нашао, нити да осећа бол.

Покушамо ли да дефинишемо стање нашег духа у овом моменту, рећи ћемо да је то стање дре-

мања, које ремети по које кратко буђење, а на њега се надовезује дубоки сан. А у сну се губи осећај за време.

Време отргнуто од вечности заиста пролази као сан. Хришћанско подвижништво није ништа друго до реанимација духа. Простори душе морају се ослободити од одраза и сенки спољашњег света, од његових копија, да би се духу пружило оно што му припада по праву његовог царског рођења. Тада ће човек поново осетити велику сместивост времена, осетиће лакоћу због збацивања са

себе терета нечега што му је туђе и доживеће радост попут оне која га је много пута испуњавала у детињству, а чију је драж касније изгубио и заборавио.

Подвижништво подразумева покајање, молитву, борбу са страстима и контролу над пет чула. Преподобни Симеон Нови Богослов писао је: „Ко влада својим чулима, влада читавим светом“. Додајемо: зато што их у тешкој борби покорава Ономе Ко је саздао свет - Творцу времена и вечности.

*Архимандрит
Рафаил Карелин*

О СВЕТСКОЈ КРИЗИ

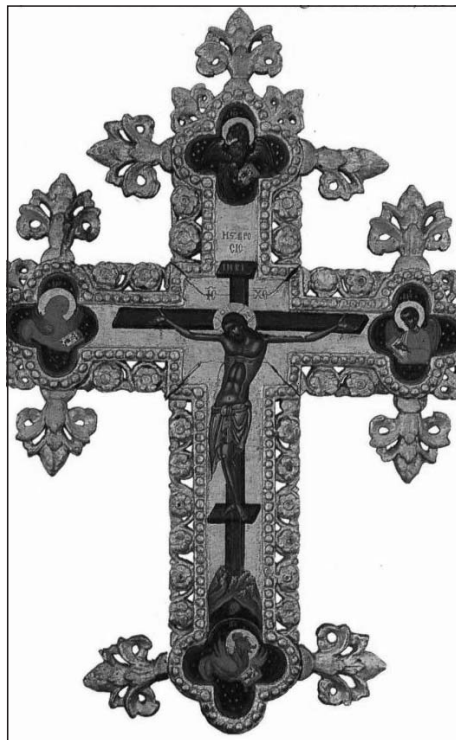
Питаш ме, Божији човече, откуд садашња криза, и шта она значи?

Ко сам ја да мене питаш о овако крупној тајни? „Говори кад имаш нешто боље од ћутања“, каже свети Григорије Богослов. Па иако сматрам да је ћутање сада боље од сваког говора, ипак из љубави према теби ево износим ти оно што мислим о питању.

Криза је грчка реч, и означава суд. У Светом Писму ова се реч употребљава много пута. Тако Псалмист говори: зашто се неће безбожници одржати на суду (Пс. 1, 5). На другом месту опет: милост и суд пјевам (Пс. 101, 1). Мудри Соломон пише, да је од Господа суд свакоме (Приче, 29, 26). Сам Спаситељ је рекао, да отац сав суд даде сину, а мало после опет: сад је суд овоме свијету (Јн. 5, 22; 12. 31). Апостол Петар пак пише: јер је вријеме да почне суд од дома Божијег (1 Петр. 4, 17). Замени реч суд са криза, па читај; Зато се неће безбожници одржати на кризи. - Милост и кризу пјевам. - Од Господа је криза свакоме. - Отац сву кризу даде Сину. - Сад је криза овом свијету. - Јер је вријеме да почне криза од дома Божијег.

До сада су европски народи употребљавали реч суд, место криза, кадгод их је сналазила нека невоља. Сада је само нова реч замењена старом, и разумљива неразумљивом. Кад је суша говорило се: суд Божији! кад је поплава: суд Божији! кад је рат или помор: суд Божији! кад су туче, зе-

мљотреси, гусенице, мишеви и друге беде, опет и увек - суд Божији! А то значи: криза кроз суше, криза кроз поплаве, кроз ратове, поморе итд. И садашњу финансијско-економску невољу народ сматра као суд Божији, но не говори суд него криза. Да би невоља била умножена неразумеванјем! Јер док се изговарала разу-

мљива реч, суд, знао се и узрок због кога је невоља дошла; знао се и Судија, који је невољу попустио; знао се најзад и циљ попуштене невоље. Чим је пак употребљена реч криза, реч неразумљива свима и свакоме, нико ништа не зна да објасни ни због чега, ни од кога, ни к чему? Само се тиме разликује садашња криза од криза, које су од суше или поплаве

или рата или помора или гусеница или друге неке напасти.

Питаш ли ме за узрок садашње кризе, или садашњег суда Божијег? Узрок је вазда за вазда увек исти. Узрок сушама, поплавама, поморима и осталим бичевањима рода људског, узрок је и садашњој кризи: богоотпадништво људи. Грехом богоотпадништва проузроковали су људи ову кризу, и Бог ју је попустио, да би људе пробудио, освестио, одуховио и к Себи повратио. Модерним гресима - модерна и криза. И заиста Бог се послужио модерним средством да уразуми модерне људе: ударио је по банкама, по берзама, по финансијама, по валутама новца. Испретурао је мењачке астале по васцелом свету, као негда у храму Јерусалимском. Произвео је небивалу панику међу трговцима и мењачима новца. Диже, обара, меша, збуњује, застрашује. Све, да би се охولة главице мудраца европских и американских пробудиле, освестили и одуховили. Да би се усидрени у луке материјалне сигурности сетили душе своје, признали своја безакоња и поклонили се Богу Свевишњему, Богу Живоме.

Докле ће трајати криза? Докле дух људи остане непромењен. Докле охоли проузроковачи ове кризе не капитулирају пред Свемоћним. Докле се људи и народи не сете, да неразумљиву реч криза преведу на свој језик, те с уздахом и покајањем не узвикну: суд Божији!

Кажи и ти, часни оче, суд Божији, место криза, и све ће ти бити јасно. Поздрав ти и мир.

Св. Николај Српски

УНИНИЈЕ (МАЛОДУШНОСТ, КЛОНУЛОСТ, ЧАМОТИЊА)

Униније је клонуло, малаксало душе, а малаксала душа, не имајући оно што јој је својствено по природи (бодрост и срчаност), не опире се храбро искушењима.

Униније не може да захвати очврсле душе, као ни што се добро учвршћено дрво не савија од напора ветрова.

Очи унилога непрестано се осврћу на врата, а мисао његова стално машта о посетиоцима. Шкрипну ли врата, и он скаче; зачује ли се глас, и он гледа кроз прозор, и не одлази од њега док му се не досади. Читајући књигу, он често зева и дрема, трља лице, протеже се подижући руке, одвртаћа очи од књиге, дуго гледа на зид. Вративши се књизи, прочита мало, па онда преврће листове, радознао да види крај текста, броји странице, шара по њима и, најзад, склапа је и оставља...

Као што болесник не може да поднесе тешко бреме, тако ни унил није у стању да испуни Божије дело, јер у онога су телесне силе у растројству, а у овога је нестало душевних сила... (Нил Синајски).

Душа рањена овом разорном страшћу успава се за свако стремљење ка добродетели и контролisanje својих духовних осећања (Јован Касијан).

Униније - то је издаја самог себе

Ко се предаје унинију (малодушности, клонулости, чамотињи) тај издаје самог себе. Храбро срце помаже души у борби против зла, а униније, напротив, помаже злу против душе...

Неки се предају унинију, говорећи: Како ћу да испуним заповести Божије, кад сам слаб и грешан? Али ако се човек реши да остави грехове своје, покаје се и искрено запроси од Бога помоћ, покајање га препорађа у нов, свети живот, а Господ га укрепљава благодаћу својом, и њему подвиг постаје лак и пријатан... (ава Исаија)

Како се униније побеђује

Сећање на смрт и казне јесте мач против демона унинија...

Будимо чврста срца зато што је слабост срца противна добродетели. Не будимо малодушни, ако нас захвати униније, него сами себе присиљавајмо, слично бодром путнику. Путник кад почне да слаби на путу, не одриче се циља даљег путовања, него теши себе речима: „Још мало, и доћи ћеш до конака, и одморићеш се“. И Господ, видећи како ми принуђавамо себе, даће нам снаге и олакшати напоре...

Који се предаје унинију далеко је од трпљења, као болесник од здравља. Добродетељ се познаје у трпљењу. А трпљење се обнавља и учвршћује, кад је ум заузет божанским поучавањима. Овим се ум гоји и стиче снагу, као тело од храњења здравим јелима. А ако ум одступа од ове благодати, он ће осиромашити и онемоћати. Зато храни ум свој божанским поукама и делима.

Блажен је онај који сваког часа негује у себи лепе и добре мисли и који је надом победио лука-

ву страст унинија, с којом се боре подвижници Господњи.

Блажен је који је себе у делу Господњем уподобио храбром војнику, који се бори и побеђује непријатеља...

Једном брату пред бденијем јавила се мисао: „Данас се одмори и немој ићи на бденије“. Али јој он одговори: „Ко зна, сутра, можда, нећеш ни устати, зато треба устати данас“. И за време рада јавила му се иста мисао: „Одмори се данас а сутра ради“. А он јој је одговорио: „Не, данас ради, а о сутрашњем дану брине се Господ... (Јефрен Сирин).

Од унинија лечи трпељивост и присиљавање себе на вршење Божијих дела. У сваком делу одреди себи меру и не остављај га пре него што га завршиш. Исто тако моли се разумно и усиљено, и дух унинија побећи ће од тебе... (Нил Синајски).

Главна што у нама производи дух унинија јесте то што он ослабљује, одбија од рада и учи лењости и нераду. Зато ће и главно оружје против њега бити: не одступај од посла, држи се посла. У том погледу као лек од унинија можемо да примимо рецепт светог апостола Павла: „Молим вас браћо,... старajte се да живите више у миру, да се бавите својим пословима и да радите својим рукама“ (1 Сол. 4,10-11).

Овде се запажају три момента: 1. живети у миру - што значи избегавати гунгуле и бучне скупове; 2. бавити се својим а не туђим пословима; 3. проводити време у раду а не у беспосличењу.

Као допуна горњем рецепту светог апостола Павла служи Његова наредба Солуњанима да се одвоје од сваког брата који живи неуредно (2 Сол. 3,6), тј. у нераду. У томе свети апостол даје себе за пример (2 Сол. 3,7-8)...

Лек против унинија је рад: Зато су свети оци толико препоручивали рад.

Код светих отаца у Египту настала је изрека: „Монаха који рада искушава један демон, а на нерадника напада безбројно мноштво демона“... (Јован Касијан).

НЕОПХОДНОСТ БОРБЕ ПРОТИВ ЗЛОПАМЋЕЊА

Сваки Хришћанин је дужан да избегава злопамћење, непријатељство и тужбе као пороке који неминовно вуку човека у вечну погинућост. Због тога треба предузети одређене мере.

1. Своју савест треба непрестано подсећати на страшне последице злопамћења. Онај ко ненавиди ближњег треба себи да објасни да самом том злобом погубљује све трудове и успехе на путу побожности: његова молитва се преобраћа у грех, дарове и приносе одбија Отац небески, и саму милостињу која се даје ништина не прима незлобиви Господ кога вређамо у лицу брата кога мрзимо. „Злопамтљиви је, - говори преподобни Атанасије Синаит, - туђ благодати Божијој и неће стећи опроштај грехова. Њему неће помоћи ни пост, ни сузе, ни исповедање вере, ни молитва, ни девственост, ни милостиња. Све је то немоћно ако постоји злопамћење“. И шта очекује злопамтљиви на Страшном суду по смрти која изненада може на свагда да га лиши сваке могућности помирења? Мири се са супарником својим брзо, док си на путу са њим, - предупредује Господ Исус, - да те супарник не преда судији, а судија да те не преда слуги и у тамницу да те не вргну. Заиста ти кажем: нећеш изићи оданде док не даш до последњег новчића (Мт. 5, 25-26). Та страшна одговорност за непријатељство, та неизбежна потреба за брзим и нелицемерним измирењем треба даноноћно да, као тежак камен, притиска срце свештеника који је (оптерећен) непријатељством. И како ће се он осмелити да приступи престолу Оца небеског и да се дотакне Бескрвне Жртве мира, имајући у срцу сатанску злобу?..

2. Не само претње и застрашивања Страшним судом Божијим, него и са-

мо мучно осећање злопамћења привело би у ужас сваког ко мрзи кад би погледао на себе оком вере и убеђења у непромењиву истинитост Речи Божије. Сунце да не зађе у гневу нашем (Еф. 4, 27), предупредује велики апостол. И тако, ко је засео у срцу злопамтљивог? Зачетник злобе, онај који има моћ смрти (Јев. 2, 14). Ко не

љуби брата свога остаје у смрти (1. Јн. 3, 14), уверава љубљени ученик Христов. Онај ко има злобу у срцу своје нека зна да више није Христов ученик и да у души више није Хришћанин. По томе ће сви познати да сте моји ученици, оцртава сваког Хришћанина Начелник наше вере, Господ наш Исус Христос, ако будете имали љубав међу собом (Јн. 13, 35).

3. То убеђење о погубним последицама злопамтљивости треба да побуди сваког оног који мрзи да се, при првом увиду (у своје стање), брзо окрене ка спасоносним средствима за исцељење, која су проверили богомудри оци подвижници. Међутим, световњак који није довољно искусан у борби са духовима злобе не треба да се ограничава само на чисто духовна средства, као што су: опроштај у срцу, молитва за непријатеља, размишљања о страдањима Господњим, будући да му, при свему томе, још прети опасност самообмане. Уз та средства потребно је показати и видљиве знакове помирења, наиме: мирољубиво објашњење на речима, спремност за чињење услуга, а изнад свега, пријатељску поверљивост према ранијем непријатељу.

4. Без сумње, врло је болно за увређено срце да прво приступи увредиоцу са смиреним предлогом помирења, али је једино под тим условом и могуће измирење! Свакако да свака завађена страна сматра себе исправном и мисли да с правом очекује први корак од противника. Главна тешкоћа је у томе ко ће се први окорити и смирено тражити опроштај!... Међутим, не само Реч Божија и свети оци, него чак сваки здраво мислећи човек може да расуди да је онај ко је увређен дужан да први пружи руку помирења ономе ко га је увредио, будући да је код невиног оптуженог и срце мирније, и савест чистија, и друштвено мњење наклоно. Напротив, одбијање помирења би му не само претило понижењем, него би и глас о његовом мирољубивом карактеру био доведен у питање. Са друге стране, положај увредиоца је веома неугодан и опасан, због чега је тешко од њега очекивати смирено уверење о неправедности и понизну скрушеност пред увређеним братом.

5. Невино вређани људи се често уздржавају од помирења из једног погрешног разлога, тј. сматрајући да

би својом кротошћу и трпљењем разних увреда и поруга само ободрили своје непријатеље, и уједно и све зле људе подстакли против себе. Тада би свако, сматрају, без страха могао да вређа кротког и смиреног. И супротно томе, онај ко са злом одгони једног непријатеља, самим тим предупредује остале од напада. Међутим, то је тако у световној мудрости која је земаљска, чулна, демонска (Јак. 3, 15), а не хришћанско-небеска. Какво је чудо у томе што нико не сме да напада на лава, посебно на бесног лава? Било би заиста невероватно чудо када би лав из преобиља своје свирепости постао кротка овца! Ми хоћемо да смо незлопамтљиви и кротки, али и да не трпимо никакве увреде и огорчења. Свети оци, међутим, уче да се кротост не само не боји увреда, него их чак иште и тражи понижења и бешчашћа, слично као што сујетни и честољубиви са ненаситом жељом траже сујетну славу. И да ли су уопште умесне за наравствени хришћански живот претпоставке да ће се на оног ко смирено поднесе увреду од једном сручити читава гомила злих људи? Бог неће допустити да се искушате већма него што можете поднети (уп. 1. Кор. 10, 13).

6. Зло трње се са великом муком и напором искорењује из нашег ослабљеног срца. Утолико пре злопамћење, тј. прво семе духа злобе, насађено у самој дубини самољубивог срца, не може бити истргнуто, како говоре оци, без проливања крви. Ту је потребна не само принуда, него чак насиље и добровољно мучење свог сопственог срца. Немој чекати погодан тренутак да се измириш са увредиоцем и не мисли да ће време исцелити твоју рану. Најбољи случај за помирење је онај који је најбржи, будући да време не лечи, него укрепљује злобу. Са протеком времена ти ћеш у увредиоцу да увидиш непомиљивог непријатеља. Због тога принуђавај себе на жртве сваке вр-

сте и колико је могуће брже. Ако је гладан непријатељ твој, нахрани га; ако је жедан, напој га (Рим. 12, 20). И ко хоће да се суди с тобом и кошуљу твоју да узме, подај му и хаљину (Мт. 5, 40). Таква сведочанства Речи Божије указују на то да ништа не треба штедети ради избегавања непријатељства и ради подржавања хришћанске љубави: ни имање, ни светску славу, чак ни оно најнеопходније за живот, па ни само одело.

7. Постоје весници, (тј. анђели) мира на земљи, синови Божији усред синова људских, блажени миротворци (Мт. 5, 9) који дишу љубављу према свему човечанству, који зло на чудесан начин претварају у добро, и непријатеље у пријатеље и једнодушну братију у Христу. Тим посланицима неба и треба прибегавати ради исцељења од непријатељстава и злопамћења. Уосталом, ти кротки анђели мира и сами и незвани сусрећу непријатеље и призивају их под тиху сенку мира и љубави. Само један услов се тражи од злопамтљивог: искрена поверљивост према богоизабраном миротворцу и свето убеђење у то да онај ко нас мири са братијом устројава наше спасење. С друге стране, онога ко одбија посредништво богоизабраних миротвораца очекује страшни удео, нарочито ако је обучен у свештену црквену власт! Ако ли ти згреши брат твој,- заповеда Господ Исус,- иди и покарај га насамом, и ако те послуша добио си брата свога. Ако ли те не послуша узми са собом још једнога или двојицу да на устима два или три сведока остане свака реч. Ако ли њих не послуша, кажи Цркви, а ако ли не послуша ни Цркву, нека ти буде као незнабожац и цариник (Мт. 18, 15-18). На тај начин злопамтљивац који одбија посредништво свештених миротвораца се у Цркви Христовој лишава права Хришћанина и постаје неверни незнабожац!

о. Срба

ШТА ЗНАЧИ БИТИ „ВРУЋ“ И БИТИ „ХЛАДАН“

Смисао ових речи је једноставан; треба бити врућ према добру, а хладан према злу. Неки људи још не знају стварно добро, но душа њихова не може да се мири са злом и Господ неће оставити таквог човека.

На велики петак ми слушамо како је апостол Петар заузимајући се за Господа одсекао уво Марку... Неко од св. отаца је рекао да је апостол вероватно хтео да му одсече главу, али је промашио. Господ не одобрава његов поступак, ни ми не можемо да се не радујемо што се у моменту, када су сви оставили Господа и разбежали се, нашао бар један човек који је хтео макар и тако да се заузме за Њега. И св. оци кажу да је управо због такве његове ревности (како неразумне) за Бога, њему било даровано покајање после одступништва и он је поново удостојен апостолства.

Тако је било и са апостолима Јованом и Јаковом Зеведејевим, када се Спаситељ приближавао Самарији и није био примљен. „Хоћеш ли Госпode да сведемо огањ са неба, као што је то Илија учинио“ запитали су апостоли. Ми сви знамо одговор Спаситеља. Но, нама је важно да схватимо, да није било те пламене ревности, такве неравнодушности према Господу и Његовој правди - љубав о којој им је говорио Христос, остала би за њих заувек само леп сан.

Тако је било и са апостолом Павлом поставшим од гонитеља Цркве њеним највећим апостолом.

Зашто Господ спашава једне грешнике, а друге не? Бог хоће све да спасе, но Он нас никада не спашава без нас. Њему је увек потребно нешто на шта би се ослонио у нама; рецимо на нашу устремљеност на добро и правду, које могу бити услед наше греховности искривљени. Но, који су свагда означени живим људским учешћем у томе, што се односи на саму суштину живота, неравнодушност према истини и правди.

о. Р.

ЖИВОТ ВОЈНИКОВЕ ЖЕНЕ

Живели смо убого на крају села. Имао сам мајку, даду (старију сестру) и бабу. Баба је ишла у старом зубуну и похабаној сукњи, главу је повезивала неком крпом, а око врата јој је висила кесица. Баба ме је воле-ла и пазила више од мајке. Мој отац је служио војску. О њему се причало да је много пио и да су га због тог послали у војску. Ја сам се као кроза сан сећао да је он долазио к нама на одсуство. Наша соба била је тесна и подупрта усредини ракљом, и ја се сећам како сам пузао уз тај подупирач, како сам се претурио и разбио главу од душему. И све до данас та белега ми стоји на челу.

Соба је имала два малена прозора и један је вечито био запушен крпама. Наше двориште било је тесно и неограђено. У средини је стајало старо корито. У дворишту је био само један стари оронули коњ; ми нисмо имали краве, имали смо две жгољаве овце и једно јагње. Ја сам стално спавао с тим јагњетом. Јели смо хлеб и воду. Код нас није имао ко да се прихвати посла; моја се мајка непрестално жалила на трбух, а баба - на главобољу и једнако се врзала око пећи. Радила је само моја дада, и то за себе, а не за породицу, куповала је себи хаљине и спремала се за удају.

Сећам се, мајка је била све бољеснија, а затим је родила мушко дете. Маму оставише у трем. Баба узајми од суседа прекрупне и посла чича - Нефеда по попа. А сестра оде да позове народ на крштење.

Скупи се народ, донеше три велика округла хлеба. Рођака поређа столове и застре их. Затим донеше клупе и чабар с водом. И сви заузеше места. Кад дође свештеник, кум и кума стадоше напред, а позади стаде тетка Акулина с дететом. Почеше читати молитве. Затим одвише дете и свештеник га узне и спусти у воду. Ја се

уплаших и повиках: „Дај дете овамо!“ Али се баба наљути на мене и рече: „Умукни, иначе ћу те изударати.“

Свештеник га загнури три пута и даде тетку Акулину. Тетка га уви у пелене и однесе у трем мајци.

Затим сви поседасмо за столове, баба изнесе две чиније с кашом, прели зејтин од конопље и послужи народ. Кад се сви наједоше, устадоше од трпезе, захвалише баби и одоше.

Ја одох мајци и упитах: „Ма, како му је име?“ Мати рече: „Исто као и теби!“ Дечачић је био слабашић; ноге и руке биле су му танушане и једнако је пиштао. Било кад да се пробуди по ноћи, он увек пишти, а мајка га успављује, певуши. Кркља, а ипак пева.

Једанпут се пробудих по ноћи и чујем - мајка плаче. Баба устаде и рече: „Шта ти је за име Христа.“ Мајка рече: „Дете је умрло.“ Баба наложи ватру, окупа дете, обуче му чисту кошуљу, пови га и стави под иконе. А када свану, баба изађе из собе и доведе чича-Нефеда. Чича донесе две старе даске и стаде правити ковчег. Направи малени сандук и стави у њега дете. Мајка седе крај сандука и пишкавим гласом стаде кукати и нарицати. Потом чича Нефед узне сандук под мишку и оде да сахрани дете.

Провеселили смо се само кад смо даду удавали. Дођоше једанпут к нама неки људи и донеше са собом велике округле хлебове и ракију. И стадоше нудити мајку ракијом. Мајка је пила. Чича Иван одреза кришку хлеба и пружи јој. Ја сам стајао крај стола, и прохтело ми се хлеба. Повукох мајку да се сагне и шапнух јој. Мати се насмеја, а чича Иван рече: „Шта је, хоће хлеба?“

И одреза ми велку кришку. Ја узех хлеб и одох у ћилер. А дада је седела у ћилеру. Она ме стаде припитивати:

„Шта људи тамо причају?“ Ја рекох: „Пију ракију.“ Она се насмеја и рече: „То они мене просе за Кондрашку.“

Затим почеше припремати свадбу. Сви устадоше рано. Баба је положила пећ, мајка је месила пироге, а тетка Акулина је испирала говедину.

Дада је обула нове ципеле, обукла црвени сарафан и ставила лепу мараму и ништа није радила. Кад су наложили собу, мати се исто тако лепо обукла и слегло се око нас много света - пуна соба.

Затим дојаше до наше куће три запреге с прапорцима. И у задњој запрези седео је младожења Кондрашка у новом кафтани и високој шубари. Младожења сиђе са кола и оде у собу. Дади обукоше нову бунду и изведоше је пред младожењу. Посадише младожењу и младу за сто, а жене их стадоше хвалити. Затим устадоше од стола, помолише се Богу и изађоше у двориште. Кондрашка смести даду у кола, а он седе у друга. Сви поседаше у кола, прекрстише се и одвезоше. Ја се вратих у собу и седох крај прозора, да чекам кад ће се вратити сватови. Мајка ми даде комад хлеба; ја га поједох и одмах заспах. Затим ме мајка пробуди, вели: „Долазе!“ Даде ми оклагију и нареди ми да седнем за сто. Кондрашка и дада уђоше у собу, а за њима много народа, више него раније. И на улици је било света и сви су гледали у наш прозор. Чича Герасим био је стари сват; он ми приђе и рече:

„Изази.“ Ја се уплаших и хтедох да утекнем, а баба рече:

„Покажи оклагију и реци: шта је ово?“ Ја тако и учиних. Чича Герасим стави пару у чашу и нали ракију и даде ми. Ја узех чашу и пружих је баби. Тад ми изађосмо а они поседаше.

Затим почеше служити ракију, пихтије, говедину; почеше певати и

играти. Чика-Герасиму принесоше ракију, он мало отпи и рече:

„Нешто је ова ракија горка.“ Тад дада ухвати Кондрашку за уши и стаде га љубити. Дуго су певали и играли, а потом сви одоше, и Кондрашка одведе даду својој кући.

После овога почесмо још оскудније живети. Продадосмо коња и последње овце, често нисмо имали ни хлеба. Мајка је одлазила да позајмљује од рођака. Убрзо је и баба умрла. Сећам се како је мајка кукала за њом и нарицала: „Драга моја мајко! Ко ме си оставила, јадну, чемерну? Ко ме си оставила своје несрећно чедо? Где ћу наћи добра савета? Како ћу проживети свој живот?“

И тако је она дуго плакала и нарицала. Једанпут сам отишао с момцима на друм да чувам коње, и видим - иде војник са торбицом преко рамена. Приђе момцима и рече: „Из којег сте села, момци?“ Ми рекосмо: „Из Никољског“ - „А да ли живи код вас војникова жена Матрјона?“ А ја рекох: „Живи, то ми је мајка.“

Војник ме погледа и рече: „А јеси ли видео свога оца?“ Ја рекох:

„Он је у војсци, нисам га видео.“ Војник рече: „Па, хајдмо, води ме Матрјони, донео сам јој писмо од твога оца.“ Ја рекох: „Какво писмо?“ А он ми одговори: „Хајдмо само, видећеш.“

„Па, хајдмо онда.“

Војник пође самном али тако брзо да га ја ни трчећи нисам могао достићи. И дођосмо ми у нашу кућу. Војник се прекрсти и рече:

„Добар дан!“ Затим скиде шињел, седе на душему крај врата, стаде разгледати собу и рече: „Зар вас је само толико у кући?“

Мајка се смела и ништа не говори, само гледа војника. Он рече:

„Где је мајка?“ - и заплака. Тад мајка притрча оцу и стаде га љубити. И ја му се успентрах на крило и узех га пипати. А он престаде да плаче и поче се смејати.

Затим дође народ, отац се са свима поздрављао и причао да је за стално дошао кући јер је одслужио војску.

Кад дотераше стоку, дође и дада и пољуби се са оцем. А отац рече:

„Чија је ова снаша?“ А мајка се насмеја па рече: „Своју кћер ниси познао.“

Отац је поново позва к себи, пољуби је и упита како живи. Затим мајка оде да направи кајгану, а даду посла по ракију. Дада донесе литрењак запушен хартијом, и стави га на сто. Отац упита:

„Шта је то?“ А мајка одговори: „Ракија за тебе.“ А он ће на то:

„Не, ја већ пет година не пијем; а кајгану ми дај!“ Прекрсти се, седе за сто и стаде јести. Затим рече: „Да се нисам мануо пића не бих ни подофицир постао, нити бих ишта донео кући, а овако, хвала Богу.“ Он извади из торбице новчаник са новцем и даде га мајци. Мајка се обрадова, узмува се и однесе да га склони.

Затим, кад се сви разиђоше, отац леже да спава на задњој душеми и мене стави поред себе, а мајка леже крај наших ногу. И дуго су разгова-

рали, скоро до поноћи. Затим сам ја заспао.

Ујутру мајка вели: „Ох, немам дрва!“ А отац вели: „Имаш ли секиру?“ - „Имам, али је сва зубаста, тупа.“ Отац се обуче, узе секиру и изађе у двориште. Ја истрчах за њим.

Отац скиде мотку с крова, стави је на трупцац, замахну секиром, брзо је исцепа, донесе у собу и рече: „Па, ево ти дрва, ложи пећ, а ја ћу сад поћи - потражићу да купим грађу за кућу у дворишту. И краву треба купити.“ Мајка вели: „Ох, много новца треба за све то.“ А отац вели: „А ја ћу ради-ти. Па и орач, ето, стаса!“

Отац показа на мене.

И отац се прекрсти, заложи се хлебом, обуче се и рече мајци:

„Ако имаш свежих јаја, испеци у пепели за ручак.“ И изађе из куће. Отац се дуго није враћао. Ја стадох молити мајку да одем по оца. Она није дала. Ја хтедох да одем, али ме мајка не пусти и изби ме. Седох на пећ и почех плакати. Уто отац уђе у собу и рече:

„Зашто плачеш?“ Ја велим: „Хтео сам да пођем по тебе, а мајка ми није дала, још ме је избила,“ и још гласније заплаках. Отац се насмеја, приђе мајци и стаде бајаги да је бије, говорећи: „Не биј Фећку, не биј Фећку!“ Мајка бајаги заплака, отац се насмеја и рече: „Ето како сте ти и Фећка лаки на сузе, одмах заплачете.“

Затим отац седе за сто, стави ме уза се и повика: „Па, сад, мајко, дај мени и Фећушки да ручамо: гладни смо.“

Мајка нам даде каше и јаја и ми почесмо јести. А мајка упита:

„Па, шта је с грађом?“ А отац одговори: „Купио сам: осамдесет рубаља у сребру, липовину, као стакло белу. Причекај, частићу сељаке ракијцом и они ће ми је у недељу пренести.“

Отада смо почели лепо живети...

*Прича сељака
Лав Толстој*

СИЛАЗАК СВЕТОГА ДУХА НА АПОСТОЛЕ

Беседа

У име Оца и Сина и Светога Духа, Прослављамо велики Господњи празник Свете Педесетнице. Празник Духова или Свете Тројице-Тројичиндан. Ово је дан у који је, по обећању Господа Исуса Христа, Свети Дух сишао на апостоле. Васкрсли Христос, пошто је увјерио ученике у своје Васкрсење, а прије Вазнесења, заповједио је апостолима да остану у Јерусалиму. Данас се испунило и последње обећање Спаситељево: „А кад дође Утјешитељ, кога ћу вам послати од Оца, Дух истине, који од Оца исходи, и он ће свједочити за мене“ (Јов. 15,26). Док су били једносушно сви апостоли са Богородицом, заједно на молитви, изненада настаде хука са неба. Хучање као кад дува вјетар. Свјетлост испуни кућу у којој су боравили апостоли и показаше им се раздјељени језици као огњени, и сиђе по један на свакога од њих. И напунише се сви Светога Духа, и стадоше говорити другијем језицима, као што им Дух давао те говорачу (Д.Ап. 2,3 и 4).

Ова велика радост догодила се у педесети дан по Васкрсу. Педесети дан по јеврејској Пасхи, дат је Мојсију Синајски закон- десет Божјих заповјести. А радосна вијест Христовог Јеванђеља испунила је и обасјала апостоле и три хиљаде нових следбеника, који се послје проповједи апостола крстише: „Духом Светим и огњем“. Тако је основана прва хришћанска црква у Јерусалиму и зато с правом кажемо за овај празник да је то рођендан Цркве Христове. Ово и јесте продужетак Цркве из Старог у Нови завјет и у вјечност. Оснивач и глава Цркве је Господ Исус Христос-Богочовјек, друго лице Свете Тројице.

По учењу Спаситеља које Црква чува кроз вјекове, а св.Апостоли, светитељи и богоносни оци и учитељи Цркве тумаче и преносе са покољења на покољење, вјера наша хришћанска јесте вјера у СВЕТУ ТРОЈИЦУ. Бог и Господ наш један је у својој суштини, а тројичан по лицима. Прво лице Свете Тројице Бог Отац је Начело и почетак, Сведржитељ и творац свега видљивог и невидљивог. Друго лице Свете Тројице Бог Син једносуштан је Оцу, првјечно се рађа од Оца, а као Јединородни Син Очев дошао је на свијет ради нашег спасења и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве и постао човјек. Треће лице Свете Тројице Бог Дух Свети који од Оца исходи, а заједно са Оцем и Сином прославља и слави јер је једна суштина, један Бог и Господ. Суштину Божију не можемо докучити и сазнати својим ограниченим разумом, можемо примити само вјером. „Бога нико никада није видио, Јединородни Син који је у наручју Очеву он га објави“. Тако вјерујемо и тако исповиједамо и молимо се у символу вјере. Наш српски православни народ крстећи се крстом са три прста крсти се у име Свете Тројице, Оца и Сина и Светога Духа. Са вјером изговара кратку молитву у име Бога и Свете Тројице. То је темељ вјере наше православне.

„Бог је дух и који му се моле у духу и истини треба да се моле“. Зато се и ми драга браћо и сестре помолимо истински и од свег срца и из дубине душе своје, да нас Бог благослови, да нам подари здравље и спасење, да нас оживотвори и васкрсне на чињење добра и испуни обиљем дарова животворним Духом Божијим. Да нам подари љубав и слогу какву су имали први хришћани. Да упокоји сроднике наше, браћу, војнике и војсковође у рајском и миомирисном

насељу своме. Да избави из непријатељских руку све страдалнике, прогнанике, затворенике.

Ми украсисмо храм наш цвијећем и зеленилом. Оплетени вијенац понијећемо кућама и ставити поред иконе. Имајмо на уму значај и симболику зеленила, као што Творац одјева природу у зеленило, љепоту и шаренило цвијетова и цвијећа, тако се душа наша украшава даровима Светога Духа, а дух наш одмара у зеленилу и смирености неисцрпне љубави и благодати Божје.

Велика је сила Светога Духа Господњег. Када се о Васкрсу сваке године у граду Јерусалиму саберу вјерници из свих крајева земаљских, благодатни огањ Божји сиђе само код православних хришћана. То је непобитан доказ да Бог својим животворним и Светим Духом чува и руководи Цркву и вјеру нашу Православну.

И данас је Дух Свети са нама док на овој саборној молитви и жртви побожно и искрено призивамо животворно име Његово.

Жив је Бог наш и жива је вјера наша, јар је оживотворава и испуњује животворни Дух Божји. Зато крштавајмо и вјенчавајмо дјецу. Исповједајмо се и кајмо за своје гријехе. Причешћујмо се истинитим тијелом и крвљу Христовом у св.Тајни причешћа. Молимо се Богу и испуњавајмо заповјести Господње, да бисмо се и ми осветили и задобили Царство Божје.

Благослов Бога Оца и Сина и Светога Духа да буде са свима вама. Амин!

О Тројичиндану,
У храму Св.Пророка Илије
у Сокоцу

ђирођојереј Момир Васиљевић

ПОЕЗИЈА

ПУТ У КАРЕЈУ

И док тирајект њо Егејском мору
 њлови према Светиој Гори.
 Ја са неописивом радошћу
 Православне манастире гледам
 који су Божанска љепоћа
 Оног шћо долази с неба.
 Док се моја душа шћо љепоћи диви
 тирајект њолако према Дафнију мили.
 Ту аућобус за Кареју чека,
 а у мени срце куца као на извору река.
 О Кареју њусћиња си велика била
 а сад си град шћо се уздиже
 на монашка крила.
 Йепоћу и монашку славу
 шћо си сћекла Кареју
 захвална буди Богу
 и Србском Светиом Оцу Саву.
 О Кареју гряду монаха.
 У шћеби је исћосница мала
 сунцем окућана
 задужбина Србског принца
 шћу се Свети Сава њодвизава.
 Кад моја грешна нога
 њпред исћосницу шћвоју сћаде
 срце ми заигра као сћруна
 на гуслама.
 А очи се исћунуше сузама
 јер грешник из далека дође
 и на кољена њаде, да славу
 ода свом духовном оцу.
 Поћресају се моје земаљске косћи
 кад цјеливах свће њећролазне мошћи.
 И икону Мајке Божје Млекоћићићелћнице
 која једина у Православном свијету
 сћоји на десној сћрани
 и исћосницу Савину брани.

Савина је црква мала
 фрескама живоћисана.
 А уз цркву мала враћа сћоје
 која у исћосницу њраво воде.
 Која је сва од сћићена,
 њуна мрака и хладна зрака.
 Ту на њоду у живоћу
 још Савина сћолица сћоји.
 Ту икона и кандило сћално бдије
 шћу је Свети Сава у њодвижу живо.
 Сћићене миришу на зној и мољћиву
 колико се Светић њодвизава.
 Моја грешина душа и блудно шћјело
 њребрази се у неко свијетло чудно бијело.
 А душа се исћуни љубави и мира
 кад видје шћић свог Духовног Пасћира.
 У великој Божијој слави
 Пасћир Србски шћу се слави.
 Све овдје мирише љубављу,
 смирном, ѡамјаном и Светић мошћима,
 мирис који њије од овог ѡролазног свијетла,
 већ долази са неба у вечној слави овенчани,
 Овде шћиће славе Госћода
 дрвеће се њише и ѡклања Творцу,
 а вјетар шумелћ ѡје Небеску Лићургију,
 и све слави свога Творца, Бога Оца.
 Вољени Боже на свему шћи хвала
 шћо се моја грешина душа
 духовног блага нагледала.
 Да ли на овом свијету ѡсћоје ријечи
 да се може оћисаћи шћа Божанска љепоћа
 и мијо мирис који је извор
 вечног живоћи.
 Исћред исћоснице видим Аћос
 сав у маћли, а исћред њега је
 Хилендар ѡун вјечне љубави...

Раденко Вуковић
 Пале

С' БОГОМ СИНЕ

У бескрајном ѡлавећинула неба
 ѡражи мајка очи свога чеда.
 Помози ми свемоћући Боже да
 издржим, срце ми се киди.
 Ти ми, Боже ѡзва дијеће моје,
 да шћи служи, и шћеби се ѡреда.
 Оћросћи ми шћо ѡрољевах сузе
 Ти си вијечан, и чувај ми сада чедо моје.
 У одаје црквенога дома,
 оде сине, а нећије ми рећи, сада
 ѡлаче мајка шћвоја.
 Твоје ријечи ућјехе и наде, осћаће
 ми у сћећању моме.
 Твоје очи и блаженсћво мира
 шћвоју мајку још у срце дира.
 Ти си сине ѡнос мога дома
 осћић с Богом драга душо моја.

Бранка Вукадин

БОГ ЈЕ У ТЕБИ

Не ѡражи Бога у висинама неба,
 не ѡражи Га шћмо, гдје не шћреба!
 Све да сћићнећ горе, нашоа Га не би,
 јер, - Бог је у шћеби!
 Заћо га ѡшћићуј,
 срцем Га воли,
 гријехе окај,
 за милосћ моли!
 Кад увече лећнећ, да се ѡредаћ сну,
 додирни руком срце, видјећнећ,-Бог је шћу.
 Он њије зао, и њије љућ,
 увијек шће води на ѡрави ѡућ.
 Заћо Га ѡшћићуј,
 срцем Га воли, гријехе окај,
 за милосћ моли!
 Бог је свјећлосћ шћвога сванућа,
 Бог је ѡућоказ шћвога бесћућа,
 Бог шће сћворио, Он је са шћобом
 због шћога и шћи буди са Богом!
 Заћо Га ѡшћићуј,
 срцем Га воли,
 гријехе окај,
 за милосћ моли!

Војислав Анђелић

ИСТИНСКА СЛУЖБА (наставак са 15. стране)

А Ђирилу није досађивала чама. Пре свега био је врло рад што је остао сам на парохији. Отац Родион премештен је на другу парохију месец дана после свега јављања владици. Владика није хитао да пошаље другог. Ђирилу није била тешка маса послова, и он је на време свршавао све требе. На свакој терби он је имао прилику да се позна макар са којом страном сељачкога живота. Он никад није одбијао понуде да поједе на даћи, да руча на крштењу, итд. Свуда ја туда било прилика да својим парохијанима покаже како мисли о овом или оном предмету. Сељаци су се били на то навикли, и слушали су га без оне формалне пажње, која допушта да се одмах и заборави што се је чуло. Проповеди у цркви није говорио. Он је држао да обучавање кроз проповеди није баш удесно. Проповед је као један део службе, који се слуша па се и поборава. Он је хтео да беседи с њима у самом животу, у раду, у сред онога свега што у животу бива.

Ђирилу се чинило да његов рад већ доноси плода. И само то већ га је веселило што је трговина с требама била уништена. Парохијанин ја само јављао да у кући има крштење, свадбу, или опело, и црквени се обред свршавао без икаквих разговора. Још је Ђирило опазио да на ручковима или вечерама, где је он бивао, домаћини нису нудили више од две чаше ракије, и гости су чак и другу с нећкањем примали.

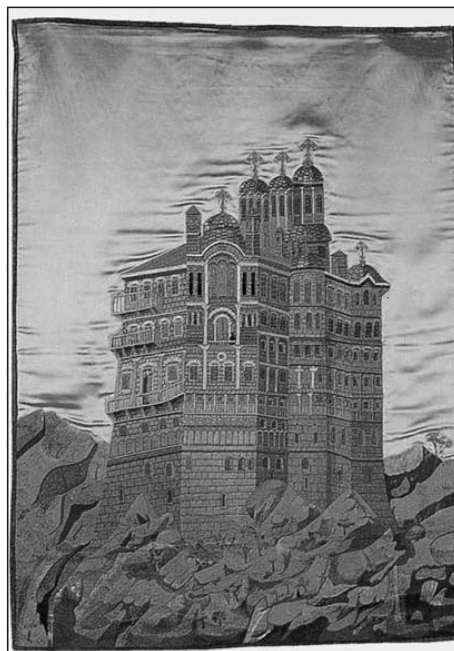
Истина он је знао да се онде, где њега нема, пије као и пре, и да су пивнице у Лугову врло добро раде. Али само оно уштевање пред њим, ипак га је веселило; он се је надао на навик.

Осим силних послова у црквеној служби, Ђирило је трошио много времена и око школе. Он је походио школу скоро сваки дан, и врло је јадиковао што учитељ ради свој посао преко срца, што не мари за своју службу.

- Што сте се примили учитељства, кад вам се тај рад не мили, кад не осећате призива к њему? питаше га Ђирило када се он већ ваљда стотинити пут јадиковаше на своју службу.

- Призива? одговараше овај: - сваки човек има призив да једе хлеба, мој појка!

Ђирило узме обарати такав поглед. Он је ватрено доказивао да се тако не може живети, да тако, рецимо, и може мислити какав обућар, али не може учитељ. И који тако мисли, он грешни!

- Е, мој попо! - говорио би учитељ: - исто сам тако говорио и ја пре осам година, а сада, пошто сам мало поживео, видим да је то лудорија. Живот је једна мук и невоља. Једно само остаје - ожени се, добити уза жену двеста десетина земље и одати се на јекномију.

Учитељу, Андреји Каљужњеву бејаше тридесет година. Пореклом је из градске чиновничке куће средњег реда, учио се у гимназији, али је на прелазу из шестог разреда у седми пао, и оставио школу. Три године се спремао час у војну службу, а час на универзитет, или у фабрику као радник. О селу он није ни појма имао. Нешто је слушао о народу, и о бескорисној служби на просветном пољу

међу сељацима, и то му се онда док је био још млад, милило. Али му се истинска служба показа досадна. Оне мисли које му је ветар био донео, ветар је и разнео, и Каљужњев с временом поста радник за сами свој хлеб, радник који свога посла не разумева, коме је занат досадан, и који тражи штогод друго.

Ђирило је радо походио спахинуцу. Нада Алексијевна свакад га је примала радо и чак с неким заносом. Она је свакад тражила у животу оно што излази из реда обичности, а овај сеоски попа, толико образовани, да су се с њим могли водити теоријски спорови, попа који је водио рат против оних истих мана које су њу одбијале од свештених лица, попа који тежи да уведе у живот мисли које су и њој биле миле, бејаше за њу читаво откривење. С почетка га је сматрала само као појав занимив, али је ипак сумњала и очекивала када ће он у ње заискати мало пиће за своје краве, или коју ливаду да укосу сена, или ма што друго, на што ју је био навикао отац Родион и његов бивши другар. Али Ђирило није искао никад ништа. Једном чак она га сама упита: да ли му не треба што у домаћој јекномији, и понуди своје услуге.

- У мене јекномије и нема! - одговори Ђирило: - а и да имам, ја у вас не бих искао ништа!

- Ене, ене! А за што?

- Ето за што, ја с вама, Богу хвала, живим лепо, а чим бих примио од вас ма какву материјалну услугу, одмах бих почео од вас зависити, и макар за једну јоту ви бисте ме мање уважавали.

Нади Алексијевној, „допадне се“ оригинални попа. У оне вечери, кад су њих троје бивали заједно где је Мура била само слушалац њихових беседа, она је изазивала њега да искаже своје погледе на живот, и нехотице, овда онда, и она је причала сву своју историју.

- Знате ли шта? отворено рече Ђирило, слушајући њене приче о животу у Москви и у Јевропи: - ви досад нисте ни живели, ви сте само терали своје ђуди, своје ђефове.

И ту развије своју теорију. Живети се може само у селу где је и природа истинска, и људи истински, и невоља истинска. Живети без користи за кога год другога, јесте и без смисла и чак увреда. Сваки може наћи какво било углавном где може бити од користи. Не треба се напињати да се створи какво големо дело: учини што било корисно, и већ је у твом животу учињено што се учинити могло.

- Кажите ми, оче Ђирило, рашта се мени по некад чини да сте ви први истински искрен човек, кога ја сретам у животу? упита га једном Нада Алексијева.

- Молим, молим, опростите! Искрених људи има у свету; ја сам их доста срето! - ватрено одговори Ђирило. - Ви их нисте опажали зато, што сте на људе гледали с висине и олако. Може бити да сам ја први човек ком сте ви учинили част да се загледасте у њега онако како треба.

Наста пролеће. У априлу Мура већ преста одлазити Крупејевој. Њезино стање бејаше озбиљно. Писаше у град Ани Николајевој, она дође и доведе са собом бабицу. Тек што протиница прекорачи праг од црквене куће, она се натмури горе од ноћи. Извежбане очи њене одмах видеше да се благостање младога пара кроз готово целу годину није ни уколико увећало. Овде онде опажали су се трагови праве сиромаштине. Њезин поглед, који је навикао устављати се и на ситницама, упи се у величку рупу на чаршаву којим бејаше сто покривен. У намештају није ништа уништено, али не беше ништа ни приновљено. Све је стајало онако како је намештено још први пут, то јест, оскудно, као у соби какве сиромашне гостионице: астали, диван, кревети, ормани, неколико столица, огледало на столу, диван, сат, и иконе у углу. Она обиђе авлију, вајат, шталу - и све нађе празно. Нема кола, нема својих коња, нема управо ништа. Сиђе у подрум - ни ту не нађе пића, нити ичега другог што се у подруму држи. „Ништа немају, ништа нису стекли!“ с болом у души мишљаше протиница: - „Моја је кћи просјакиња“. Сада се она сама обрати Текли и стаде

распитивати. С Муром се није могло говорити зато што је на ком добу. Њу Текла лепо закла својим извештајем.

- Боже мој, Боже мој! говорила је она с истинитом тугом: - шта се ово у нас ради? Ја немам речи да вам све испричам. Све се купује: млеко на стаклета купујемо; скоруп, масло, све, све из дућана узимама! Немају зашто краву да купе! Спахница нудила две. То ми је њен настојник казивао - није примио. „Не могу, вели, да примам дарове!“ Треба ли куд да оде - у поштару узима коње... Хоћете ли веровати да сирота поша штеди и које јајце више да потроши! А у њеном стању сами расудите како је то! Дохотка никаква! У пређашњих попова крчи амбар од жита, не зна шта ће с њим. Има ћурака, има прасаца, има телади, и свашта, свашта. А сад ни новаца не узима... Ето како се ради!... Ђакон и ћак тек што не умиру од глади. То вам ја говорим саму истину...

- Шта је ово? Шта је ово? у очајању мишљаше Ана Николајева: - зар сам ја ово спремила мојој кћери? - Хтела је говорити с Ђирилом, али је помислила да то неће ништа помоћи. - Ја ћу лепо отићи преосвештеном а натераћу и оца Гаврила, да и он пође. Нека га он обавести. Не буде ли ништа, узеху Муру и одвезе је кући. Одиста шта је ово и како је? Ако он хоће да се посвети што није отишао у калуђере? Зашто се је женио? Јадна моја Мурка!...

С Ђирилом Ана Николајева није готово ни говорила и старала се чак да и не гледа у њега, а у Муру је пиљила с тугом и уздицањем. Рођење се сврши срећно; протиница оста девет дана а како Мура уста с постеље, оне се опрости и оде узевши са собом и бабицу. Није хтела сачекати крштење, само је узела од Муре реч да ће сину наденути дедино име - Гаврило. Она оде с тврдом намером да ради...

Марија Гавриловна врло срећна преболе порођајне болове. Уставши с постеље, она се већ осећаше готово здрава и дојила је синчића прекрасним млеком. Малишан бејаше здравичак. Крстише га, и наднуше му име Гаврило. Кумовали су

му Нада Алексијева и Ђак Дементије, који стојећи напоредо с спахницом бејаше у неописаној забуни. А кад се сврши крштење, и кад се Крупејева спремаше да иде, он улови тренутак на стубама, где не бејаше никога, те је као кум замоли за десетину земље да посеје бостан. Нада Алексијева даде му одмах и он бејаше необично задовољан. На скоро после тога догоди се оно што су одавно очекивали у Лугову. Једно - то бејаше у суботу пред вечерњу - црквени чувар смотри да к цркви прилазе са два коња кола старога кроја, која су се страшно струцкала јер нису имала пругла. Из кола помоли главу најпре нека мила женска страна и упита:

- Где је овде кућа свештеника оца Родиона Манускриптова?

- Оца Родиона кућа? Запита са свој стране чувар: - а што ће вам она, кад у њој нема никога? Има по године како је отац Родион премештен!

Тада се женска глава трже унутра, а јави се глава мушка и проговори:

- Помози Бог, драги! рече она пријатним тенором: - ти по свој прилици црквени чувар?

- Са свим тако. Ја сам црквени чувар.

- А ја сам свештеник, на место оца Родиона. Покажи нам његову кућу, ми ћемо тамо живети. Ми смо ту кућу купили.

Чувар лагано скиде капу и опет тромо рече:

- Изволите! Одведе их до саме куће и ту виде да се великим друмом приближују троја која с намештајем и свакојајим покућанством. После он оде Ђирилу и јави:

- Нови попа, који је одерђен на место оца Родиона, дошао је.

- А, дошао је? Врло ми је мило! - рече Ђирило и помисли: „Сад то није тако страшно. Мој је обичај већ пустио корен.“

- И тако је млад као и ви, оче! додаде чувар.

На то Ђирило не рече ништа, али помисли: то је боље. Млађи ће ме лакше разумети него стари.

(Наставиће се)

СВ. НИКОЛАЈ СРПСКИ (V дио)

Људи који не могу владаћи својим срцем, још мање могу владаћи својим језиком.

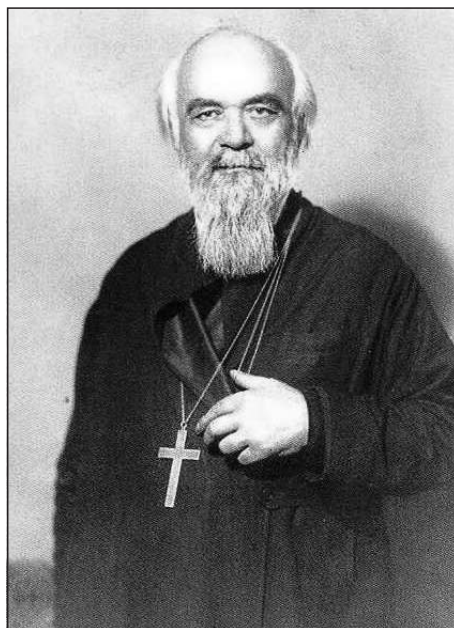
(Св. Николај Српски)

На крају прошлог миленијума, на Западу је промовисана књига „Heavenly Serbia. From Myths to Genocide“ (у преводу: *Небеска Србија. Од митова до геноцида*), аутора Бранимира Анзуловића, која говори да су Срби у протеклим ратовима починили геноцид, готово због тога што је тај наводни нагон за експанзијом вијековима храњен митовима, првенствено митом о Боју на Косову, али и митом о сеоби Срба. Теза се своди на то да је управо Српска Православна Црква та која је као вишевијековни стожер српског народа и чувар српског националног идентитета, током вишевијековног ropства под Турцима, те митове убризгавала у српски ум. Као „највећи кривци“ за тако нешто окривљени су Владика Николај Велимировић и отац Јустин Поповић, јер су били највећи духовници и мислиоци српског народа, те су сви напади уперени према њима.

Дакле, Српска Православна Црква се окривљује зато што никада у својој историји није била спремна да свој народ остави на милост или немилост свјетских освајача и окупатора. Срби су криви што су слободољубиви. Срби су криви што су живи. То је она права кривица која се приписује Владици Николају. А бесмислена оптужба за његов наводни антисемитизам је само смицалица да се праве намјере сакрију. Напа-

дом на Св. Николаја напада се Српска Православна Црква. Нападом на Српску Православну Цркву напада се српски народ и ништа више.

Апостол Павле у Посланици Титу (1,15) говори: „Чистима је све чисто, нечистима и невјернима нечист је прво њихов ум и савјест“.

„Оно што виде очи светих људи, то наше очи не виде. То што је видео свети старац ћелијски многе српске очи ни данас не виде помрачене предрасудама и страстима“, рекао је у бесједи, на дан славе Св. Николаја, епископ црногорски Амфилохије.

Неосноване су све оптужбе за његово животно дјело. Владика Николај није показивао ни трунку мржње према људима било које друге вјере или нације али то му није сметало да свим својим бићем воли и ради за своју нацију. Тиме је он показао да љубав и дјелат-

ност за своју нацију није мржња и зло према другима. Ту велику лаж Србима су наметнули идеолози комунистичког поретка.

„Познато је да је Филип Македонски једном приликом рекао: Не постоји град у Атини, кога путем једне хетере или магарца натовареног благом нећу освојити. Нико међу великашима, па чак и у народу, сем Демостена, није озбиљно схватио ове Филипове ријечи. Подобно овоме, ни доајен нашег времена, Владика Николај, сем ређих покушаја, код људи од пера и науке није ни проучен, ни довољно схваћен. Због тога му, до данас, није дато мјесто у реду српских великана.“ - рекао је, у бесједи приликом отварања научног скупа „Владика Николај - у свом и нашем времену“, митрополит дабробосански Николај, у Србињу, 1997. године.

Током свог земаљског живота Епископ Николај, углавном није одговарао на разне нападе и клевете. Понекад би само понављао ону народну, „ко другог клевета - себе оптужује“.

Свети Владика Николај, као и сви велики оци Цркве у прошлости, био је велики духовни реформатор. Све што је урадио или написао било је у служби велике духовне обнове српског народа. Личност и дијело Владике Николаја у тим напорима морају бити непроцењиви.

Оним који су га критиковали, говорио је: „Пазите да бацајући се каменом на побожни и прости народ у цркви, не погодите Господа Христа!“

Љубомир Ранковић, уредник „Гласа Цркве“ наводи: „Дело св. Владике Николаја захтева објек-

тивну и свестрану процену и оцену. Оцена личности и дела владиног морају бити лишени предрасуда и површности. Мудри и разборити народи настоје да свестрано проуче и осветле личност и стваралаштво својих великих људи, како би њихов углед и пример искористили за узор генерацијама које долазе. Владика Николај Велимировић цео један век ужива у српском народу огроман углед и неприкосновен ауторитет. Одлуком о његовој канонизацији Свети архијерејски Сабор је потврдио оно што српска народна душа осећа већ деценијама.“

Неосноване су све оптужбе за антисемитизам. У књизи „Кроз тамнички прозор“ он, истина, критикује Јевреје, али прије свега за њихово упорно христорство које су наметали Европи и њеној култури. Међутим, цијело владино стваралаштво свједочи о безграничној хришћанској љубави према сваком човјеку и васцјелој Божијој творевини. „Речи о Свечовеку“ су искрена исповјест његове хришћанске душе и слика његовог односа и става према човјеку и према свијету.

Свакодневне колоне поклоника моштима Св. Николаја најбољи су доказ да је борба против вјечних људских вриједности увијек била узалудна, што уске људске душе претешко схватају. Бранитељи лика и дјела Владике Николаја нека постану још оштрији у заштити његовог имена а они који га клеветају и нападају нека ућуте и схвате да се о његовом светом имену не може расправљати јер стварно нису достојни тога.

*Одабрала:
Нађа Глобовац*

Србине брате, теби се обраћам, да те нешто упитам. Не устављај волове твоје, и не задржавај плуг твој. На питање моје можеш одговорити и оруђи. Не питам те за пут, да би морао дићи руку са плуга и показати ми пут. Не иштем ти воде, да би морао престати с орањем и повести ме на извор. Гле, ти цео дан ореш и цео дан мислиш, и мисли твоје остају затворене унутра у теби. Хоћу да те упитам о нечем што је унутра у теби, на што ми можеш одговорити држећи руке на плугу и корачајући лагано браздом за воловима.

- Да ли још гори кандило вере унутра у души твојој? Да ли имаш довољно уља у кандилу твоме, и да ли ти је светло унутра у души твојој? Србине брате, гори ли у теби кандило вере?

То је моје питање, и то сам хтео да те питам, али не у име моје. Не питам те у име моје него у име родитеља твојих који те вером Христовом крстише и крвљу Христовом причестише;

и питам те у име ђедова и прађедова твојих, који их препуног и пламеног кандила вере своје налише и зажегоше кандило вере у души твојој;

и питам те у име оних даљих предака твојих, који у ропству од пет стотина година под Турцима не дадоше да се кандило вере у њима угаси; када се за пола хиљаде година беше угасила српска слобода и држава, једино што они одржаше неугашено то је кандило вере у душама њиховим;

и питам те у име оних твојих предака који јуначки примише смрт за веру своју на коцу и конопцу, као бесправни робови, у мраку робовања;

и питам те у име оних још даљих предака твојих који с честитим кнезом Лазаром на Косову битку бише и за Крст часни живот свој положише;

и питам те у име оних твојих славних и честитих кнежева, благоверних царева и благочестивих царица, опет предака твојих, који окитише ову земљу твоју славним задужбинама, белим црквама и манастирима, одакле су сви нараштаји српски после њих доливали уља у кандила своја и зажегали треперави пламен вере свете;

и питам те у име светих Патријараха српских, часних свештеника и монаха, који кроз векове борбе, и муке, и искушења и тиме чуваше онај свети огањ вере у Србину да се не угаси, као прави светлосци и духоноси;

и питам те, најзад, у име оног најсветијег духовног праоца твога, у име оног моћног и милог Саве, оног неустрашивог мужа и плачљивог молитвеника, који је исплакао срце своје пред живим небесима, да би се у народу српском до конца векова очувао свети пламен вере.

У име те велике и племените војске твојих благородних предака, чију си крв и дух и веру и ти наследио као законити наследник, у име њихово а не у име моје ја те питам, племенити Србине брате: да ли још гори кандило вере унутра у души твојој?

(Св. Николај Српски)

О СЕЋАЊУ НА СМРТ

У свим делима својим сећај се краја своџ и никада нећеш зџреишии

(Сир. 7, 39)

На капији једног од средњовековних градова на бакарној плочи је био угравиран натпис: „Путниче, можеш да сазнаш имена свих оних који живе у граду, а имена умрлих зна само Бог.“ Шта знамо о својим прецима? Могуће је да знамо само неколико имена уназад до прадеде или чукундеде, а даље се све губи у некој непробојној тами. Тако ће се и наша имена памтити само неколико генерација, а затим ће се она избрисати из сећања људи, као што дете брише с табле слова написана кредом. Можда ће још неко време на нас подсећати гроб обележен каменом на којем стоји натпис, али ће затим и он бити предат забору, савијен с земљом. Не месту где се налазио биће саграђене нове зграде или прокрчени путеви, а остаци неиструлелих костију, помешани с земљом, биће избачени заједно с грађевинским шупом.

Испред нас је бездан вечности, иза нас - бездан небића; сваки дан нас приближава гробу. У овом свету живимо као у тамници, изречена нам је смртна пресуда. У сваком тренутку смрт, као затворски стражар, може без куцања да уђе на врата и поведе сужња - нас - на место погубљења.

Наш живот личи на уску стазу зараслу у бодљикаво шибље и изровану каљугама. Ни сами не схватамо како смо се нашли на

њој; дата нам је заповест да идемо, крај овог пута је гроб. Време нас као звер у потери за пленом приморава да идемо напред, не дајући нам ни за тренутак да се зауставимо како бисмо одахнули.

Или је време попут реке чија бујица се не зауставља ни дању ни ноћу - ма шта човек да ради, речни ток стално јури напред од извора ка ушћу, без обзира на то да ли човек ради, спава, забавља се или седи за столом, време бешумно наставља да тече.

Сунце, звезде, безбројне милијарде далеких светила попут острва у космичком океану - све је потчињено времену, све има свој почетак и свој крај. Некада, у детињству, чинило се да је дан дуг, и изгледало је да сунце лагано путује од истока ка западу, као да огромно око није желело да одвоји свој поглед од земље. Међутим, са сваком годином дан као да постаје све краћи, као да се убрзава ток времена, као да човеку само

промицање дана и ноћи пред његовим очима - попут кадрова у филмској хроници - говори: „Жури, остало је још мало времена, време је новац за који се купује вечност.“

Или време личи на ледом прекривену падину: човек нема за шта да се ухвати, нема на шта да се ослони, клизи наниже, а испод његових ногу је провалија. Наша земља је гробље, гробље по којем корачамо, тела мртвих се претварају у прах и овај прах присуствује у новим облицима живота. Међутим, да ли смо ми ова тела која су закопана у гроб? Човек се родио с једним телом, а умро је с другим: само наше тело се непрестано мења, а то значи да телом сматрамо бујицу материје која под дејством нама непознатих сила поприма одређени облик. Као што река пролази кроз корито које остаје исто, иако се сваког тренутка мења вода у њему, тако и наше тело, узима из околине и враћа у њу откидајући од себе. У чему је онда суштина његовог јединства? У самој човековој души. Душа напушта тело, и оно се претвара у леш. Значи, видљиво умире, а суштина живота је у невидљивом. Видљиво је смртно, невидљиво - бесмртно. А ми ипак најчешће себе поистовећујемо с видљивим.

У скандинавским бајкама постоји прича о непобедивом витезу с којим нико није могао да се пореди по снази и храбрости. Једне ноћи овај витез усни чудан сан. Широка арена за такмичење, он излази и изазива на дуел сваког противника који пожели да ступи с њим у борбу. Витез је унапред сигуран у своју победу. Три пута

позива супарника на бој и одједном... у сусрет му излази погрбљена старица. Витез је гледа с чуђењем, али га она неочекивано зграби својим јаким рукама и он осећа да га снага напушта и да постаје беспомоћан као дете. Затим га старица подиже изнад земље и лагано гуши.

Он се буди у бризи и недоумици: „Шта значи овај сан?“

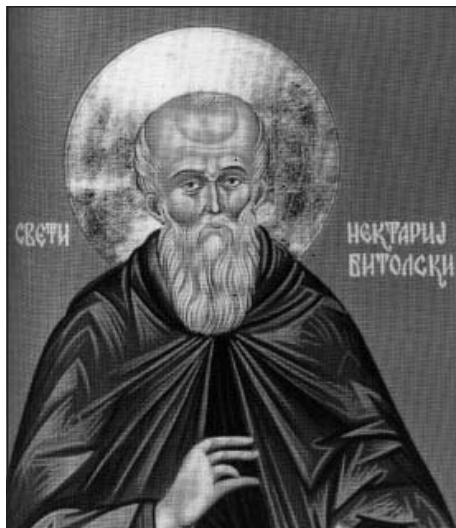
Нико није могао да га одгонетне и само је један мудрац - отшелник рекао:

„Сматрао си да си непобедив, али постоји супарник који је јачи од тебе. То је време, њега још нико није победио. Оно ће те учинити славим попут детета, угушиће те у свом кошчатој загрљају. Овај сан ти је послат да се не би гордио због своје снаге. Доћи ће старост кад ће те снага напустити, а затим - смрт.“

Човек се плаши да се сећа смрти и у томе је један од узрока његових падова у грех. Он пије из чаше у коју је убачен отров и не жели ништа да зна о том отрову. Прођи улицама града - хоћеш ли наћи много кућа у којима никада нису оплакивали мртваца, хоћеш ли наћи много дворишта кроз чију капију није изношен мртвачки сандук? Човек је мислио да нешто поседује, али се испоставило да му је све што је имао било дато само на зајам.

Наш живот личи на облаке који плове небом. Они мењају свој облик: почињу да личе час на снежне планине, час на чудовишта из бајки, час на царске дворце, а час се поново претварају у безобличне сенке, у праменове магле, који се топе у небу, као гомиле леда у пролеће.

Наш живот личи на сан, а смрт на буђење. Човек се пробудио, и све што је било у сну остало је у власти минуле ноћи. Оно што је сматрао животом, у ствари је било умирање, а за оно што је сматрао смрћу испоставило се да је живот. Он је животом сматрао испуњавање пожуа и страсти свога тела, али је све прошло без трага, као налет буре. Пет чула је било свега пет рупа у тамници кроз које је разликовао само нејасне сенке, али их је смрт затворила као што се затварају жалужине у кући, а само тело се показало као леш који је носио на себи.

Човек је сликом смрти сматрао гроб у који закопавају његово тело, сам гроб му је изгледао као бездана црна јама, у којој ће нестати распавши се у земљи, као што се кап кише губи у океану, нестаће у црној космичкој ноћи где нестаје свест, где остаје само празнина која нема краја. Међутим, показало се да то није крај његовог постојања, да то нису врата у подземље која су замандљена кључем и на која је натрпа-

но камење, већ рођење у нови живот. Све оно што му је изгледало као главни циљ на земљи: власт, богатство, наслада, - показало се као тамни негатив постојања. Видљиво је, неставши, постало невидљиво, а оно невидљиво је постало једино реално.

Оно што свет назива лепотом јесу у ствари тренутне сенке које нестају са сванућем; капљице које блистају на сунцу; пахуљице које личе на мале звезде, које се, падајући на земљу, претварају у блато. Дивимо се цвећу, али се оно брзо претвара у прах који личи на пепео. Наше погледе мами зелено лишће дрвећа, али оно у јесен жути, пада с грана као стара одећа, лежи на путевима као гомила отпада и ветар га развејава по пољу или скупља код ограда као сметове снега. Људи кажу: „Какво предивно лице!“ Колико песама и стихова је сачињено ради величања земаљске лепоте, а у шта се ова лепота претворила - у смрдљиви гној! Где су очи које су некада поређене с тиркизом или ахатом, с бојом мора или небеским плаветнилом? Оне су се претвориле у сукрвицу и слуз и истекле из очних дупљи, попут последњих суза.

Земаљски живот је бесмислица кад га људи чине циљем за себе. Уколико желе да исцеде из њега напатак насладе, као што се из гроздова винове лозе цеди вино, он се претвара у горку чашу пелена. Страст је мед помешан с отровом. Срећа на земљи је сенка која се не може стићи: човек трчи за сопственом сенком, а она бежи од њега. Међутим, ако се на живот гледа као на пут ка вечности, он

се открива души као велики дар: тада његове тамне дубине бивају обасјане светлошћу, тада човек схвата зашто живи, зашто пати, у име чега се бори. Тада све стаје на своје место и човек постаје свестан да му је живот дат како би заувек стекао образ Божији или обличје сатане.

Време уништава све видљиво, трагичност смрти прожима све што постоји, као да трзаји бола потресају васељену, али за хришћане се иза пучине овог бурног мора отварају обале земље обећане.

*

Човек пролази кроз три стадијума постојања. Први је пренатални период, кад се формира његово тело. Други је земаљски живот, кад се формира његова личност, кад се његова воља опредељује да ли ће бити на страни добра или зла, кад се решава главно питање: његов однос према Богу. Трећа је улажење у вечност, кад се открива онај душевни садржај који је човек стекао у свом земаљском постојању. Последњи чин историје човека и човечанства биће свеопште васкрсење мртвих и коначно одвајање (разлучење) добра и зла.

Добар је само Господ, зато је истинско добро које прелази у вечност богоуподобљење, а зло је губитак образа Божијег и уподобљење демонима. Обично човек дефинише добро као земаљску добробит, као могућност да реализује своје страсти, а зло - не као грех који разједа душу, већ као неповољну спољашњу ситуацију или телесне болести. Због тога време и снагу користи како би

стекао благостање у овоземаљском животу. Међутим, налазећи се у бујици времена где све нестаје, он узалуд губи снагу: иза спољашњег не види унутрашње, иза покрова времена - вечно, и умире не припремивши се за смрт, као пацов који се полакомио на мамац и пао у замку. Понекад овакав мртви пацов с кичмом пребивеном од федера држи у зубима парче мяса - као свој последњи плен...

Свети праведни Јован Кронштатски пише да мисли о земаљском приземљују душу. А мисли о греху и слике греха скупљају се у дубинама нашег сећања, и ако не буду омивене покајањем и молитвом, остаће у вечности у души као печат демона, као жиг одбачености. Човек умирући оставља земљу, али оно што је сакупио у свом срцу - добро или зло - иде за њим. Кад читамо хронике минулих векова, о царевима и јунацима, о њиховим подвизима и труду, о добру и злу - о свему што су учинили, питамо: „Где су? Да ли је неко од њих остао у животу? Има

ли неког цара који би вечно царовао? Има ли богаташа који би се златом искупио од смрти? Има ли тврђаве или замка чије камење време не би могло да разруши? Има ли таквих дубина у којима смрт не би пронашла човека?“ Од неких су остала само имена која су се сачувала у летописима сачуваним до нашег доба. А имена многих су заборављена као што су заборављени и њихови гробови.

У историјским бурама нестају називи народа и земаља - тако ветрови и кише срањују са земљом надгробне хумке. Само, док су се раније у гроб стављали злато и украси покојника, сада се због злата одвијају расправе и свађе поред тела које се још није ни охладило. Највећа тврђава био је Вавилон, а шта је остало на месту прве престонице света? - Гомиле цигле и камења слеплених смолом од угља, која се стврднула од времена. Шта се догодило с највећом светињом Јерусалима, с његовим Храмом? - Од њега је остао само део зида назван Зидом плача. А колико држава се налазило на месту данашње Сахаре и сада је погребено испод њеног песка као у огромном саркофагу!

Ако ноћу подигнемо свој поглед, видећемо небо као огроман океан што блиста од звезда које личе на далека острва од бисера и дијаманата. Космос с архипелазима сазвезђа изгледа нам безграничан и бесконачан, али он тоне у другом, за нас невидљивом бездану који се назива - време.

Архимандрит
Рафаил Карелин

ХРИШЋАНСКО ВЛАДАЊЕ ПРЕМА НЕПРИЈАТЕЉУ

Врхунац хришћанске љубави к ближњему је љубав према непријатељима, која се стара, да врати добро за зло. Непријатељ наш је онај, који нас мрзи, па гледа, да нам ма како науди. Па и саме непријатеље треба хришћанин да љуби, јер то му налаже сам Исус Христос речима: *Чули с'ије да је казано: Љуби ближњега својега, и мрзи непријатеља својега. А ја вам кажем: Љубиће непријатеље своје, благодислајће оне који вас куну, чиниће добро онима који вас мрзе и молиће се за оне који вас vriјеђају и љоне. Да будите синови Оца својега који је на небесима; јер Он својим сунцем обасјава и зле и добре; и даје дажд љаведнима и нељаведнима* (Мт. 5,43-45).

За ову узвишену дужност и врлину није знао назнабожачки свет, па ни најславнији мудраци у њему. У Мојсијевом закону било је додуше заповеђено, да се нека добра чине и непријатељу. (Исх. 23,4. сл.); али опште заповести, да треба љубити непријатеље, није било у њему. Тек из уста Исуса Христа чуо је свет узвишену заповест: *Љубиће непријатеље своје!*

Хришћанска наука препоручујући нам љубав према непријатељу, не захтева, да свагда попуштамо непријатељу и његовим пакосним намерама и рђавим делима, не тражећи законите одбране за учињено нам зло; јер кад би се све увреде и неправде праштале, биле би рђавим људима одрешене руке, да чине зло добрима. Ако је дакле хришћанин увређен, или му је учињена не-

правда, он може против тога тражити законити лек, само не треба то да чини из освете и жеље да другоме шкоди, већ да своје право одбрани и да уклони од себе веће зло; да се врши правда, а зло и неправда да се угушује.

У осталом хришћанин треба и непријатељу да указује обичне знаке љубави, и да је спреман учинити непријатељу личне услуге, ако би он дошао у такав положај, да би му затребала његова нарочита помоћ.

Разлози, због којих смо дужни и са непријатељем благо поступати, јесу:

- заповест и пример самог Исуса Христа, који није своје непријатеље мрзио, већ се за њих у самртним мукама на крсту Богу молио речима: *Оче опрости им, јер не знају шта чине* (Лк. 23,34);

- Христово обећање, да ће се и нама наши греси опростити, ако и

ми будемо другима увреде праштали. (Мт. 6,14);

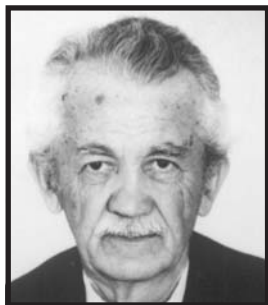
- благо поступање са непријатељем најбољи је начин, да му срце умекшамо, и његову мржњу умекшамо, јер се зло најбоље добрим побеђује, по речима св. апо-

стола Павла: *Ако је, дакле, љавдан непријатељ твој, нахрани га; ако је жедан, нађој га; јер тако чинећи згинуће живо уљевље на главу његову. Не дај да ти зло љобиједи, него љобиједи зло добрим* (Рим. 12,20-21). Такво владање према непријатељу показује и великодушност и духовну јачину, која је у стању, да победи две јаке страсти: мржњу и освету, које обично из мањег зла стварају веће; јер у кога је толико покварености, да другоме нанесе увреду, у тога ће бити још више воље, да на увреду увредом одговори.

М. П.

*Упокојио се у Господу наш
сарадник Милош М. Мочевих*

МИЛОШ М. МОЧЕВИЋ (1922-2005.г.)

Прије скоро два мјесеца (06.04.2005.г.) упокојио се чика Милош М. Мочевих велики зналац и обожавалац историје свог српског народа.

Рођен је у селу Каралићи (МЗ Крупац) наомак Сарајева. Дјетинство је провео у родном мјесту, гдје је завршио основну школу, а потом као најстарије мушко дијете у родитеља почео да обавља тешке послове, како би помогао оцу солунском добровољцу и ратном инвалиду да прехрани породицу. Тако је дочекао као деветнаестогодишњак почетак другог свијетског рата.

Прикључио се са својим рођацим и комшијама општем српском устанку у одбрани од усташке камене. Његов патријархални одгој, те очев пут у претходном рату одредили су га да буде на страни антифашиста и антикомуниста, што значи да је стао у редове Равногорског покрета генерала Драже Михајловића.

Упролеће 1943. год. буде заробљен и депортован у затвор у Зеницу. Изложен глађу и тортури оболијева од тифуса и само захваљујући божијој помоћи успјева савладати ову тешку болест. Из Зенице их у мјесецу августу, на изузетно високим температурама у теретним вагонима без минимума хигијенских услова (без воде, хране, санитарне хигијене) шаљу у непознато. Присјећао се како су са нестрпљењем очекивали шта ће се десити при-

ликом доласка у Славонски Брод. Хоће ли воз кренути у правцу Загреба, односно Јасеновца гдје би им сигурно био крај, односно у правцу сјевера гдје би постојала нада да се преживи. Ипак су имали среће, ако се то може назвати срећом, десило се ово последње, воз је кренуо према мађарској граници, те даље према Њемачкој.

До одредишта су дошли само они најснажнији, јер пут је трајао неколико дана, а третман су имали као обична марва.

У логору су били изложени огромној тортури, гдје су их у току дана слали на имања да обављају ратарске послове за њемачке породице. У логору је имао доста пријатеља и познаника из сарајевско-романијске регије са којима је радо одржавао контакте све док су били живи. Издвојио бих посебно пријатељство са Ђорђем Николин из Вршца, који се поред тешког здравственог и материјалног стања када је код нас букнуо рат одмах јавио и понудио смјештај за цијелу породицу (1992. године).

Приликом једног бомбардовања Американаца 1945. г. логор буде погођен, а он тада лакше рањен. Лијечио га је заробљеник, доктор Станоје Стефановић, касније познати професор, хематолог на Београдском медицинском факултету. Са њим је осамдесетих постао кућни пријатељ.

Ослобођење из логора дочекао је у Њемачкој 20-ог марта 1945.г. што је увијек до своје смрти обиљежавао као свој други рођендан.

По повратку у земљу одмах се укључио у обнову, па је после проведеног извјесног времена у мјесном одбору у Касиндолу распоређен у срез Сарајево. Затим је радио у жељезари Зеница, „Витаминци“ из Бања Луке, па Грађевинском факултету и др.

Почетком педесетих година формирао је породицу, касније добио сина и кћерку и живио у центру града све до почетка шездесетих, а потом саградио кућу у Војковићима гдје је живио све до смрти. Радни вијек је завршио као инспектор у СО Илића као честит и до краја принципијелан и поштован службеник.

Слободно вријем је углавном проводио читајући многе књиге углавном из српске историје, као и

дјела познатих српских и руских писаца. Радо би цитирао Његоша, Андрића, Глишића, Толстоја, Достојевског и многе друге.

Посебну пажњу је посветио новијој српској историји, тачније Првом свијетском рату, и у њему, сматрао је, најснажније, великој улози српског народа, биткама, прије свих, Церској и Колубарској, које се и данас проучавају у војним академијама неких великих земаља.

Колико су му материјалне могућности дозвољавале посјеђивао је и српско гробље у Солуну и многа мјеста, споменике, цркве и манастире у Србији и Босни.

Посебно се ангажовао на прикупљању података о Солунским добровољцима из ових крајева, као и о њиховим потомцима.

Био је члан удружења Солунских добровољаца из Београда, као и сарадник часописа „Солунски добровољац“.

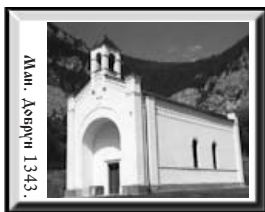
Писао је многе чланке о познатим српским војсковођама, личностима, пријатељима српског народа. Сматрао је комунисте и Броза великом обманом Срба, који су му нанијели неслагљиву штету, са дугорочним посљедицама. Задњих 6 година био је стални сарадник листа „Дабар“.

Карактерисала га је скромност, поштење, па је зато презирао грамзивљост, лоповлук, похлепу за влашћу како би се стекла на непоштен начин огромна богатства, што је карактерисало, сматрао је многе данас Србе на високим положајима. Знао је да каже да о скромности и родољубљу краља Петра I, војвода Степе, Мишића, и других великана тог времена ови данас ништа не знају, нити желе да знају.

У сталној нади да ће Срби ипак успјети, након вјековних патњи и страдања заокружити свој простор у своју државу и да смо можда баш сада најближи том циљу, чика Милош је окончао овоземаљски живот, упокојио се једне тихе прољетне вечери у болници Касиндол.

Нека му Бог душу прости и помилује, вјечна му радост.

*Васо Керлејџа
Сарајево*

И Н

Број 31

ДАБРОВ ИНФОРМАТОР

О Р М А Т О Р

Поводом снимака злочина над заробљеним муслиманима

ГОСПОДЕ, НЕ ПОНОВИЛО СЕ!

Постала је редовна појава да одређени кругови преко јавних средстава информисања траже да се Српска Православна Црква изјасни о појединим појавама и догађајима, неvezаним за Цркву и њену мисију, одмах по њиховом захтјеву. Слично се понавља и ових дана, када је цело српско друштво, које у апсолутној већини чине православни верници, најоштрије осудило убиства заробљених муслимана. Искуство претходних тешких година научило нас је да је - без обзира на оно што као истину потенцирају медији - потребно сачекати да се, колико је могуће, утврди да ли постоји чињеница и хронолошка веза између догађаја који нам се приказују у „пакету“. То се потпуно посведочило и у начину на који је снимак благослова датог групи униформисаних лица од стране једног православног свештеника повезан са снимком стрељања несрећних муслиманских заробљеника.

ГОСПОДЕ, НЕ ПОНОВИЛО СЕ!

Пре извесног времена могли смо да на телевизији гледамо је-

дан страшан, мучан снимак. Реч је о документарном снимку читавог процеса стрељања неколико младих људи у цивилним одељима од стране наоружане групе униформисаних лица. Гледајући, сазнали смо да је реч о убиству муслиманских заробљеника, које су починили људи српске народности - припадници паравојне формације Шкорпиони.

Било је, заиста, тешко гледати ове мучне снимке, читав овај виртуални видео-запис хладнокрвног убијања ненаоружаних, немоћних цивила, како због више него очигледне младости побијених жртава тако и због бездушне суровости починиоца овог злочина, који су читав догађај пропратили ужасним, нељудским (мало је рећи циничним) коментарима, недостојним цивилизованих људи. Све то, без икакве сумње, за-

служује критички коментар сваког нормалног човека, недвосмислену осуду убица и искрено саучешће над страдањем недужних цивила - посебно због тога што се, гледајући читав овај приказ, може закључити да је он сниман свесно, намерно, као део неког необјашњивог садистичког ритуала.

Нема, сигурни смо, никога (без обзира на националну и верску припадност) кога неће потрести овај догађај. Овај снимак у потпуности оживљава све болне страхоте рата који је до сада унесређио толике појединце, породице и народе, рата који је, све доскора, био наша заједничка судбина и заједничка несрећа. Али уз овај снимак срамотне егzekуције цивила, приказана је и једна додатна сцена у којој православни свештеник даје благослов групи војника за које можемо да претпоставимо да припадају поменутој јединици такозваних Шкорпиона. У реакцијама наше јавности после гледања шокантног снимка појавили су се и коментари који сасвим произвољно и апсолутно погрешно тумаче природу везе ових двају - међусобно временски раздвојених - догађања. Због тога је важно да се на ову тему каже неколико неопходних речи, а у циљу откривања истине о свему овоме.

Ником нормалном не пада на памет да са себе скида део одговорности за све оно што се догађало у последњем рату. Тешко је на све што се догађало гледати „објективно“, „непристрасно“, без људских страсти, страхова, предубеђења, без оваквог или онаквог историјског контекста - посебно јер је овде најчешће била реч о грађанском рату и братоубилачкој борби између

до тада блиских људи, сарадника, суседа, пријатеља и рођака. У вртлогу оружаног сукоба, ретко шта остаје кристално јасно - осим, наравно, ако нисте, унапред и коначно, учеснички опредељени.

Српска Православна црква није судска институција. Није ни држава... Она је, просто, скуп свих крштених православних хришћана, богочовечанска заједница, чувар вере и Предања; учи-

тељ јеванђелских врлина; духовни и морални регулатор и коректив друштва; народна утеха и лична исповедаоница, непрекидни позив на преображај и покајање. Црква се бави проблемима људске душе и смисла живота. Она није никаква и ничија политичка организација. Зато се од ње не може очекивати немогуће, нити оно што би, можда, неко

хтео. Она се, напосто, не може и не сме инструментализовати - нити да нешто уради, нити да нешто не уради, по нечијој жељи и потрби. Ми нисмо у Цркви никакав „скуп безгрешних личности“; нисмо нека издвојена „елита избраних“, нити шта томе слично. Ми смо спремни да на себе примимо грехе и патње свакога ко нам се обрати, спремни да учинимо што год можемо на мирењу и праштању - и у рату и у миру.

Али свако од нас има своју савест, своје виђење ствари и догађаја, по мери свог тумачења мисије коју је преузео. Посебно је то присутно у изузетним приликама, када су смрт и страдање ближи него иначе. Тада свештеник често добија на важности, а његови поступци - на значају и одговорности. Није лако, ни безначајно, бити духовник, исповедник, сведок, саветник, избор последње наде. Наравно, све се чини по слободној вољи и на позив оних који се свештенику обраћају за помоћ и благослов. Свештеник не иде силом, нити ради спољашњег ефеката. Никада се не сме наметати, никоме и ништа не сме да наређује. Ту је где је потребан, позван, добродошао.

Самим тим, свештеник је уз оне који од њега очекују утеху - као учитељ уз свој разред, родитељ уз своју породицу, пријатељ уз пријатеља. Не зато што не осећа туђе муке и не зна за неке другачије потребе, већ зато што је свој међу својима - начелом слободног избора, братске и јеванђелске љубави. Никога Српска Православна Црква не одбацује, нити потцењује. Никога не сматра странцем, никога безначајним, никога непријатељем. Ми нисмо ту да судимо и осуђујемо. Ми смо ту да се молимо за спас

душа, да нико не чини злочин, да нико не узме, тек тако, на себе страшно право узимања туђих живота. И тако је било одувек.

За оне који не знају, поменућемо да су, после Првог светског рата, сви официри српске војске били седам година одлучени од Причешћа, подофицири - четири, а обични војници - две године. Јер, иако је рат био од свих доживљен као одбрамбени и ослободилачки, сама чињеница да се морало ратовати - дакле, и одузимати туђи живот - била је довољан разлог за покајничко осећање и канонску епитимију. А пре одласка у рат наши тадашњи ратници (од обичних редова, па до генерала) су се молили, заједно са свештеницима Српске Православне цркве, за спас своје душе - прихватајући одлазак на ратиште као жртву, знајући да их чека тешки грех борбе са непријатељем, да их чека смрт, или још горе: одузимање живота противничким војницима. Све то припада антиномијама рата, ирационалном парадоксу ратовања, ситуацијама које се не могу ни предупредити ни лако решити. Постоји нека велика, страшна тајна у сваком рату. И никоме није лако у рату, са смрћу која просто подрхтава између супарничких положаја.

Заиста није лако процењивати ни унапред просуђивати шта ће се дешавати после заједничке молитве, по одласку војнике на бојиште. Неписан је обичај да свештеник и у таквим, трагичним околностима испрати вернике молитвом и благословом, као увек (при рођењу, склапању брака, у разним животним приликама, при испраћају до гроба...)

Синод СПЦ

Фојо вијесѝ

БОГОРОДИЦА У ДРВЕТУ

Вишеград, 13. април,

Комплекс манастира у Добруну, сваког дана добија нове садржаје у очекивању скорог одласка ћири ускотрачном пругом из Мокре Горе, преко Вардишта.

Један од скромнијих је и ово старо, издубљено стабло, са иконом Богородице. Ради се о занимљивом експонату, а налази се одмах поред пјешачког „Павловића“ моста преко Рзава, гдје привлачи поглед и пажњу све бројнијих посјетилаца овог манастирског здања.

С.Хелеѝа

КАНОНИЗАЦИЈА СРПСКИХ СВЕТИТЕЉА У ОБНОВЉЕНОМ МАНАСТИРУ ЖИТОМИСЛИЋУ

У недељу, 15. маја 2005. године, Светом Архијерејском Литургијом, којом ће, у манастиру Житомислић, код Мостара, Епархија захумско-херцеговачка, началствовати Његова Светост Патријарх српски Г. Павле, уз саслуживање свих Архијереја Српске Православне Цркве, почиње овогодишње прво редовно заседање Светог Архијерејског Сабора.

Том приликом ће бити освештан обновљени манастир Житомислић и извршен свечани чин канонизације новопросијавших исповедника и мученика унетих у Диптих Светих Православне Цркве, који су пострадали за Живу Веру у време Првог и Другог светског рата; и касније од стране безбожних комуниста.

После Свете Архијерејске Литургије биће одржана Свечана Академија.

Овим молитвеним свечаностима присуствоваће и високи званичници Србије, Босне и Херцеговине и Републике Српске, чланови Краљевског Дома Карађорђевића и велики број угледних личности из јавног и културног живота.

МАНАСТИР ЖИТОМИСЛИЋ - Благовештења Пресвете Богородице из XV века, обновљен је 1563. године. У историјским списима 1583. и 1599. године помиње се први игуман Житомислића Јован и Милисав Вукашинов из села Црнићи. Из године 1602/1603. постоји сачуван запис мајстора Вукашина из манастира Ораховице, уклесан на капителу јужног стуба житомислићке цркве. Године 1609. довршен је живопис житомислићког храма по поруџбини игумана Саве, трудом и трошком јеромонаха Максима. Монаси манастира Житомислића у XVII веку постају и хилан-

дарски игумани. Затим је вековима братство било јако и утицало је на живот Срба у тим крајевима.

У јуну 1941. године усташе су побиле цело братство манастира Житомислића и бациле у Видоњску јаму, на десној обали Неретве. Манастир је опустео. Крајем 1941. године манастирске конаке су запалили усташе и Немци, пошто су претходно опљачкали ризницу, архиву и библиотеку. Манастирска црква је тада била милошћу Божјом сачувана.

У недељу 3. фебруара 1991. године у Житомислићу, свечано су сахрањене мошти житомислићких Новомученика. Затим су Хрвати, половином јуна 1992. године, манастир спалили и срушили. Сестринство са игуманијом Евпраксијом и духовником игуманом Јованом (Недићем) избегло је из манастира неколико седмица пре хрватске агресије.

НОВОПРОСИЈАВШИ ИСПОВЕДНИЦИ И МУЧЕНИЦИ

Презвитер Момчило Гргуревић
Свештеник Доброслав Блажевић
Протојереј Милан Божић
Јеромонах Миахило Ђусић
Протосинђел Јован Рапајић
Свештеник Јован Зечевић
Свештеник Божидар Јовић
Протојереј Богдан Лалић
Свештеник Трифун Максимовић
Свештеник Велимир Мијатовић
Свештеник Божидар (Божина) Минић
Епископ Варнава Настић
Протојереј Марко Поповић
Протојереј Димитрије Рајановић
Свештеник Реља Спахић
Свештеник Лаза Ђулибрк
Свештеник Саво Ј. Шилџак

Свештеник Саво Шкаљак
Свештеник Милорад Вукојичић
Свештеник Ратомир М. Јанковић
Протојереј Михаило Јевђевић
Свештеник Душан Н. Пријовић
Свештеник Добросав Соковић
Игуман Нестор Тркуља
Архимандрит Серафим Џарић
Свештеник Андрија Д. Шилџак
Протојереј Слободан Р. Шилџак
Протопрезвитер Симо Бањац
Протопрезвитер Мирко Стојисављевић
Протопрезвитер Милан Бањац
Протопрезвитер Вукосав Милановић
Протопрезвитер Милан Поповић
Презвитер Родољуб Самарџић
Свештеник Дамјан Штрбац

ОСВЕЋЕН ХРАМ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У ОЗЕРКОВИЋИМА

Озерковићи, село на сред горе Романије. Иако доста завучено, као и сваки БИСЕР који се у некој дубини налази, тако и ово мјесто има свој бисер, ХРАМ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ, тек подигнут и данас освећен.

Јутро као и свако романијско, пуно росе и свјежине, са благим повјетарцем који је миловао НОВОПОДИГНУТИ ХРАМ, и који је доносио свјежину и мирис тамјана из кадионице младог ђакона.

многих силаска Бога у долину плача. Да нас ободри оснажи и утврди на путу истине и живота.

Ко би магао опишти тај догађај ко се смије дрзнути да описује и тумачи Божји Чин, ал и то мора неком пасти у удио.

Храм који спаја и Босну и Херцеговину и Црну гору и Православну Далмацију, баш ту у срцу ГОРЕ РОМАНИЈЕ.

Три звона огласише долазак ми-

Сам чин освећена текао је тихо мирно као мало кад. Осјетила се Благодат Божија, да су сви у храму осјетили сродност: СВИ СМО ЈЕДНО У ХРИСТУ.

Кумови и највећи приложници стајали су као свједоци догађаја јер је Бог са нама.

Приложници тихи, рзмишљају: Можда смо могли приложити још коју лепту?

Пастир о. Момо са својим стадом, породицом, и духовним чедима, преиспитују се: да ли смо могли још нешто украсити, додати, уљепшати.

А ти Боже опрости, ако што заборависмо јер смо људи и слаби смо.

Крстио се Храм. Осветио се. Родио се. А са њим и ми. А сви у Христу, као ЈЕДНА ДУША И ЈЕДНО ТИЈЕЛО.

Овом приликом за велики труд и допринос како на духовном пољу тако и као носиоца свир радова на подизању овог храма, митрополит Николај одликовао је протојереја Момира Васиљевића, са напрсним крстом. А добротворима су додјељене грамате Митрополита Николаја.

Да сабор и овај ВЕЛИКИ ЧИН имају и завршетак побринули су се наша браће и сестре пјевачке групе са Пала и Сокоца, те КУД „Сретење“ из Рогатице и Умјетнички ансамбл „СОКО“ из Ман. Добруна.

Врхунац овог духовног догађаја би, када је Митрополит Николај извршио наречење овог храма за МЕТОХ МАНАСТИРА ДОБРУНА, што су сви прихватили са великим одушевљењем.

На крају, све присутне поздравио је протојереј ставрофор Момир Васиљевић и захвалио се свима са молитвом да им Господ узврати у сваком добру.

*синђел Јован
(Гардовић)*

Прота Момо, је трептио. Сву снагу иако болан скупио је да и ову бразду духовног орања узоре. Сан сваког служитеља олтара. Сан сваког Србина Православца, Сан сваког српског сина. Да буде сасуд Светог Духа, који се излива преко њега и пастве у дјелу ХРАМА, ХРАМА СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ. Подићи цркву у наречењу будућег манастира може бити само дјело Божије, а градитељи, ктитори и трудбеници помагачи Божји... Кумови са свећом воштаницом и лентом, њих десеторица најревноснијих.

Озерковићи, село а Град Небески, гдје се данас дешава један од

трополита Николаја, свештенство, монаштво, и богољубиви народ сјетно су доживљавали овај догађај. На лицима многих видјеле су се сузе. А сам храм је изгледао као Христос, који је упијао сва наша емотивна узбуђења умивена у сузама.

У чину освећења храма уз Митрополита Николаја чинодествовали су и архијерејски замјеник протојереј-ставрофор Милојко Топаловић, протојереј-ставрофор Милорад Љубинац, протојереј Миомир Ковач, синђел Јован Гардовић и ђакон Митар Танасић.

*На крову Републике Српске, горе Романије, храм Светиоџ Георгија од данас Манастир,
одлуком мишрополишта дабробосанскоџ ѓоспoдина Николаја*

НОВИ МАНАСТИР СВЕТОГ ГЕОРГИЈА НА РАВНОЈ РОМАНИЈИ

Храм који је понос читавог романијског краја, а у њему мноштво имена Срба јунака који живот свој положише за КРСТ ЧАСНИ И СЛОБОДУ ЗЛАТНУ. Овај храм зову и СОКОЛИЦА, он као Соко са висине стоји, свијетли као свијетионик роду српском. Ктитор Милован Бијелица, вриједни пастири о. Милојко Дробњак и о. Драган Матић, са вјерницима овога краја, нису могли сакрити емоције. Радост и туга се зближили. Радост јер свачији сан је да подари Богу и свом роду неки вриједан дар, који они заједнички Богу и Св. Георгију принесоше. А туга јер сва исписана имена на плочама подсећа их на велику жртву оних који подарише свом роду највише што имаше ЖИВОТ СВОЈ. Свако име посебан доживљај. Испраћали су наши пастири синове, очеве, мајке, унучад, кћери, а није било лако, и Пастир има срце које боли у сваком од њих види дио себе, мој парохјанин, моје чедо. Бог да им душу прости.

А да би манастир живео својим животом неопходно је да има и своје монаштво. Први монах, и први саставни дио НОВОГ МАНАСТИРА је отац Андреј. Необично вјенчање. Монах се вјенчава са Манастирском црквом, полаже завјете, сиромаштва, послушности, безбрачности.

О. Андреј, замонашен 10. августа у Манастиру Соколица Св. Георгија на Равној Романији.

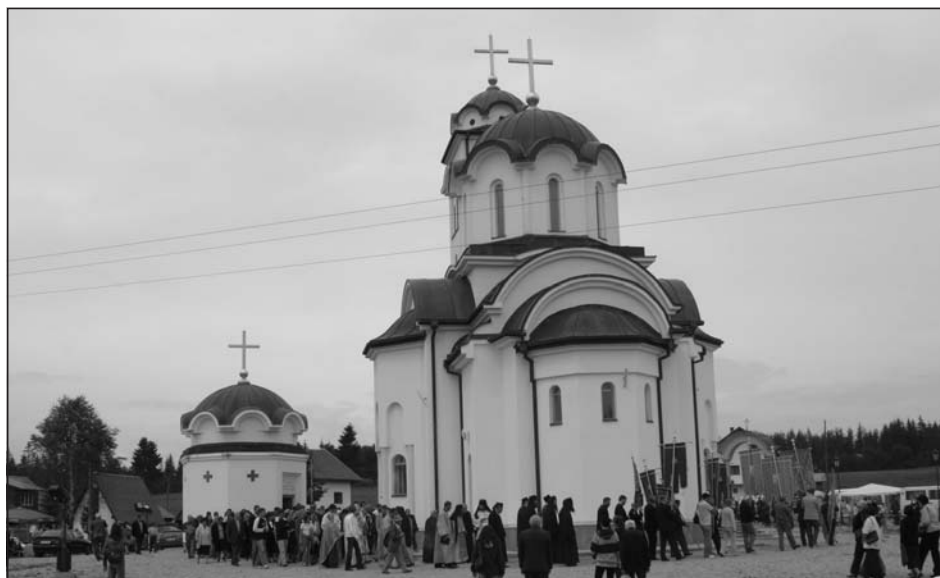
Отац Андреј, у мирјанству Зоран, Ковачевић, из Сарајева, дипломрани теолог Теолошког факултета у Фочи, чекао је призив Божји којим путем? И Бог га призва на овај монашки спасоносни пут

Сам амбијент Равне Романије побуђује душу човјека да размишља дубље, узвишеније, као да је ближи Богу. Тако смо се сви ми осјећали те вечери када је монашење нашег брата и оца Андреја, све нас монахе

повратило у прошлост када смо и сами побуђени љубављу према Господу пошли овим путем. Свештеници су сагледавали тај одлучни потез и сами размишљајући можда сам и ја требао поћи тим путем, али дјечица су својим присуством одговарали, ко би нас родио? Мирјани сузних очију од великог узбуђености знали шта прије да искажу ра-

Уз присуству великог броја вјерника, пријатеља и сродника о. Андреја, својим појањем овај велики догађај пратили су свештенство и монаштво Дабробосанске епархије, студенти и богослови факултета и боословије из Фоче, Београда и Духовне Академије из Москве.

Сутрадан у препуној цркви Манастира Соколице митрополит Нико-

дост или тугу, радосну тугу.

На вечерњем богослужењу началствовао је Архимандрит Данило, старијшина манстира Житомишлић. А саслуживали су: протосинђ. Николај сабрат ман. Папраће, јеромонах Серафим игуман ман. Превлеке код Тивта, јеромонах Никодим сабрат ман. Цетиње, јером. Атанасије сабрат ман. Хопово, јером Лазар сабрат ман. Житомишлић, јеромон. Петар сабрат ман. Добрун. јерођ. Данило сабарт ман. Моштанице.

Чин монашења у малу схиму извршио је Митрополит Николај. Новог монаха привели су постригу синђел Јован и јеромонах Михаило сабраћа манастира Добруна.

лај је новог монаха Андреја рукоположио у чин јерођакона.

У склопу прославе годишњице од освећена храма св. Георгија Митрополит Николај је одржао пригодну бесједу упућену нашој омладин. Скрећући пажњу подитељима да морају своју дјецу васпитавати и усмјеравати у духу православља, које је чврст темељ како појединца тако и породице. У културно умјетничком дјелу наступили су разни извођачи између којих су највећи аплаузе, добили фолклорци умјетничког ансамбла „Соко“ из Ман. Добруна.

*синђел Јован
(Гардовић)*

СВЕШТЕНИЧКА ПОРОДИЦА - ЦРКВА У МАЛОМ, ДОБАР ИЛИ ЛОШ ПРИМЈЕР ПАРОХИЈАНИМА

Света тајна брака је установа богжанског поријекла, јер је сам Бог сторивши прве људе Адама и Еву у рају благословио их и рекао им: „Рађајте се и множите се, и напуните земљу и владајте њом, и будите господари од риба морских и од птица небеских и од свега звијериња што се миче по земљи" (1 Мој. 1,28). И ова творевина као и све остало што Бог створи „гле, добро бјеше веома" (1 Мој. 1,31). „Божанствена твар појавила се на земљи, а у земним долинама вјечно расцвјеталог раја човјек. Међутим човјек још није имао помоћника сличног себи. Тада је премудра ријеч извршила велико чудо: оног који је створен да буде надзорник свијета то јест, мој корјен и моје сјеме разноликог живота раздјелила је на два дијела и сиљном и животворном руком извадила из његовог бока ребро да би створила жену, а онда их је, уливши обома љубав у груди, подстакла да теже једно другом" (Св. Григорије Богослов).

Бог није у човјека и жену усадио само тежњу и љубав према супротном полу, него и богочежњивост. Човјек је биће које је не само дато, него и задато: да тежи своме Творцу, да Му се уподобљава, да се обожава. Отуда и потреба човјекова да се моли Богу, да Га слави, да Му служи, да Му благодари.

Док Мојсије Јеврејима „по окорјелости срца" (Мт. 19,8; Мк. 10,5) допушта да дају жени „књигу отпуну", новозавјетна Црква види у тајни супружничтва знамење вјечног јединства Христа и Цркве. „Тајна је ово велика, а ја говорим за Христа и за Цркву" (Еф. 5,32). Брак је благословио и сам Господ Исус Христос својим присуством на свадби у Кани Галилејској. Постоје два гледишта

по питању брака. Реалистичког гледишта по коме су дјеца циљ брака држи се Римокатоличка црква. Православна црква има идеалистичко гледиште по коме је циљ брака у њему самом.

Отац Јустин Поповић каже: „Брак има за циљ да помоћу благодати Божије учини да живот супружника у својој духовности, чистоти, и узвишености личи на однос Спаситељев према Цркви" (Догматика 3, 575).

Православна црква своје мирске свештенослужитеље ђаконе и презвитере рукополаже после Свете тајне брака. За вријеме хиротоније са руке свештеничког кандидата епископ скида вјенчани прстен, пошто је свештеник заручен са Црквом и пре свега припада Цркви и олтару. Свештенику је поверена парохија, душе о којима ће водити бригу, али водећи бригу о Цркви и повереној му парохији свештеник никако не сме запоставити своју породицу у духовном васпитању. Прва парохија свештеника је његова породица, жена и дјеца. Не у смислу дужности супруга и тјелесног оца, него у смислу дужности свештеника. Свештеник је прво свештеник, духовник и васпитач својој породици, а онда и парохији. Колико свештеник има успеха у духовном уређивању своје породице, то умногоме може утицати на његово руковођење душама парохијана.

Свештеник треба да уреди своју породицу тако да она буде Црква у малом. Свештеничка породица је породица гдје се свако дјело почиње молитвом. Молитва је пут ка Господу, најјаче оружје против лукаваства нечастивога. Свештеник и сам треба да буде ревностан молитвеник да би био примјер својој по-

родици. У дому свештеника моли се Богу ујутро и увече, пре и после јела, читају се акатисти, чита се Свето писмо сваки дан, кућа и породица се редовно каде, кандило пред иконама служи недељом и празницима или чешће. Свештеник је вјероучитељ својој породици. Он треба супругу и дјецу да поучи основним истинама вјере и Божијим заповјестима. Дјеци се причају приче из Старог зајета и Јеванђеља и из њих извлаче поуке. Веома је важно да супруга и дјеца не виде у свештенику само мужа и оца, већ пре свега свештеника. Треба да прилазе његовој руци за благослов као што узимају благослов и од других свештеника. Попадија и дјеца морају имати осјећај светости свештеничког позива и тако живјети и понашати се као они у које су упрте очи свих. „Ви сте свјетлост свијету; не може се град сакрити кад на гори стоји" (Мт. 5,14).

Колико ће свештеничка породица бити црква у малом у многоме зависи од супруге свештеника. Најтежи крст жене је пут свештеничке жене. Дужности попадије су као и сваке супруге и мајке да води рачуна о хигијени одјеће и обуће мужа и дјеце, брине о домаћинству, прима госте и да васпитава дјецу. Велика је улога мајке у васпитању дјеце. Дјеца највише времена проводе с њом, јер је свештеник због парохијских обавеза често одсутан. Попадија може и да помаже свештенику око одржавања црквене имовине, чистоће храма и црквених просторија. Она може да учествује у појању на богослужењу и свим активностима које организује свештеник (хуманитарни рад, приредбе и организација свечаности, посјете манастирима и сл.).

Супруга свештеника треба увјек да је скромна и одмјерена и да се скромно облачи. „Ваше украшавање да не буде споља: у плетењу косе и у кићењу златом или у облачењу хаљина. Него у скривеном човјеку срца, у непропадљивости кроткога и тихога духа, што је пред Богом драгоцјено" (1 Пет. 3,3). Супруга свештеника и сама треба да чита Свето писмо и другу духовну литературу, да би могла своју дјецу упутити у Божији закон, а понекад и парохијане. Често код попадија дођу сусјетке, пријатељице или сврате парохијанке. Попадија може пружити савјет у вези са кућним пословима, са васпитањем дјеце и женским питањима кад нема потебе да се узнемирава свештеник. Жене кад се састану знају оговарати, а супруга свештеника у његовом одсуству мора водити рачуна да се у кући не воде разговори који ће нарушити духовну атмосферу. Поготово оговарања и непристојне шале не треба да потичу од супруге свештеника. У руском народу супруге свештеника из поштовања зову матушке, што значи мајчице и оне су у старој Русији носиле посебну одјећу по којој се могло знати да су оне попадије.

Велику бригу свештеник и његова супруга треба да посвете васпитању своје дјеце. Веома је важно почети са васпитањем на вријеме. Брига о васпитању дјеце је брига о њиховом спасењу. Св. Јован Златоусти каже: „Ако дјеца коју си породио добију од тебе потребне поуке и твојим старањем буду одгајена у врлини, онда ће то бити темељ и почетак твог спасења, тако да ћеш, осим награде за сопствена добра дјела, добити и велику награду за њихово васпитање". Дјеца се васпитавају молитвом и личним примјером оца и мајке. У дјецу треба усађивати од малих ногу љубав према Богу, добру, истини, људима, а будити у њима гњев према злу. Неки педагози кажу да се васпитање дјеце завршава око шесте године, неки тврде много раније. Сигурно је да васпитање дјетета почиње

још у мајчином стомаку. Као што храна коју мајка уноси у организам долази до дјетета у утроби преко пупчане врпце, тако и духовни садржаји којима се храни душа мајке утичу на духовни развој дјетета у утроби.

Данас је веома тешко вријеме за васпитање дјеце и омладине. Свештеник и његова супруга морају велики напор уложити да би заштитили своју дјецу од лошег утицаја телевизије, видео игрица и интерне-

та. Нарочито попадија која обично већи дио времена проводи са дјецом мора водити рачуна о томе како дјеца проводе своје слободно вријеме. И на телевизији има корисних ствари, и компјутер је од користи, али све са мјером. Постоји народна изрека: „Мала дјеца - мала брига, велика дјеца - велика брига". Ако свештеник и његова супруга у дјецу од малих ногу не усаде побожност и страх Божији имаће у периоду њихове адолесценције великих проблема. Тада се почиње са ноћним изласцима у кафиће, гдје омладина ужива у цигаретама, алкохолу па чак и дрогама. Има свештеника који сматрају да у ноћним изласцима нема ништа лоше. Тада излазе сви другови његове дјеце. Али не треба свештеничкој породици свијет да буде мјерило свих ствари, већ Христос и његова нау-

ка. „Ако родитељи не показују душно старање о дједи, не поучавају их разумно и не указују на добра правила, онда ће се душе дјечије тражити из њихових руку" (Преподобни Симеон Нови Богослов).

Да ли је непотребно говорити о долажењу попадије и дјеце на богослужење или то ваља посебно истаћи? Домаћа молитва за свештеничку породицу је свакако потребна али је, али је учествовање на Литургији неопходно. Оно је печат саборности, црквености. Попадија и дјеца морају редовно приступати Светој тајни причешћа. Пожељно је ако попадија и дјеца могу да пјевају за пјевницом, синови свештеника да помажу у олтару, што наравно није ни морање ни правило из многих оправданих и разумљивих разлога.

Све оно што свештеник проповједа у храму мора да показује и дјелом и животом своје породице. Најбољи је лични примјер. Попадија и дјеца свештеника морају бити спремни да увијек помогну парохијанима колико је то могуће. У свештеников дом сваки човјек треба да је добродошао. Апостол Павле позива: „Гостољубље не заборављајте, јер из гостољубља неки и не знајући примише анђеле" (Јевр. 13,2).

Свештеничка породица мора да води богоугодан и свет живот по истинама Христовог јеванђеља и примјеру светитеља, а не да се влада по мјерилима овог свијета и захтјевима времена. Само тако ће свештеничка породица бити „со земљи" (Мт. 5,13) и „свјетлост свијету" (Мт. 5,14) и задобити од Бога праведну награду. У супротном ако у породици свештеника нема живе вјере, него је раскалашност и живот по свијету, а не живот по Богу, та породица ће бити саблазан за вјерне и многе ће одвратити од вјере. „А који саблазни једнога од ових малих који вјерују у мене, боље би му било да се објеси камен воденички о врат његов, и да потоне у дубину морску" (Мт. 18,6).

*Јереј Драгиша
Симић*

*У Дражевини, на скујуу равнојораца поводом 13. марта, дана хвајања Драже Михаиловића одржан народни сабор.
Након парасјоса скујуу се обрађио о. Рајко пријодном бесједом*

ЖИВ ЈЕ ДРАЖА, УМРО НИЈЕ!

Драга браћо и сестре,

Овде смо се сабрали првенстве-но ради молитве, али и, ради дуга и обавезе, ради историје, сећања и учења, ради разговора и договора, ради предака, нас живих и оних који треба да се роде, ради светости идеје родољубља и братољубља, ради несрећно-хришћанске Европе а, по који пута српске маћехе, ради оних који су за и против овог места и овога човека и мученика српског ђенерала Драгољуба - Драже Михаиловића. Бог да га прости!

Они који имају очи да виде могу приметити да је ова забит звана Ундруља а сада с правом названа Дражевина свето место за род српски.

Ово је чича Драже Маслинска гора са које је, на данашњи дан, пошао на Београдску Голготу и тиме се уврстио у оне хришћанске великане који распеће Христово окусише и небеску славу задобише.

Ово место опонаша оно место где се збила последња вечера кнеза Лазара надомак и данас крвавог Поља Косова.

Ово место је слика и прилика тужном Радовањском лугу Црног Ђорђија.

Ово свето место мирише не само на маслине Христове Горе маслинске, него и на мирис већ увелих косово-пољских божура, ово место мирише и на узрели жир храста радовањског луга под којем Ђорђије издахну своју жртвовану душу, и како ствари стоје, и Европа жели, ово место мирише на јоште бајти и земуница по којима се крију изгледа највећи непријатељи свјетске демон-кратије.

Узалуд је цвилио чича Дража овда на данашњи дан пре шездесет

година. Вапај његов не бјеше за себе него за спас рода и Отаџбине, али, несрећно од Бога тад отпала Русија и превртљива Европа је дала част туђину Јозефу да од српства и светосавља: разгради што је саграђено, да похарчи што је уштеђено, да испори што је изаткано, да раскући што је закућено, да пожде-

ре што је сакупљено, да попљује што је освећено... да се Срби поклоне ђаволу, а ко никад да се одрекну Бога.

И данас, прељуботворна Христа-распињућа Европа, уместо да позна и призна стари европски српски етос, који се кроз историју показао као истински слободољубив и трпељив народ они нам наше срце Косово копљем пробадају а мајци Србији живој руке једну по једну изврћу и чупају...

Али, браћо, не клонимо духом, има наде док је Бога живог и вере у Србина!

Јуда апостол Христов издаде га, раскаја се, објеси се и пуче као мјешина и засмрђе и тако остаде а Христос Воскресе! Заиста Христос воскресе!

Вук и вучићи Бранковићи и њему сличне лисице преживеше битку косовску али ослепише од светлости свете главе кнеза Лазара која

је данас једина тапија и стоји насупрот свих оних који су као аждаје зинули на свето Косово.

Кумоубица Вујица породе вука и вучића зари сикиру у кршна плећа Ђорђија. Од тада до Страшног суда Вујици припада срамота а Ђорђију цркве српског покајања и све лепши и већи споменици као онај недавно рођени у порти вишеградског Хилендара. Вујица од срамоте све дубље пропада у земљу а Ђорђије све љепши и љепши иде у сусрет Новаку на Романији.

У име Божије правде и на радост чича Драже и његовог отачаства,

за коју годину, ако Бог да, Срби ће кржави саркофаг Јозефа Броза послати из Белог-града, ако га већ тајно нису мајци у Изагорје предали а, на Дедиње вратити бившег и будућег протераног домаћина а једног од три сиња тића признати за сербског господара, јер је Европа јасно поручила: Сви расељени и избјегли да се врате својим кућама!

Ево, по тој логици и чича Дража се враћа своме роду и Отаџбини.

Са овог места, у име чича Драже и његових равногораца поздрављамо све Србе диљем васељене и захваљујемо се прејаккој Америци што се у њеним њедрима налази више споменика чича Драже Михајловића него у свим осталим српским земљама. То нам даје наду да ће једнога дана или убрзо Америка препознати нас овде да смо синови и наследници Драже ђенерала.

Са овог светог места такође се захваљујемо свим следбеницима идеје чича Драже који су послали прилоге за изградњу храма посвећеног Светом Николају а Крсној слави чича Драже. Храм је тек почет и брзина његовог подизања нека буде слика нашег покајања и љубави према Богу, њему и онима који су мученички привремено оти-

шли да би нам се занавек са Божијим благословом и стоструким даровима вратили. У новозапочетом храму кад га сазидамо и овде код чича Драже долазићемо да се надахнемо за три врсте борбе: борба противу себе да неби била угрожена слобода других, борба противу ђавола да неби остали без душе и спасења и борба противу непријатеља да неби остали без Отаџбине.

Како која година пролази, чича

Дража је све мање тужан, а на нама остаје обавеза да онима који се боје чича Драже да их својим животима уверимо и докажемо да чича Дража није био никада ни ружан. Ружни су били, а за вечност остаће тужни, они који су му душу одузели, а род његов уназадили више но пет вековно турско робовање. Да би трагедија наша била ко ничија, овога пута не можемо зажалити на туђина, него на брата Кајина који од 1941. године не пије ни воде ни вина но крви рођеног брата Авеља. Ето браћо хришћани, чиме су се причешћивали дјеца Јудина, дјеца вукова и лисица у сотонском здању ЦеКа еСКа. Ко има непомућен разум ускликнуће речима светог апостола и првомученика Стефана: „Господе, опрости им јер не знају шта чине“.

Враћање чича Драже нама, ми Срби доживљавамо љепоту слободе и своју обнову како духа тако и Отаџбине, а ако тиме другима зло мислили или спремали, да Бог да се нама вратило. Верујемо у Бога, верујемо у српство и верујемо у јеванђелско начело саживота с другима: „...што не желиш да теби други чини, не чини то другоме“.

Са овог светог места смирено и достојанствено пођимо и цјеливајмо крст часни у олтару започете цркве, а у срца смјестимо поуку и поруку овог светог места и дајмо свак себи понаособ завјет и повичимо: „Господе Исусе Христе Сине Божији, како је страшно бити отпадник као Јуда, пресветли и честити књаже Лазаре, како си светлији и лепши од Вука. Вујицо, куме-убицо, јесил’ сми’о погледат Ђорђија у очи кад си на привременом судишту био? А ти чича Дражо, радуј се што си мученик а не зликовац био!“

Зато браћо и сестре, гости знани и незнани, нека је срећно наше сабрање, нека нам буде Богом услишана молитва наша, нека Бог прости мученичку душу чича Драже и његових сабораца, Богом благословена трпеза љубави коју ћемо данас учинити у спомен душе његове, срећни да су гости који су нам данас дошли и да се срећно кући врате, срећне вечерашње покладе, а још срећнији Часни пост да нам буде, да га испостимо, да се покајемо и од греха очистимо, да се милом Богу приближимо, да се сложимо, умножимо и обожимо, да праштамо и друге волимо а душу и Отаџбину сачувамо. Амин! Боже дај!

Бог да те прости чича Дражо који нас данас са преподобним Јованом и Василијем са неба гледаш, милујеш и благосиљаш. Амин.

Дражевина, 13. март 2005.

*Њрођо Рајко
Џејейкович
Ђарох вишеђрадски*

ОСВЕЋЕНИ ТЕМЕЉИ НАРОДНОГ ДОМА

У Дражевини код Добрунске ријеке, гдје двије ријеке Ундруља и Будимлија својим ушћем формирају полуострво, већ годину дана трају радови на подизању Храма Светог Николаја, храмовне славе ђенерала Драгољуба - Драже Михаиловића.

Ове године прослављена је и прва Крсна слава Пренос Мо-

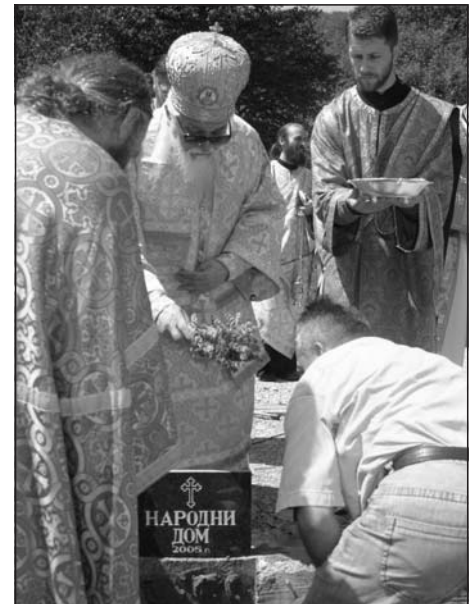
штију Светог Николаја, у недјељу по овом празнику, 29. маја 2005. године.

Свету Архијерејску литургију служили су Митрополит Дабробосански Николај и епископ Хумски Максим уз саслужење свештенства и монаштва.

У присуству више стотина вјерника Митрополит је у својој

беседи поздравио подухват и идеју Равногорског покрета ОО Вишеград, и истакао да су са ових простора људи увијек били отворена срца, свима помагали и указивали своје гостопримство. Али такође да је овај крај много испаштао само због тога што је вјеровао у Бога и волио своју Цркву. Митрополит Николај је овом приликом установио саборно и молитвено празновање Крсне славе, недјеља по Никољицама, поводом чега је издао и писмену ОДЛУКУ. Након Свете литургије Митрополит Николај је извршио славски

обред. Домаћини прве славе били су Драгиша и Бранка Чарапић из Вишеграда, а за идућу годину се јавио ОО Равногорског покрета Вишеград. У наставку митрополит Николај је осветио темеље НАРОДНОГ ДОМА. Плочу са натписом положили су начелник Општине Вишеград Миладин Миличевић и потпредсједник грађевинског одбора Недељко Кокошар.

У организацији Равногорског покрета ОО Вишеград, ССД „Соко“, Управе Манастира Добруна и вијерника околних села сви присутни су позвани за трпезу љубави.

Захвални организатори су се посебно захвалили својим Архијерејима као и свим приложницима за помоћ и учешће у изградњи комплекса ДРАЖЕВИНА.

синђел Јован
Гардовић

ПРАВОСЛАВНИ МИТРОПОЛИТ ЕПАРХИЈЕ ДАБРОБОСАНСКЕ САРАЈЕВО - З. беретки бр. 3 Тел.: +387 33/269-261 Канцеларија: Тел./Факс: +387 33/201-518		ORTHODOX METROPOLITAN of the Diocese of Dabar - Bosnia SARAJEVO - Z. beretki № 3 Phone: +387 33/269-261 Office: Tel./Fax: +387 33/201-518
--	---	--

НИКОЛАЈ

**ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ ПРАВОСЛАВНИ МИТРОПОЛИТ
ДАБРОБОСАНСКИ**

На основу члана 108. т.6 Устава српске православне цркве доноси следећу

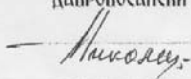
ОДЛУКУ

У метоху Светог оца Николаја Мирликиског, манастира Добруна установљава се саборно и молитвено прослављање преноса моштију светог Николаја Чудотворца у недељу по поменутом празнику.

Овим стављамо до знања ради прославања Крсне славе и саборована у овом метоху, управи манастира Добруна, обавештавамо наше свештенство и благочестиве вернике.

Дано у нашој резиденцији у граду Сарајеву/ Сокоцу/
29.05.2005 године
Мбр.179/05

Горе поменути
 + МИТРОПОЛИТ
 ДАБРОБОСАНСКИ

ЉЕКАРИ КОЈИ ЛИЈЕЧЕ СРЦЕ И ДУШУ СВОГА НАРОДА

На Велику Госпојину, љета Господњег 2004. године, у близини манастира „Успења Пресвете Богородице“ у Добруну, заслугом познатих неимара Слободана и Мире Павловић, предат је на употребу свом народу још један мост, који је скратио даљину мјештана до светиње манастира и потекао у свој бистрини извор, испод високе планине Орлине, који је угасио дугогодишњу жеђ чекања свом народу.

Павловићи су позната прича која се сваким новим подухватом умножава и као таква приближава роману коју надахњује Бог а благосиљају људи. Ово је само запис једне од многих прича, које је брачни пар Павловић завјештао, радећи у служби свог народа.

Године су већ прескочиле међу деценије, од како је стари неимар Слободан Павловић премостио немирну ђуд Дрине и изградио цркву „Христовог Васкрсења“ у Поповима. Схватајући да би манастир „Успења Пресвете Богородице“ у Добруну, и даље тиховао у самоћи својих црноризаца, јер ријека Рзав се на свом плаховитом путу ка Дрини закопавала све дубље у корито свог пута, остављајући тако непремошћене обале све вишим, а тиме удаљавајући манастир својим вјерницима. У манастир се морало обилазним путевима који су га чинили даљим.

Овај мост није толико велик колико онај на Дрини, али је важан утолико прије, што испуњава везу обавезне нужности између оних, који пред небом и земљом под крстом вјере требају бити једно.

Одлучио је да премости ту „блиску даљину“, подизањем моста у дужини од 60 метара, који је добио име заслугом златоустог Митрополита Дабробосанског Николаја, који назва овај мост по имену свештеномученика Будимира Соколовића добрунског, који бијаше постављен за пароха у Добруну, љета Господњег 1933. године, и који би са својом братијом од пет свештеника стријељан 1945. године код Калиновика.

По мрачном сценарију егзекутора сви су били бачени у злогласну јаму „понор“, код Фоче, гдје су им се кости помјешале са још 22 000 младића, који се у Југословенској војсци борише часно, остварујући тако дату заклетву Краљу и Отаџбини до своје смрти. Тако скончаше ови витезови слободе од стране најпознатијих комунистичких атеиста, чија мајка бијаше Интернационална, која ће у свом звијерству отићи и корак даље, и за

љубав општег оца Маркса, пред својом дјецом у школи „убити Бога“, у име Дарвинове науке на факултету разапети Христа, што ће их у свој величини недјела понизити, колико код Бога, толико и посрамити код човјека.

Вода је за становништво Добруна представљала још један нерјешен проблем, који се годинама таложио и у свој немоћи житеља самом бригом увећавао.

Павловићи, тек што су за тај проблем чули, дали су потребна

средства и вода је доведена, испод брда и засеока Станишевац, који лежи у подножју високе планине Орлине, да би после мукотрпног копања канала, у дужини од 4 700 метара, потекла у свој бистрини, на источној страни манастира, по чијем имену је и названа ова чесма, Пресвета Богородица.

Поред тога да вода гаси жеђ, мјештани кажу да она има и чудотворно дејство, па је по слави манастира зову и света вода.

У сваком случају, овакви поклони који се мјере дивљењем, представљају здања која имају лековита дејства, и својим племенитим чином уздижу се изнад имена обичних добротвора, називајући се с правом, љекарима који лијече душу и срце свог народа и који умјесто Хипокритове, имају положену заклетву пред Богом. „Све што си ми дао Боже, раздијелићу онако, како си ми и рекао да буде“.

Ову свечаност украсила су имена достојна својих заслужних звања: испред духовне власти, Његова светост Патријарх Српски Господин Павле, испред круне и династије Њ. К. В. принц Александар II Карађорђевић са принцем Катарином, са свјетовне стране: предсједник Р. Српске Драган Чавић, предсједник владе Р. С. Драган Микеревић, предсједник Предсједништва БиХ Борислав Паровац, предсједник владе Србије Војислав Коштуница, са најуваженијим званицама из српског политичког и културног живота.

Митрополит Дабробосански Николај са часним оцем Милојком, су најзаслужнији богоносци, који у славу Господа, подижу вјеру, скупљају је расуту по искушењима живота, обнављају светиње, не да би постали по томе заслужни или свети, већ остали обични у обичајима средине која их дјелом чини необичним.

Павловићи у својој вјери цјеливајући исток, вратили су се поново на запад гдје мукотрпно раде, да одвајањем од уста, засите што више своје срце, које у свој радости њихове душе ужурбану куца с љубављу, за оно најсветије, за свој народ и завичај.

*Милан Појовић
Вељков*

Позориште из Шида представило се 11. јуна у Вишеграду представом „На Дрини ћуприја“ рађеном по мотивима из дјела Иве Андрића

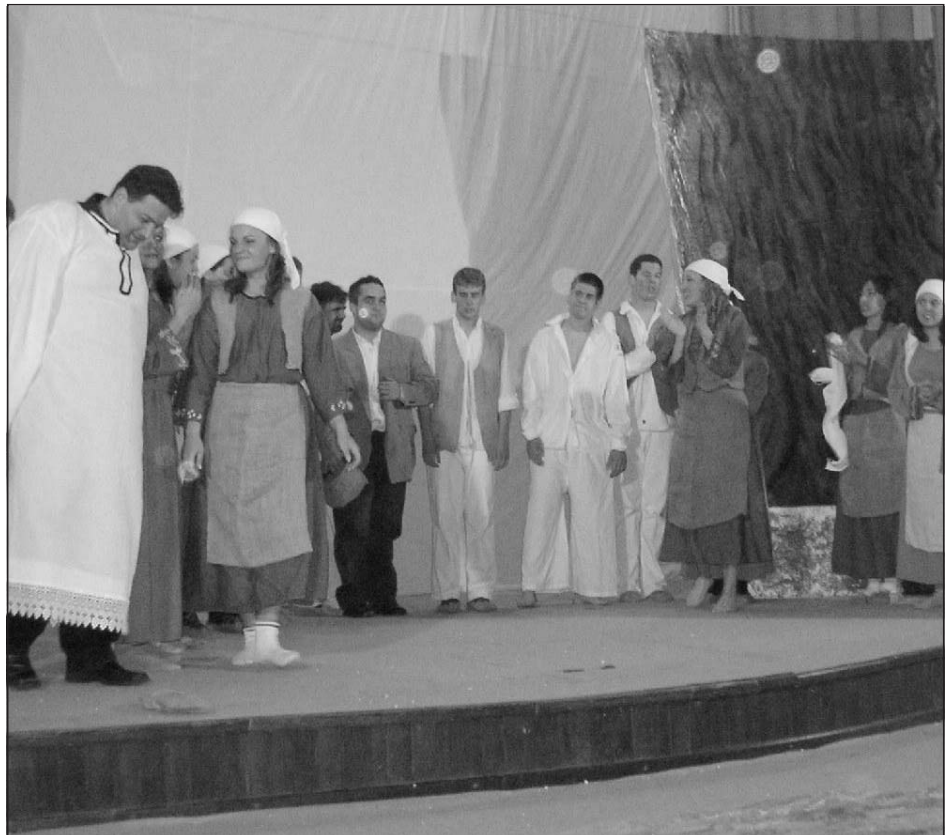
СВЕВРЕМЕНОСТ ЋУПРИЈЕ

Вишеграђани су имали ријетку прилику да угосте глумце аматере позоришта „Бранислав Нушић“ које дјелује при Културно образовном центру из Шида, који су извели занимљиву представу „На Дрини ћуприја“, рађену по мотивима из дјела Иве Андрића. У представи је практично обухваћена цијела Андрићева проза, али главни мото је везан за грандиозни роман „На Дрини ћуприја“.

На овакву драматизацију дјела Иве Андрића „осмјелио“ се млади и већ афирмисани драма-

тург и режисер Цветин Аничич који је, како каже, хтио да покаже свевременост ћуприје и дешавања око ње, које се пресликава на нас у оном облику да сви одреда то вријеме патњи, радости и љубави на неки начин носимо у себи.

-Покушао сам направити неку везу између ћуприје и обичног човјека. Све што преживљава човјек у свом животу на неки начин преживљава и ова ћуприја. Мислим да сам, по реакцијама вишеградске публике, а и публике у предходних осам предста-

*Изложба студената Факултета за дизајн и графику
„Слобомир Универзитета“ из Бијељине у Вишеграду*

СПОЈ КЛАСИЧНОГ И САВРЕМЕНОГ

Вишеград, 10. јуни,

У изложбеном холу Дома културе вишеграђани су почетком јуна имали ријетку прилику да виде занимљиву и за ове просторе јединствену изложбу радова студената прве године Факултета за дизајн и графику „Слобомир Универзитета“ из Бијељине.

Након што је присутне поздравио ректор Слобомир Универзитета проф др Јован Тодоровић, изложбу је отворио декан Факултета за дизајн и графику, проф др Ђурђе Перишић.

тинга и менаџмента, до филозофије савремених медија, уврстимо у један цјеловит наставни план и програм, уз све класичне вјежбе од једноставнијих ка сложенијим. Уз то смо свему томе дали један савременији облик, првенствено примјеном софтвера, који се крећу од дизајна ка квалитативно сложенијим вјежбама, нагласио је Малешевић.

По Малешевићевим ријечима у наставној пракси на овом Факултету студенти од прве до четврте године успјевају да прођу све елементе савременог дизајна, а уз то да

ва, успио у томе заједно са овим младим глумцима, објашњава Аничић.

Представа је припремана осам мјесеци путем позоришних радионица, а посебна пажња је била посвећена тексту и изговору који није својствен Срему, одакле су ови вриједни аматери.

-Ја као редитељ и луткар волим кратке и ефектне сцене, доста стилски изједначене. Оно што је можда посебност ове представе и ријеткост у нашим позориштима, то је употреба сјенки коју смо, надам се, прилагодили сцени, глумцима и публици, каже Аничић.

Ова занимљива позоришна представа требало је да се изведе на отвореном простору, у природном амбијенту ћуприје на Дрини, на чувеној софи. Али, због лошег и кишовитог времена све се ипак одиграло у затвореном простору вишеградског Дома културе.

-То би за нас стварно било спектакуларно, поготово што се овај чувени роман први пут поставља на сцену. Гарантујем да би смо ми све успјешно прилагодили природном амбијенту. Зато нам је јако жао што нас вријеме није послужило. Али ми не одустајемо и мислим да ће већ крајем лjeta бити прилике да овдје дођемо поново, можда пред „Вишеградску стазу“, јер толико заслужује и ова стара прелијепа ћуприја и наш нобеловац Иво Андрић, а и Вишеград.

С. Хелетић

Говорећи о изложеним радовима асистент на овом Факултету Ненад Малешевић је присутне упознао са техничком страном изложених радова из предмета цртање и сликање.

-Настојали смо да све аспекте савременог дизајна, преко марке-

овладају и софтверским пакетима који им омогућавају конкурентност на тржиштима.

-Та формула споја класичног и савременог је наше опредељење у једном дисциплинованом раду, нагласио је Малешевић.

С. Хелетић

ПЈЕСНИЧКО ВЕЧЕ

ПЈЕСНИЦИ СА
КОСОВА У
ВИШЕГРАДУ

У Дому културе у Вишеграду 9. августа ове године са почетком у 20 часова одржано је пјесничко вече пјесника са Косова, Романије и Дрине посвећено Косову и Метохији. Водитељ програма пјесничке вечери Миленко Јевђевић упознао је препуну салу љубитеља поезије са пјесницима са Косова, Романије и Дрине и значајем њиховог присуства у нашем граду, и гостопримствима које су пјесници Косова чинили према делегацији Вишеграда за вријеме прославе „Митровдана“ у Косовској Митровици.

Тим пјесника са Косова представили су: Милан Михајловић, предсједник Удружења књижевника Косова и Метохије; Ненад Раденковић Јеро, магистар ликовних умјетности - пјесник; Миомир Јовановић, пјесник, сликар и иконописац; и директор Радио Косовске Митровице Часлав Милисављевић.

На књижевној вечери са Косова и Метохије именовани су представили четири збирке пјесама са тематиком социјалном, родољубивом и љубавном поезијом и представили су Лексикон савремених писаца Косова и Метохије. Својом поезијом представили су и пренесли косовску стварност и истовре-

мено показали да знају да чувају језик, говор, народ, цркву и своју државу. Рецитовањем пјесама бране идентитет, државу, културу, цркву, породицу и школу, основне темеље народа према казивању пјесника.

Именовани пјесници на поменутој вечери појединачно су представили збирке својих пјесама љубитељима поезије и дружили се са љубитељима поезије цијело вече.

Тим пјесника Романије и Дрине чинили су пјесници: Миленко Јевђевић, Божидар Станар, Милад Обреновић, Милун Лубарда и Миланко Боровчанин. Исте вечери Војо Топаловић, предсједник СПКД „Просвјета“ РС, промовисао је нову књигу Сарајевско-романијске регије под називом „Боје дуге“ у издању „Просвјете“.

Пјесници Романије и Дрине учествовали су у програму рецитовањем нових пјесама и освјежили пјесничко вече.

После књижевне вечери пјесници и љубитељи поезије наставили су дружење у Градској галерији Вишеград, разгледајући изложбу слика младе умјетнице вишеграђанке Александре Сандер која је од 28. јула до 24. августа отворена за љубитеље ликовне умјетности.

Ексклузивно пјесничко вече у препуној сали љубитеља поезије и умјетности показало је да су духовне, пјесничке, умјетничке и књижевне везе Косова и Метохије са Дрином и Романијом стожер српске духовне родољубиве књижевности. Дружења пјесника су-традан, настављена су на Романији.

Миладин Пешић

СЈЕНАРИ

Дјеца су се највише радују доласку сјенара - окупе се на ливади из које се види бријег Растови, одакле пут води према селу Велетову и даље према планини Дикави.

Дјечаци послушају када ће зачути ојкање, промукле гласове сјенара и шкрипу саона натоварених сијеном по утабаној пртини. Чекајући их и гледајући грудвице југовог снијега, гурајући пред собом праве као ролат сњежне громаде иза којих остаје копно, трака земље са полуосушеном и изгаженом травом.

„Окупимо се ми рабације на једном мјесту чим пијевци запјевају. На саоне набацимо дрвене виле, грабље и стожину, ланце и конопце, и торбу шареницу са мало курузног жљеба, комад сланине или сувог меса“, прича чича Обрен Тасић из села Бијеле, који је сценарио „од када је за себе сазнао“.

И тако се чудан караван од десетак и више воловских запрега креће путем ка планини Дикави. Рабације утопљене у сукнена одијела, са вуненим шаловима омотаним око шајкача, бодре волове фијучући бичевима од овчије кајасе насађеним на дренове прутове.

Први предах праве под столетним бором на Бунару у селу Црнчићима, у близини куће Драгојла Баранца. Сједе на пречагама саона и присјећају се мјеста кроз која су некад пролазили и значајних догађаја везаних за њих. У причама је предњачио Бошко Шимшић са Стоца.

„Упекло илинско сунце над пространим ливадама села Заовина. На једној од њих двије ћевојке, љепотице, чувају овце.

Наоблачи се изненада, сијевну први пут, па громови сташе грувати. Ђевојке се склоне под највећу крстасту лијеску, јер народ вјерује да гром у ово свето дрво не удара. И запјеваше, јер младост се не боји ничега : "Удри громе, у то пусто поље, немој мене и у драго моје". Али, небо се отвори , бјеличаста свјетлост обасја косанице и јеле у прикрајку. Стољетна лијеска се претвори у буктињу...

Кад год пролазим поред гробља заовљанског, окренем главу да још несрушени дрвени крст са перјаницом окићеном рувом дјевојачким не гледам"- прича Шимшић.

Послије дванаесточасовног тумарања сњажним наносима сјенари, мокри и промрзли до појаса, предвече стижу и до завејаних пашњака на планини Дикави. Пошто разврше сијена и утоваре их на саоне улазе у дрвене колибе, које је имала скоро свака породица или бар фамилија Тасића, Барнаца, Јевтића и Шимшића. У њих уносе сијено да би на њему спавали.

Сједну око на брзину наложеног огњишта, суше гумене опанке „пирођане" и вунене чарапе начичкане лоптицама замрзнутог снијега, лагано вечерају, нагну по коју ракију из дрвене славске чутуре и попричају. Васо Баранац зна доста рабацијских и других прича.

„Знате ли да је у оној колиби код извора Златара човјек са међедом спава? Зазимио једне године Петар Јевтић у Дикави, полагао сијено. Кад у глуво доба неко задрмуса вратима. Она се с треском отворише и на њима Петар угледа међеда сњежавог и накостијешеног. Огромна животиња рикну једном, стресе се и леже поред огњишта ближе

ватри и вратима. И заспа. Јадни Петар сћућури се у ћошак колибе и не мрдну цијелу ноћ.

Ујутро међед устаде, промукла, истегну се и оде преко врата. Тако је, ето, човјек, спавао с међедом који је, у за њега невријеме, тумарао планином „ - прича Васо.

Ујутро сјенари крену преко Мале Дикаве и Поравина. Разгрћу лопатама сметове. Волови брекћу, из ноздрва им шишти пара, а рабацијама леденице висе на брковима и бичевима сиједе косе. Цвиле саоне, нагињу се .

„Миливоје Тасић причо како је јеном преврсно соне са товаром. Учетворили волове, везали и соне и сијено конопцима па вуци и исправљај. Једва га кутарисали, " сјећа се дједа Обрен.

„Једном, опет, Средоју Милојевићу са Бријега пуче процијеп на сонама у Заовинама. Куд ће , шта ће, догнаше некако товар до у авлију неке удовице. Оставе ту све, па кући. Кад за двије неђеље дођоше да возе сијено „зла удовица" рече: „Нема га, појела маца, што сте га у моје остављали".

Догађало се да сњегови завију стазе и богазе до планине и сјенари не могу воловским запрегама ни маћи. Стока у селу хоће да поцрка гладна, нестане и шаше и сламе и листа.

„Ђед Радован је онда сакуљао коње по селу и у Дикаву по сијено ишао. Натовари метар сијена на коња, у трешиљак тури пранту луча, ако, не дај Боже, заноће у цијелцу. Било је, каже, мјеста гдје су са самара покривац скидали и у смет га стављали да коњ прегамба", присјећа се Обрен.

Дјечац из ливаде Дераче први спаза сјенаре. Потрче пред њих, пењу се на препуне саоне

док не стигну до штала. Домаћин сјенаре дочека врућом ракијом. А онда сијено бацају на таване штала.

За широким славским столом вечерају сјенари. Лица им румена, опаљена вјетром, руке испуцале. Ракија прорадила у њима, па вичу и надмећу се ко ће бољу причу из сјенарског живота испричати.

Бошко Баранац зна приповједати о томе како то да фамилије Тасића, Барнаца, Шимшића и Јевтића имају ливаде и сјенокосе по дванест сати хода од својих кућа, мимо свог осталог свијета.

„Био ти неки Јово Тасић који је у аге Охрановића из Клашника узимо ливаде у Дикави у закуп. Његов срчани пријатељ Неђо Јевтић мољаше га да му препусти коју ливаду да стоку прехране, јер је био сиромашак и беземљаш. Јово ни да чује. Онда се Неђо покупи, па пред џамију у Жлијеб пред агу Охрановића. Исприча како је било. Ага се разљути, па каже: „Ко је мојом земљом власан? Него ти дајем цијелу Дикаву, па ми плати кад мореш".

И тако било. Пошаље Неђу да он раздијели ливаде пријатељима Тасићима. Ови били у сродству са Шимшићима, а они, опет, са Баранцима. И тако сви у њој имања имају.

Док титра петролејка у загрљеном подруму, напољу сјеверац свира своју ледену мелодију. Брекћу сити волови привезани за врљике, звече ланци на њиховим вратовима.

А са штале опијају мирисом планинске траве: линцура, чемерика, дивља нана, мајчина душица, кантарион, куница, подребрица, жутица и ливадарка.

*Приредио:
Радоје ТАСИЋ*

ИСПОВИЈЕСТ

Црквена звона означеше почетак богослужења на Велики четвртак. Јутарња служба у цркви без превелике гужве. Народ је дошао са различитих страна у добрунску богомољу. Поред мене, средњовијечна жена у сивом мантилу, мршава блиједуњава, скупила руке напријед. Окренута ка олтару, често се сагиње, усправља и шири руке ка небу. Много више од нас осталих у бо-

сти га у другу руку. Дали под руком осјећа слова, јер се не види читати у полумраку испод епитрахилџа свештеника. Исповјед траје, подуго, а папир у тишини понекад зашустити. Монах се често пригиње, а она на кољенима, припијена уз под, тихо и нечујно се исповиједа. Да ли је нешто заборавила и је ли све написано? Полако устаје, папир је још у руци, и први пут мали осмијех на

гомољи. Већ смо скоро два сата на богослужењу, а она и даље као да је сама, раширених руку према небу, моли Бога за све у храму и све оне који у Њега вјерују. Монах полако позива на исповјед причеснике. Жена се, као нешто збуну, завуче руку у џеп, нешто тражећи. У руци јој се наједном појави, онај стари, каро папир, помало изгужван, читава дволисница. На њему ситна ћирилична слова, штампана. Стеже папир чврсто и полако пође ка монаху. Спусти се на кољена, у руци зашустити папир. Премје-

лицу. Олакшање! Богослужење се завршава, сви полако излазе, она посљедња. Полако обилази око манастира као да се и њему исповиједа. Улазим у ауто и полазим ка граду. Испред полако корача жена у мантилу. У лијевој руци кеса, а у десној каро папир. Застајем.

- Хоћете ли у Вишеград?

- Да, па на аутобус за Сарајево - рече она.

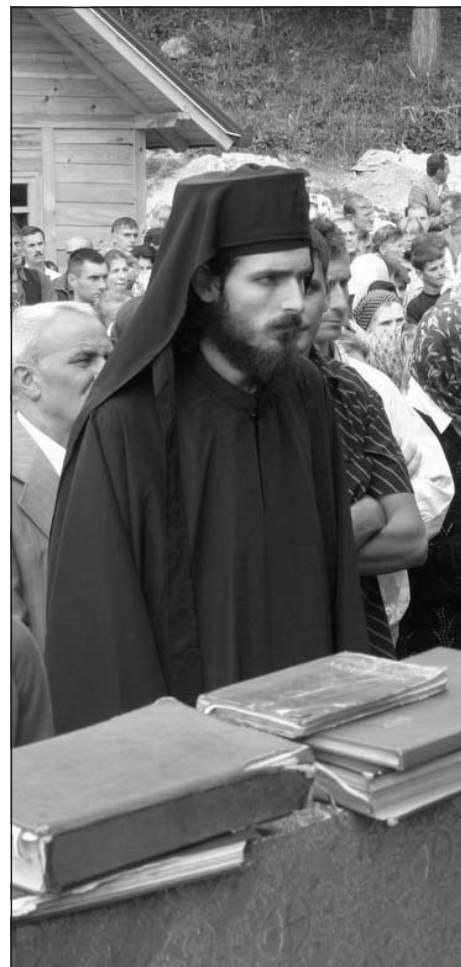
Док се возимо ка граду, она као да тихо у себи понавља: „Да ли сам све рекла“?

А. С.

НОВИ МОНАХ У ДОБРУНСКОЈ ОБИТЕЉИ

У петак, 26.августа, у манастиру Добруну је замонашен искушеник Владимир Глигић из Книна, добивши монашко име Серафим. Чин монашења у малу схиму извршио је митрополит дабробосански господин Николај у присуству великог броја вјерника.

Добрунски манастир, био је те вечери окупан сунчевим зрацима, који су продирући и у сам ма-

настирски храм, стварали зрачне завјесе милујући све присутне и шаљући поруку Неба да смо сви дјеца Божија. А ту, у храму, један млад човјек преображаво се, одричући се свијета и полагајући монашке завјете. Умирао је стари, а рађао се нови човјек.

Обукавши га у Ангелски образ, Митрополит Николај га је pouчио: „Оче Серафиме, ево вечерас смо те у овој древној светињи обукли у монашки лик, а ова светиња је кроз своју прошлост, оваквих духовних радости, имала заиста много. Ти дакле, чедо, пази како ћеш да живиш, и како да се владаш. И ако некада буде тешких момената, потрпи, издржи, јер трпљењем својим, спасавајте душе своје, поручује Господ. Желим ти, да напредујеш у свом подвигу и да помогнеш ову светињу, а Бог ће ти узвратити својим добрима, јер Он сваког свог вјерног и послушног слугу бодри и снажи, зато, Оче Серафиме, следи своје завјете и Божија Благодат увијек ће бити над тобом и у теби...”

Отац Серафим рођен је у Книну 06. 10. 1978. године. Основну школу завршио је у Книну гдје је започео и средњу. Због, свима нам познатих дешавања, 1995. године долази у Београд, гдје је завршио XI Београдску гимназију. Почетком 2001. године завршио је Вишу Туристичку школу на Политехничкој Академији у Београду. У манастир Добрун долази 2004, гдје је благословом митрополита Николаја примљен за искушеника.

с. Ј. Г.

ИЗ ДРУГИХ ЕПАРХИЈА

КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ У ВИНКОВЦИМА

Дана 18. априла 2005. године је у згради Српског пјевачког друштва ВИЛА у Винковцима одржано књижевно вече у поводу промоције књиге Душана С.Војводића „ЗНАМЕНИТИ СРБИ ВИНКОВАЧКОГ КРАЈА”.

О књизи која истинољубиво говори о познатим Србима Винковаца и његове шире околине говорили су проф. новосадског универзитета проф. Душан Берић и управник библиотеке Града Новог Сада Драган Којић.

дељи када је бесплатно лечио људе.. а много времена и труда посветио је истраживању Винковаца и околине тако да сада из ове књиге сазнајемо да је у близини Винковаца, код мјеста Роковци постојао српски православни манастир „Роковачка зидина” где су била 4 српска калуђера, а цело манастирско имање налазило се на простору које се тада звало Немањићи (стр.46-47).

У програму ове Књижевне вечери и промоцији поменуте књи-

Садржај књиге ЗНАМЕНИТИ СРБИ ВИНКОВАЧКОГ КРАЈА сведочи о вредном стваралачком доприносу Винковачких Срба ..историјски гледано од Јосифа Руњанина, композитора химне „Лијепа наша Домовино, ..до угледног винковачког проте Константина Шушића...

Вредно је такођер и поменути и друге личности, свакако треба издвојити и др.Јоцу Георгијевића, хуманисту и лекара који је у своје време рада имао један дан у не-

ге учешћа је узео и Хор Епархије осјечкопољске и барањске који је отпјевао неколико духовних композиција.

Овој Духовној и културној манифестацији у граду на Босуту поред многобројних гостију су и присуствовали Епископ осјечкопољски и барањски Лукијан ,те генерална конзулица СЦГ у Вуковару гђа Бојана Ристић.

*Пројојереј
Предраг Азай*

ПРОНАЂЕНА ЗВОНА ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ У ВИНКОВЦИМА

Канцеларија православне парохије у Винковцима, саопштила је да су крајем јула ове године пронађена три црквена звона која су нестала после минирања и рушења православне цркве у Винковцима 1991. године. Звона су пронађена у Старим Микановцима, селу недалеко Винковаца, где су била закопана на рубу шуме Стара Забрана, на подручју шумарије. Но, према саопштењу парохије винковачке, починитељи овога (не)дјела нису познати

дило и са целокупном имовином Српске православне цркве у граду Винковцима.

Према речима протојереја винковачког Азап Предрага, прву дојаву о овом чину добили су од Жарка Гашпаревића, мештанина Старих Микановаца, који је запослен као сниматељ у Винковачкој телевизији. Тај исти податак о месту где се налазе црквена звона је потврдио и влч. Мирко Бингула, жупник жупе Стари Микановци. Он је на упит оца

од Звоноливнице „Инж. Предраг Јовановић и друг“ из Новог Сада. Велико звоно је тешко 850 кг, средње 500 кг а мало звоно 250 кг. Велико звоно је посвећено „Силаску светог Духа“, на средњем звону се налази лик Светог Саве док на најмањем звону је лик Краља Петра првог ослободиоца. Сви ови подаци одговарају пронађеним звонима и помогли су у препознавању истих.

Звона су потпуно читава осим што на најмањем звону је оштећен - откинут носач звона.

Азап такође истиче, како постоје реалне претпоставке да је прије уништења цркве спасен иконостас, те моли оне који знају где би се могао налазити, да то јаве Православној цркви или полицији.

„Ми све ово остављамо суду историје и летописцима да бележе ове тужне догађаје. Желим истаћи професионално одрађен посао полиције, где смо у добрим и корисним разговорима са начелником ПУ Вуковарско-сремске г. Јосипом Грнчарцем осигурали повратак звона што нас највише радује и слава Богу да смо то успели“, закључио је парох винковачки протојереј Предраг Азап.

Православна црква „Силаска светог Духа“ у Винковцима била је саграђена 1793. године, а њезина обнова требала би почети крајем ове или почетком следеће године. Грађевинске радове ће финансирати хрватска држава, а унутрашње уређење Православна црква.

Данијела Јовчић

као ни њихова намјера. „Да ли је разлог за то било отуђење или спасавање звона, није још увек познато“, саопштили су из православне парохије у Винковцима.

Евидентно је да је над српским духовним и културним наслеђем у Републици Хрватској 1991. године, учињен је духовни културоцид и уништење многобројних храмова, а тако се дого-

Азапа, зашто се о томе шутило више од 10 година одговорио: „да су Бискуп Марин и декан винковачки влч. Тадија Прањић о томе све знали и били су са тим чињеницама упознати. Нису хтели ништа подузети како се не би мислило да је Католичка црква у томе учествовала“.

Како смо сазнали од протојереја Азап Предрага, 25. маја 1924. године звона су купљена

ВИНКО РОСИЋ (1954-2004)

Рођен је 24.01.1954. године у Месићима, општина Рогатица, у угледној, духом богатој породици од оца Анђелка и мајке Миланке. Именовани је умро 15. јула 2004. године и сахрањен на гобљу у Месићима - Рогатица. Осмогодишњу школу завршио је у родном мјесту, а средњу Електротехничку школу у Сарајеву, гдје је и завршио и студије. У периоду школовања и студирања активно се бавио атлетиком у АК „Сарајеву“, гдје је постигао изузетно запажене резултате, такмичећи се раме уз раме са тадашњим атлетским величинама.

У ПО „ПТТ Саобраћај Горажде“ у Горажду запослио се 1977. године на задацима инжењера преносних система у којима је са доста љубави и правилним дисциплинованим односом према раду, брзо постигао запажене резултате и имиџ стручњака. У ОУР „ПТТ Рогатица“ 1983. године прелази на радно мјесто руководиоца техничке службе.

Интересантно је напоменути да је именовани у недостатку кадра по приоритету службе обављао послове инжењера преносних система у Горажду и техничке службе у Рогатици, радио је као пчела радилица, цијењен у струци и међу људима.

Винко је био човјек великог срца, живот је провео радећи у срцу веза и посебно је заслужан за одржавање и функционисање веза у Рогатици у времену од 1992. до 1995. године и захваљујући њему Рогатица је имала добре, непрекидне везе. Винко је био једноставан, стручњак јасне визије, који је имао сјајну моћ предвиђања шта ће се догодити и предухитрио је знањем и памећу све евентуалне кварове. Био је присан у комуникацији са људима што је произишло из његове благородне људске природе. У моменту раздвајања поштанског и телефонског саобраћаја наставио је да ради као руководица терминалног Телекома Рогатица, успјешно обављајући и извршавајући све послове и радне задатке.

За ФК „Младост“ Рогатица играо је фудбал. Играо је мали ногомет на турнирима и био запажен као добар фудбалер на регији. Био је активни члан и руковолац управе ФК „Младост“ Рогатица до своје смрти.

О раду, дјелу и његовом лику на сахрани је с поштовањем говорио Благоје Андрић, његов сарадник и непосредни стручни

руководилац РЈ „Телеком“ Србиње, Фоча. У испраћају посмртних остатака именованог учествовали су свештеници цркве из Рогатице које је предводио протојереј Милорад Новаковић и одржали су опјело покојном Винку коме је присуствовао многобројни народ са регије и шире.

Желимо да напоменемо да је Винко био Србин, православца, славио је Крсну славу Св. Ђорђа и у том духу васпитао своју дјецу. Своју крсну славу није заборавио ни кад је био у великом искушењу тешке болести у болници говорио је : „Моји ће прославити Славу и у мом одсуству онако како смо увијек чинили и славили“. Винко је био велики веселац и велики домаћин, помагао је цркву у границама својих могућности и био често присутан у цркви.

Иза Винка је остала велика туга и празнина, како за његову породицу тако и за све колеге из предузећа, све пријатеље и познанике.

За њим вјечно тугују мајка Миланка, сестра Винка, супруга Миланка, кћерке Данка и Ивана.

Винков лик живјеће све док живе они који су га цијенили, поштовали и вољели. Остаће успомена и велико сјећање на великог стручњака у РЈ „Телеком“ Фоча и великог човјека омиљеног и вољеног у народу.

Пешић Миладин

**1. Трем Српске куће - Ман. Добрун; 2-4. Освећење храма Св. Тројице - Озерковићи;
5. Кум храма у Миљевини; 6,7. Слава Ман. Успења Пресвете Богородице - Добрун;
8. Умјетнички ансамбл „Соко“ - Манастир Добрун;
9. Освећење новог конака у Манастиру Добруну;
10,11,12. Прва Храмовна слава - 22. мај 2005. - у Дражевини**

На насловној страни: Икона Светог Саве Српског из једне хиландарске келије
из Кареје (Света Гора), Митрополиту Николају послата са Кипра
На 2. страни: Полагање камена темељца Народнoг дома у Дражевини

НАЈТЕЖИ ПИСМЕНИ ЗАДАТАК

Драга наша Миро! Прије десетак година уљепшала си наш цвијетњак као пета ружица, а шести цвијетак. Пет ружица и један невен. Сјећамо се сада сви - тако сам вас вољела називати. Весела дјевојчица, милог погледа и благог смијешка, одмах је стекла све наше симпатије. Са радошћу је направљено мјесто за нову ученицу - поред другарице у првој клупи.

Било је и тада неко тешко вријеме, али нама је било лијепо. А онда из наше мале школе у „велику“ у Вишеград. Сви заједно, уз обећање да ћете наставити дружење и помагати једно другоме, а да ћемо заједно рјешавати проблеме ако их буде. Уживање је било гледати вас како се расцвијетавате, одрастате и успијевате.

А онда - субота, 13. август... Трагична, тешка вијест, скрха и оне најјаче међу нама који смо те познавали и вољели.

Данас те, драга наша Миро, испраћамо. Сузама замагљени погледи досежу небо. Молимо да твоја душа нађе мир, а твој племенити лик остаје у нама. Најискреније ти обећавамо, да ћемо твоју маму и брата посјећивати и блажити преголему тугу.

Хвала ти за све пријатне тренутке, а оних других није ни било. Опрости, драга Миро, ако су школски задаци некад били претешки, а мени је ово био најтежи писмени задатак.

Нека ти је лака земља и вјечна слава, драга Миро!

Бог да ти душу прости!

*Мирјана Александровић
учишћељица из Добруна*

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
синђел Калисирати (Бобушић)

Технички уредник:
синђел Јован (Гардовић)

Секретар:
прошор.-синавроф. Момир Васиљевић

Редакција:
*прошорјереј Бојдан Сјанишић,
прошорјереј Рајко Пејковић,
прошорјереј Милосав Видаковић,
прошорјереј Ранко М. Билинац,
јеромонах Михаило (Боровић),
ђакон Злајко Бојдановић,
Младен Томић*

Сарадници:
*Теодора Пајић, Рајко Боловић,
Марица Бузачић, Радоје Тасић,
Најаша Глоговац, Небојша Ђосовић*

Уредништво и администрација:
**МАНАСТИР УСПЕЉА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска**

Адреса редакције:
*Манастир Добрун, 73247 Добрун, РС;
Манастир Добрун, 31243 Мокра Гора, СЦГ*

e-mail: dabar@prijeplje.net

Телефони:
(+ 387) (0)58 483-123, тел./факс 612-603
(+387) (0)65 431-505

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:
Штампарија „Рогајица“, Рогајица

Припрема штампе:
Издавачка кућа „ДАБАР“

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.7.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице
у Добруну под називом „Дабар“ је
уписан у Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.

Решењем Министарства науке и културе
Републике Српске, број 04-1202/01 од
25.9.2001. године, Часопис „Дабар“ као
публикација од општег друштвеног
и националног интереса
ослобађа се плаћања пореза на промет.